

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MALİYE ANABİLİM DALI
MALİ-HUKUK PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

113614

TÜRK VERGİ HUKUKUNDA İHTİYATİ HACİZ

UYGULAMALARI VE SONUÇLARI

113614

**T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ**

Cemal TEKER

Danışman
Doç.Dr. Zeynep ARIKAN

İZMİR
2002

Yemin Metni

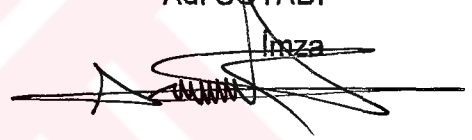
Yüksek Lisans / Doktora tezi olarak sunduğum " Türk Vergi Hukukunda İhtiyati Haciz Uygulamaları ve Sonuçları " adlı çalışmanın , tarafımdan , bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin bibliyografyada gösterilenlerden oluştuğunu ,bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Tarih

17.1.6.1.1002

Adı SOYADI

İmza

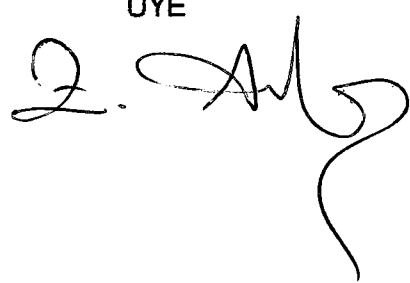

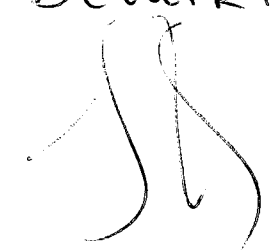
Tutanak

Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü 'nün
...../...../..... tarih vesayılı toplantısında jüri,Lisansüstü Öğretim
Yönetmeliği'ninmaddesine göreAnabilim
/Anasanat Dalı yüksek lisans /doktora öğrencisi...Cemal TEKE.....'nin
.....konulu tezi incelenmiş ve aday
.....01.10.2021 tarihinde ,saat 13⁰⁰.....'da jüri önünde tez
savunmasına alınmıştır.

Adayın kişisel çalışmaya dayanan tezini savunmasından sonra
.....70.....dakikalık süre içinde gerek tez konusu , gerekse tezin dayanağı
olan anabilim dallarından jüri üyelerine sorulan sorulara verdiği cevaplar
değerlendirilerek tezinbaşarılı.....olduğuna oy.....birliği.....ile
karar verildi.

Prof. Dr. Mehmet TOSUNER
BAŞKAN

ÜYE

ÜYE
Yar. Doç Dr. Şefika
DEMİRKAN

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU DOKÜMANTASYON MERKEZİ TEZ VERİ FORMU

Tez No: Konu Kodu: Üniv. Kodu:

Tez Yazarının

Soyadı: Teker Adı: Cemal

Tezin Türkçe Adı: TÜRK VERGİ HUKUKUNDA İHTİYATİ HACİZ UYGULAMALARI VE SONUÇLARI

Tezin Yabancı Dildeki Adı: THE PROVISIONAL ATTACHMENT APPLICATION ON TURKISH TAX LAW AND ITS OUTCOMES.

Tezin Yapıldığı

Üniversitesi: D.E.Ü.

Enstitü: S.B.E.

Yıl: 2002

Diğer Kuruluşlar:

Tezin Türü: Yüksek Lisans

Yüksek Lisans:

Dili: Türkçe

Doktora :

Sayfa Sayısı: 99 + XII

Tıpta Uzmanlık :

Referans Sayısı: 29

Sanatta Yeterlilik :

Tez Danışmanlarının

Ünvanı : DOÇ.DR.

Adı: Zeynep

Soyadı: ARIKAN

Ünvanı:

Adı:

Soyadı:

Türkçe Anahtar Kelimeler: İngilizce Anahtar Kelimeler:

1- Haciz

1- Sequestration

2- İhtiyati Haciz

2- Provisional attachment

3- Vergi İnceleme

3- Tax inspecting

4- Amme alacağı

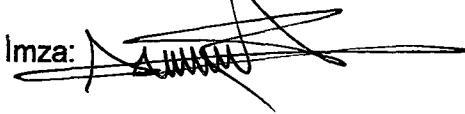
4- Public claims

5- Teminat

5- Guarantee

Tarih : 17.06.2002

İmza:

ÖZET

Devlet kamu harcamalarını finanse edebilmek için vatandaşlarından tek taraflı ve karşılıksız olarak vergi almaktadır. Vergi inceleme yetkisine sahip olanların vergi inceleme raporları sırasında vergisini eksik ödeyen veya ilerde hiç ödememe durumu tespit olunduğu takdirde devlet alacağını güvence altına almak için ihtiyati hacze başvurmaktadır. Bu tezimde ihtiyati haczin özel hukuk ve amme alacaklarında uygulanması ,etkileri ve sonucunu uygulamalı olarak anlatmaya çalıştım.

Birinci bölümde , vergi icra hukukunun tanımı , ihtiyati haciz kavramı ve hukuki niteliği , ihtiyati haczi gerektiren nedenlerini inceledim.

İkinci bölümde, ihtiyati hacizde muhatap , ihtiyati haciz kararının alınması ve uygulanması örneklerle incelenmiştir.

Üçüncü bölümde , amme alacaklarında ihtiyati haczin kesin hacze dönüştürülmesi, ihtiyati haczin etkileri ve sonucu incelenmiştir.

ABSTRACT

The Government taxes its citizens unrequited and one-sided for financing public expenditures. The persons whose have tax inspection authority have recourse to provisional attachment for guarantee public claims when they determine incomplete tax payment or would pay never in the future while inspecting tax reports. I try to explain applying, cause and effects of provisional attachment at point of view of private law and public claims in this dissertation putting into practice.

The first section studying definition of tax execution law and the concept, legal characteristics and reasons of provisional attachment.

At the second section studied either the objects of provisional attachment or the decision and applying of provisional attachment.

The third section is on transform the provisional attachment to definitely attachment and effects- results of provisional attachment.

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM

İHTİYATİ HACİZ KAVRAMI VE HUKUKİ NİTELİĞİ , İHTİYATİ HACZİN NEDENLERİ

1. İHTİYATİ HACİZ KAVRAMI VE İHTİYATİ HACZİN HUKUKİ NİTELİĞİ	2
1.1. İHTİYATİ HACİZ KAVRAMI	2
1.2. İHTİYATİ HACZİN HUKUKİ NİTELİĞİ	5
1.2.1. İdari İşlem Teorisi Açısından	5
1.2.2. Vergi İcra Hukuku Kurumları Açısından	6
2.İHTİYATİ HACİZ UYGULAMASINI GEREKTİREN NEDENLER	8
2.1. Teminat İstenmesi Gerektiren Hallerin Bulunması Halinde İhtiyati Haciz Uygulaması	9
2.2. Borçlunun Belli İkametgahının Olmaması Halinde İhtiyati Haciz Uygulaması	10
2.3. Borçlunun Kaçmış Olması Veya Kaçması, Mallarını Kaçırması Veya Hileye Sapması İhtimalinin Bulunması Halinde İhtiyati Haciz Uygulaması	12
2.4. Borçludan Teminat Göstermesi İstendiği Halde Verilen Sürede Teminat Veya Kefil Göstermemsi Yahut Şahsi Kefalet Teklifinin Veya Gösterdiği Kefilin Kabul Edilmemesi	14
2.5.Para Cezasını Gerektiren Fiil Dolayısıyla Kamu Davası Açılması Halinde İhtiyati Haciz Uygulaması	15
2.6.Borçlunun Belli Müddet İçinde Mal Bildiriminde Bulunmaması Ve Noksan Bildirimde Bulunması Halinde İhtiyati Haciz Uygulaması	16
2.7. İptali İstenen Hükümsüz Tasarruflarla İlgili Malların Elden Çıkarılması Halinde İhtiyati Haciz Uygulaması	16

İKİNCİ BÖLÜM
İHTİYATİ HACİZDE MUHATAP , İHTİYATİ HACİZ KARARININ ALINMASI
(ÖZEL HUKUK VE AMME ALACAKLARINDA)

2.1. İHTİYATİ HACİZDE MUHATAP	19
2.1.1. Asıl Borçlu	19
2.1.2. Kanuni Temsilciler ve Diğer Sorumluların Durumu	20
2.1.3. Limited Şirket Ortakları	20
2.1.4. Kanuni Temsilciler	20
2.1.5. Kefiller , Yabancı Şahıs ve Kurum Temsilcileri	20
2.1.6. Şahıs Şirket Ortakları	21
2.2. İHTİYATİ HACİZ KARARININ ALINMASI	21
2.3. ÖZEL HUKUKTA İHTİYATİ HACİZ	21
2.3.1. Özel Hukukta İhtiyati Haciz Kararının Alınması	22
2.3.2. Görevli Mahkeme	23
2.3.3. Yetkili Mahkeme	23
2.3.4. İhtiyati Haciz İsteğinde Bulunacaklar	23
2.3.5. İhtiyati Haciz Koşulları	23
2.3.6. Dosya İncelemesinde Dikkat Edilecek Hususlar	24
2.4. İHTİYATİ HACİZ KARARININ YERİNE GETİRİLMESİ	25
2.4.1. Zapıt Tutma ve Haciz Tutanağının Tebliği	25
2.4.2. Borçlu Tarafından Gösterilecek Teminat	26
2.5. İHTİYATİ HACİZDE İSTİHKAK İDDASI	26
2.6. İHTİYATİ HACİZ KARARINA İTİRAZ	27
2.6.1. İtiraz Şartları	27
2.6.2. İtiraz Süresi	28
2.6.3. Dosya İncelemesinde Dikkat Edilecek Hususlar	28
2.7. İHTİYATİ HACİZİN KALDIRILMASI	30
2.8. ÖZEL HUKUKTA İHTİYATİ HACİZİN UYGULANMASI	30
2.8.1. Taraflar Olduğu Halde Anlaşamazlarsa	31
2.8.2. İcrai Haciz İşlemi	33
2.8.3. İcrai Haciz İşleminde Takip Açılırken	33
2.8.4. Menkul Malların Satışı	34

2.8.5. Gayrimenkul Malların Satışı	35
2.8.6. Yediemin Sorumluluğu	36
2.9. AMME ALACAKLARININ TAHSİLİ İÇİN İHTİYATİ	
HACİZ KARARININ ALINMASI	37
2.9.1. İhtiyati Haciz Uygulama Esasları	37
2.9.2. İhtiyati Haciz Uygulama Halleri	38
2.9.3. İhtiyati Haciz Kararı Alınması	38
2.9.4. İhtiyati Haciz Varakasının Düzenlenmesi	45
2.9.5. İhtiyati Hacize İtiraz	50
2.9.6. Yetkili Vergi Mahkemesi	51
2.9.7. İhtiyati Haciz Uygulamasına Karşı Açılacak Davalar	52
2.10. İHTİYATEN HACİZ OLUNAN MALLARIN BORÇLUYA VEYA	
ÜÇÜNCÜ KİŞİYE BIRAKILMASI	53
2.11. İHTİYATİ HACİZ UYGULAMASINDA İTİRAZ EDİLMESİ	54
2.11.1. Dava Açacak Olanlar	54
2.11.2. Dava Açma Süresi	54
2.12. İHTİYATİ HACİZİN KALDIRILMASI	55
2.13. AMME ALACAĞINDA İHTİYATİ HACİZ İLE İLGİLİ	
UYGULAMA ÖRNEĞİ	57

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

AMME ALACAKLARINDA İHTİYATİ HACZİN KESİN HACZE DÖNÜŞTÜRÜLMESİ VE ETKİLERİ

3.1. AMME ALACAKLARINDA İHTİYATİ HACZİN KESİN HACZE	
DÖNÜŞTÜRÜLMESİ	68
3.1.1. İnceleme Raporu Ve Tutanaklarının Kayıt	
Edilmesi	69
3.1.2. İnceleme Raporları ve Tutanakları Üzerinde Yapılacak	
İşlemler	69
3.1.3. İnceleme Raporları ve Tutanaklar Üzerinde Yapılacak	
Yazışma İşlemleri	70

3.1.4. İhtiyati Tahakkuk ve İhtiyati Haciz ile İlgili Yapılacak İşlemler	71
3.1.5. İhtiyati Tahakkuk – Haciz Kayıt Defterinin Düzenlenmesi ve İşlenmesi	71
3.1.6. Haciz , Tutanak ve Bildirileri Üzerinde Yapılacak İşlemler	73
3.2. MENKUL MALLARIN TAŞINMASI, KORUNMASI VE SATIŞI	73
3.2.1. Haciz Edilen Menkul Malların Taşınması	73
3.2.2. Haciz Edilen Menkul Malların Korunması	74
3.2.3. Menkul Malların Satış Gününün Saptanması ve İlanı	74
3.2.4. Menkul Malların Satış Yeri ve Şekli	75
3.2.5. Satış Tutanağının Düzenlenmesi	75
3.2.6. Satış Bedelinin Tahsili ve Vezneye Yatırılması	76
3.2.7. Telallık Resminin Ödenmesi	77
3.2.8. Alıcının Malı Almaktan Vazgeçmesi	78
3.2.9. Malların Satılmaması	78
3.3. GAYRİMENKUL MALLARIN SATIŞI	78
3.3.1. Satış Komisyonunda Gayrimenkule Değer Biçilmesinin İstenmesi	78
3.3.2. Satış Şartnamesinin Düzenlenmesi	79
3.3.3. Satış Talepnamesinin Düzenlenmesi	79
3.3.4. Satılacak Gayrimenkul İlanı	79
3.3.5. Satış Dosyasının Oluşturulması ve Satış Komisyonuna Gönderilmesi	80
3.3.6. Satış İşleminin Sonra Yapılacak İşlemler	80
3.4. İHTİYATİ HACİZİN 6183 SAYILI KANUN İLE İCRA İFLAS YASASINA GÖRE FARK VE BENZERLİKLERİ	80

3.5. İHTİYATİ HACİZ ETKİLERİ	83
SONUÇ	87
KAYNAKLAR	91
EKLER	93

KISALTMALAR

AAK	: Amme Alacakları Kanunu
AATUHK	: Amme Alacakları Tahsili Usulü Hakkında Kanun
a.g.e.	: Adı Geçen Eser
bkz.	: Bakınız
Dnş.	: Danıştay
E.	: Esas
HUMK	: Hukuk Usulü Mahkemeleri Kanunu
K.	: Karar
İİY	: İcra ve İflas Yasası
s.	: Sayfa No
VUK	: Vergi Usul Kanunu
YUK	: Yargılama Usulü Kanunu

GİRİŞ

Vergi inceleme yetkisine sahip olanların inceleme raporları sonucunda 6183 sayılı Amme Alacakları Tahsili Usulü Hakkındaki Kanunun uygulanması için ilgili vergi dairesi Defterdarlık aracılığıyla en büyük mülkü idare amirinin OLURU ile ihtiyati haciz kararının uygulanması ilgili vergi dairesince yerine getirilir. Vergi dairesi borçlu bulunan mükellef hakkında ilgili kurum ve kuruluşlara menkul ve gayrimenkullerine ihtiyati haciz şerhi konulması için yazı yazılır. Yazılan yazıların cevapları beklenir. Beklenen cevap geldikten sonra ilgili servişçe tarhiyat mesnet olunur. Dayanağının ilgili servise intikal etmesi üzerine aranılması gereken ceza ve vergiler ihbarname kuralına göre tebliğ olunur. Vergi borçlusu tebliğden itibaren 7 gün içinde itiraz hakkını kullanır. İtiraz hakkını kullanamaz ise de akibetinde de kesin haciz tatbik olunur. Borçlunun menkul ve gayrimenkul malları satılır ve borcuna mahsuben vezneye ödenir.

Özel hukukta ise , ihtiyati haciz kararı Asliye Hukuk , Sulh Hukuk ve Asliye Ticaret Mahkemeleri yetkilidir. İhtiyati haciz kararı % 10 veyahut % 20 teminat yatırıldığında mahkemece karar verilir. Kararın icrası ilgili icra dairesince yerine getirilir. Borçlu borcunu ödemez ise menkul ve gayrimenkul mallarına haciz konulur ve satılır.

Hukuk Mahkemelerinde ihtiyati haciz kararı verilirken tarafların bu kararı temyiz etmeleri mümkün değildir. Ancak verilen karara itiraz edebilirler. İtiraz sonucu mahkemenin vermiş olduğu karar kesindir.

BİRİNCİ BÖLÜM

İHTİYATİ HACİZ KAVRAMI VE HUKUKİ NİTELİĞİ, İHTİYATİ HACİZİN NEDENLERİ

1.İHTİYATİ HACİZ KAVRAMI VE İHTİYATİ HACİZİN HUKUKİ NİTELİĞİ

1.1.İHTİYATİ HACİZ KAVRAMI

Kamu alacaklarının cebri icra yolları ile takip ve tahsili Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun düzenlenmiştir. Ancak kamu alacaklarının , özellikle vergi alacaklarının alacaklı idarelerin eline geçme bilmesi için tamamlanması gereken oldukça uzun bir süreç vardır. Vergiler bakımından ,vergi doğuran olayın meydana gelmesi ile başlayan tarh ve tebliğ ve tahakkuk aşamalarını izleyen bu sürece cebri icra aşamasında yeni safhalar eklenmektedir. Bu sürecin izlenmesi sırasında ,kamu borçlusu mameleki üzerinde ilke olarak tam bir fiili ve hukuki tasarruf yetkisine sahiptir. Kötü niyetli bir borçlu bu yetkisini alacaklı tahsil dairesi aleyhine kullanarak cebri icra takibinin sonuçsuz kalmasına yol açabilir. Öyle ki , cebri icra süreci sonunda kamu alacağının tahsiline imkan verecek borçluya ait hiçbir malvarlığı bulunmayabilir. İşte bu tehlikeyi önlemek ve böylece cebri icra sürecini anlamlı kılabilmek amacıyla , icra ve iflas hukukunda olduğu gibi, vergi icra hukukunda da ihtiyati haciz kurumuna yer verilmiştir.

Bu kurumun varoluş sebebi , ileride tahakkuk edecek ya da ödeme vadesi gelecek yahut ta ödeme emri gönderilecek bir kamu alacağının tahsil güvenliğini sağlamak amacıyla , kamu borçlusuna ait bazı malların onun tasarruf alanından çıkarılması yoluyla , bu malların borçlu tarafından cebri icranın dışına çıkarılmasına engel olabilmektir. İhtiyati haciz , kamu borçlusunun menkul ve gayrimenkul malları ile alacak ve haklarına gelecekte yapılacak cebri icra takibinin borçlu tarafından engellenmesinin ya da büyük ölçüde zorlaştırılmasını önlemek amacıyla düzenlenmiş bir kurumdur.

İhtiyati haciz uygulana bilmesi için ihtiyati haciz sebeplerinin ve buna dayanılarak yetkili organ tarafından alınmış bir ihtiyati haciz kararının bulunması gerekir. Kamu borçlusunun içinde bulunduğu şartlar serinkanlılıkla değerlendirildiğinde , kamu alacağının acilen bir güvenceye kavuşturulmaması durumunda alacağın tahsilinin zorlaşacağı ya da en azından gecikeceği endişesine düşülürse, genel olarak bir ihtiyati haciz nedeni olmuş demektir. Bu nedenin

oluşmuş sayılması için , ilke olarak , kamu borçlusunun buna yönelik bir kıstasının veya cezai müeyyideyi gerektirecek bir fiilin bulunması gerekmez¹ .

İhtiyati haciz , icra takibine takaddüm eden bir emniyet tedbiridir. İhtiyati Haciz işlemi alacaklının icra takip talebinde bulunması ve borçluya ödeme emri tebliğ edilmesiyle icra safhası başlamış olur. Borçlu yasal süresi içerisinde başlatılan takibe ait itiraz ve şikayetlerini öne sürmek imkanına kavuşur² .

6183 sayılı Kanunun 13.maddesi ile düzenlenen İhtiyati haciz müessesesi Amme Alacaklarının korunması bakımından en etkili yöntemlerden biridir. Bağımsız Vergi Daireleri yönergesinde İhtiyati haciz şu şekilde tanımlanmaktadır:

“İlerde tahakkuk edecek olan veya henüz vadesi gelmemiş bulunan ya da vadesi geçtiği halde ödeme emri tebliğ edilmemiş bulunan Amme Alacağının tahsil güvenliğini sağlamak için yapılan hacze “İhtiyati Haciz” denir.”

Amme Alacaklarının korunmasına yönelik bu tedbir teminat isteme şeklindeki korunma hükmüne göre daha ağırdır. Teminat istemede ,mükellef ya da amme borçlusu mal varlığına dahil olan ya da olmayan teminatları bizzat göstermek suretiyle amme idaresinin tazyikinden kendi iradesiyle kurtulduğu halde ihtiyati hacizde korunma tedbiri doğrudan doğruya amme borçlusunun patrimuanının aktifi üzerinde alınmakta,bu aktife dahil olan bir mal üzerinde borçlunun zilyetliği kaldırılarak bu mala idare tarafından el konulmaktadır.

“AATUHK getirilen güvence önlemlerinden biri de belli koşullar gerçekleştiğinde kamu alacaklısını mahalli en büyük memurunun kararı ile ihtiyati haciz yoluna gitmesidir. Örneğin teminat vermeği gerektiren durumlar varsa, borçlunun belli bir ikametgahı yoksa, borçlu kaçmışsa, kaçmaya ya da mal kaçırma olasılığı varsa , mal bildiriminde bulunmamışsa ihtiyati haciz uygulanır³ .

“İhtiyati hacizde alacaklı davasında ve İcra takibinde haklı çıkarsa (ihtiyati haciz kesin hacze dönüşürse),üzerinde ihtiyati haciz mal icra dairesi tarafından satılır ve bedeli ile alacaklının alacağı ödenir”⁴.

¹ Recai DÖNMEZ , **Vergi İcra Hukukunda İhtiyati Haciz** , Eskişehir,1998 , s. 12.

² Talih UYAR ,**İcra ve İflas Kanunu İ.L.K. 235-276** ,İzmir,s. 6630.

³ Mualla ÖNCEL, Ahmet KUMRULU , Nami ÇAĞAN, **Vergi Hukuku**, Ankara, s. 170 .

⁴ Baki KURU, Ramazan ARSLAN, Ejder YILMAZ, **İcra ve İflas Hukuku**, Genişletilmiş 11. Baskı,Ankara,1998,s.374.

İdari bir tasarruf mahiyetinde olan icra yi bir kararla dayanılarak re'sen tatbik olunun bir haciz türüdür. Bu nevi ihtiyati haciz " Alacaklı amme idaresinin mahalli en büyük memurunun kararı ile ve haczin ne suretle yapılacağına dair. Olan hükümlere göre icra ve derhal tatbik olunur. Bu niteliği ile idari ihtiyati haciz hususi hukukta ön görülen ihtiyati hacizden farklıdır,çünkü Özel hukukta ihtiyati haciz ancak bir hakimnin kararı ile ve icra dairelerince tatbik edilir ⁵.

İhtiyati haciz düzenleyen 13.madde ihtiyati haczin hiçbir süreyle sınırlanmaksızın uygulanacağını belirlemiştir. 13. Maddede de ihtiyati haczin ne kadar devam edeceği belirlenmemiştir ,ancak ihtiyati hacze karşı 6183 Sayılı Kanunun 15. Maddesine göre Vergi Mahkemesinde dava açılması halinde Vergi Mahkemesi tarafında ihtiyati haczin kaldırılmasının karar verilmesi halinde ihtiyati haciz ortadan kalkar veya 16. Maddeye göre teminat gösterildiği takdirde ihtiyati haciz kaldırılır.

İhtiyati haciz kararı istenmesinden daha ağır sonuçlar doğurur. Çünkü , ihtiyati hacizde önlem doğrudan doğruya kamu borçlusunun mal varlığını aktifli üzerinden alınmakta , bu aktifte dahil olan bir mal üzerinden borçlunun zilyetliği kaldırılarak bu mala kamu idaresi tarafından el konulmaktadır. İhtiyati haciz kararı icra yi bir kararla birlikte ve buna dayanan re'sen hareket yetkisi şeklinde görülür. İhtiyati hacze yol açacak yollar kanunda saymış olduğuna göre, ihtiyati haciz işlemini esas olacak icrayi karar yani İhtiyati haciz kararı nedene dayanan bir idari tasarruftur . Bu idari tasarruf ,sübjektif ve kişisel bir hukuki durumun doğmasına , başka deyişle belirli bir kişi veya olay hakkında ve sadece bunlar açısından sonuçlar doğmasına neden olduğu için sübjektif bir tasarruftur⁶ .

İhtiyati haciz yoluna özel hukukta da özel alacakların korunması amacıyla yer verilmiştir. Ancak İcra ve İflas Kanunu ve Hukuk Mahkemeleri Usulü Kanununda yer verilen ihtiyati haciz yolu 6183 Sayılı kanunda düzenlenen ihtiyati haciz yolunda tamamen ayrılır,çünkü özel hukukta ihtiyati haciz ancak mahkeme kararı ile ve icra dairelerince uygulandığı halde , kamu hukukunda uygulanan ihtiyati haciz idari bir tasarruf niteliğinde olan icrai bir kararla ve idarece re'sen uygulanır ve alacaklı

⁵Servet ŞAMLIOĞLU, Yılmaz ÖZBALCI,Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun Yorum ve Açıklamaları,,Aralık ,1984,s. 96.

⁶ Tülay YILDIRIM, Türkiye'de Kamu Alacaklarının Korunması,D.E.Ü. Yüksek Lisans Yayınlanmamış Tez, İzmir,1994,s. 57 .

kamu idaresini mahalli en büyük memurunun kararı ile ve icrai hacizdeki şekil ve usullerle uygulanır.

6183 Sayılı Kanun, ihtiyati haciz yolunu ve hangi hallerde uygulanacağını 13. Maddesinde , ihtiyaten haciz olunan malların borçluda bırakılması şartlarını 14. Maddesinde , ihtiyati hacze karşı dava yolunu 15. Maddesinde ihtiyati haczin kaldırılmasını da 16.Maddesinde belirlemiştir.

Bu açıklamalarımızdan sonra ihtiyati haciz kavramını , icra- iflas hukuku alanında yapılmış tanımlardan da esinlenmek suretiyle , şu şekilde tanımlayabiliriz:

“İhtiyati haciz , kamu alacağının ödenmesini ya ada tahsilini güvence altına almak için yasada öngörülen sebeplere dayanarak , kamu borçlusunun bazı mal, alacak ve haklarına önceden idari bir kararla el konulmasıdır.

1.2.İHTİYATİ HACZİN HUKUKİ NİTELİĞİ

İhtiyati haczin hukuki niteliği sorunu iki farklı açıdan incelenmesi gereken bir sorundur. İlk olarak idare hukukundaki geleneksel yaklaşım çerçevesinde idari işlem teorisi açısından ihtiyati haczin hukuki niteliğini belirlemeye çalışacağız. Bu açıdan bakıldığında karşımıza fazlaca bir sorun çıkmamaktadır. Buna karşılık , vergi icra hukuku kurumları açısından meseleye bakıldığında çetrefilleşmekte ve hukuki nitelik sorunu teorik olduğu kadar uygulama açısından da önem kazanmaktadır.

1.2.1.İdari İşlem Teorisi Açısından

Vergi icra hukukunda ihtiyati haciz , idari bir işlem olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu yönüyle icra ve iflas kanununda düzenlenen ihtiyati hacizden tümüyle farklı bir niteliğe sahiptir. İcra ve iflas hukukunda ihtiyati haciz ancak bir yargıç kararıyla ve icra dairelerince uygulanabildiği halde vergi icra hukukunda idari bir tasarruf niteliğinde olan icrai bir kararla ve idarenin re'sen hareket yetkisi çerçevesinde bulunmaktadır. Söz konusu farklılık icra-iflas hukuku ile vergi icra hukuku arasında varolan bir “esprit” farklılığından kaynaklanmaktadır. Bilindiği gibi vergi icra hukukunun temel amacı kamu hizmetlerinin finansmanı için gerekli fonların rizikoya sokulmadan , düzenli ve zamanında elde edilmesini sağlayacak cebri icra kurallarını düzenlemektir. Cebri icra sürecinin diğer pek çok aşamasında

olduğu gibi ihtiyati haciz konusunda da idarenin re'sen icra yetkisi ile donatılmasının temelinde bu düşünce yatmaktadır.

İdari işlem teorisi açısından bakıldığında ihtiyati haciz işlemlerinin sübjektif – bireysel işlemler niteliğinde olduğu görülür. Diğer sınıflandırma biçimleri açısından , ihtiyati haciz işlemlerinin yeni bir hukuki durum yaratması , özellikle kamu borçlusunun ihtiyati hacze konu varlıkları üzerindeki tasarruf yetkisinin kaldırılması yönünde yapıcı işlem, kamu borçlusunun belli yükümlülükler altına sokması yönünden de yükümlendirici işlemler olduğunu söyleyebiliriz.

Unsurları yönünden ihtiyati haciz işlemi sebebe bağlı bir işlemdir. Çünkü yasada hangi hallerde ihtiyati haciz yoluna gidileceği tek tek sayılmak suretiyle belirlenmiştir. İhtiyati haciz sebeplerinin somut bir olayda gerçekleşmesi durumunda idare ihtiyati haciz kararı almak zorundadır. Diğer bir deyişle , ihtiyati haciz konusunda idare bağlı yetki ile donatılmıştır. İdarenin bu gibi hallerde ihtiyati haciz yoluna gidip gitmemek konusunda takdir yetkisi yoktur.

1.2.2.Vergi İcra Hukuku Kurumları Açısından

Şimdi de vergi icra hukuku kurumları açısından ihtiyati haczin hukuki niteliğini irdeleyelim. Soruna yasanın sistematığı açısından bakıldığında , amme alacakları kanunun ihtiyati haczi “ Kamu Alacaklarının Korunması” başlığını taşıyan ikinci bölümde düzenlendiği görülür. Bu bölümde ihtiyati haczin yanı sıra teminat , ihtiyati tahakkuk ve diğer korunma hükümlerine yer verilmiştir. Yasa hükümleri incelendiği zaman , ihtiyati haciz , teminat ve ihtiyati tahakkuk hükümleri arasında yakın bir ilişki olduğu görülür. Öyle ki teminat istenmesini gerektiren bir sebebin varlığı aynı zamanda ihtiyati tahakkuk ve ihtiyati haciz sebebi olarak öngörülmüştür. İhtiyati tahakkukun en önemli sonucu da ihtiyaten tahakkuk ettirilen kamu alacağı hakkında ihtiyati haciz uygulanmasıdır. Kamu alacaklarının korunmasına yönelik hükümler arasındaki karşılıklı ilişkiler irdelendiğinde yasa koyucunun son tahlilde ihtiyati hacze **cebri bir teminat** niteliği verdiğini söyleyebiliriz . yasanın , kamu borçlusu tarafından teminat gösterildiğinde ihtiyati haczin kaldırılmasını öngörmesi (AAK . m.16) ve yine ihtiyaten haciz olunan malların değerleri depo edilmek ya da kamu alacaklısının kabul edeceği bir kişi müteselsil kefil gösterilmek koşuluyla borçluya bırakılmasını kabul etmesi (AAK. M.14) bu görüşü destekler niteliktedir.

Teminat ile ihtiyati haciz arasındaki fark , teminatta alacaklı tahsil dairesine kamu alacağının güvencesi olarak verilecek değerlerin kamu borçlusunun kendi

iradesiyle belirleye bilmesi ihtiyati hacizde ise idarenin bunları re'sen saptamasıdır. Bu nedenle ihtiyati haciz konusu kamu alacağı da teminatlı alacak sayılması gerekir⁷.

İhtiyati hacze böyle bir hukuki nitelik verilmesi takip usulü bakımından da önemli sonuçlar doğurur. Yasada 3 tür cebri takip usulü öngörülmüştür. Bunlar ; teminatın paraya çevrilmesi yoluyla takip (ya da kefilin takibi) , haciz yoluyla takip ve iflas yoluyla takiptir (AAK. M. 54) . Teminata bağlanmış kamu alacakları için yasa özel bir takip yolu belirlemiştir. Teminatlı bir kamu alacağı vadesinde ödenmediği takdirde borçluya bir yazı gönderilerek borcunu 7 gün içinde ödenmesi gerektiği aksi halde teminatın paraya çevrileceği bildirilir. Öngörülen süre içinde borcun ödenmemesi durumunda ada teminat paraya çevrilerek kamu alacağı tahsil edilir (AAK. m.56). İhtiyati hacze konu olmuş bir kamu alacağı da teminatlı bir alacak olduğu için borç vadesinde ödenmediği takdirde takibin bu hükme göre yapılması gerekir , diğer bir deyişle haciz yoluyla takip değil , teminatın paraya çevrilmesi yolu ile takip yapılmalıdır. İdarenin bu gibi durumlarda kamu borçlusuna ödeme emri göndererek haciz yoluyla takip yapması son derece yersiz olduğu gibi , hukuka da aykırıdır. Ancak uygulamada ihtiyati haciz konusu kamu alacakları teminatsız alacaklar gibi takip edilerek borçluya ödeme emri gönderilmekte ve mal bildiriminde bulunması istenmektedir. Ödeme emri kesinleşince de ihtiyati haczi kesin hacze çevrilmekte ve paraya çevrilme hükümlerine göre satış yapılmaktadır.

"Danıştay bu konuya ilişkin bir kararında ihtiyati hacizde teminat niteliğini görerek vergi dairesince gönderilen ödeme emrinin iptaline hüküm etmiş ve takibin teminatın paraya çevrilmesi yoluyla yapılması gerektiği belirtmiştir⁸ .

İhtiyati haczin hukuki açıdan teminat niteliğinde görülmesinin bir başka önemli sonucu da tahsil zaman aşımının kesilmesidir. Yasada tahsil zaman aşımını kesen sebepler arasında ihtiyati hacizden söz edilmemiştir. Ancak , kamu alacağının teminata bağlanması durumunda zaman aşımını kesileceğine hüküm edilmiştir (AAK. m. 103/b.8). ihtiyati haczi bir tür teminat olarak kabul ettiğimizde bu işlerin zaman aşımını keseceğini de kabul etmek mantıksal ve hukuksal bir zorunluluk olmaktadır. Tahsil zaman aşımı , bilindiği gibi , kamu alacağının vadesinin rastlandığı takvim yılını takip eden yılın başından itibaren işlemeye başlamaktadır. İhtiyati haciz ve diğer güvence önlemleri ise genellikle kamu

⁷ ŞAMLIOĞLU,ÖZBALCI,a.g.e.,s. 112.

⁸ Bkz. Dş. 13.D. E. 1978, K. 1980 / 1325 , t.13.5.1980 , (Şamlıoğlu – Özbalcı ,s.356).

alacağının henüz vadesinin belli olmadığı , hatta tarh işleminin dahi yapılmadığı bir aşamada uygulanabilen bilmektedir. Dolayısıyla vadenin belli olmadığı bir anda tahsil zaman aşımının kesilmesinden söz etmek anlamsız gelebilir. Ancak, unutmamak gerekir ki , ihtiyati haciz vadeden önce uygulanabileceği gibi , ödeme vadesi dolduktan sonra , fakat ödeme emri gönderilmeden önce de uygulanabilir.

Bu durumda idarenin cebri bir sonucunda fiilen teminata bağlanmış bir kamu alacağı bakımından tahsil zaman aşımının kesilemeyeceğini ileri sürmek, zaman aşımı kurumu mahiyeti ile de bağdaşmaz gözükmemektedir. Vade belli olmadan önce uygulanmış ihtiyati hacizlerde elbette tahsil zaman aşımının kesilmesinden söz edilemez. Tahsil zaman aşımı ile ilgili bir başka sorun da zaman aşımını hangi anda kesileceğine ilişkindir. Diğer bir deyişle , zaman aşımı yetkili organ tarafından ihtiyati haciz kararı alındığı anda mı , yoksa ihtiyati haciz kararının fiilen uygulanarak kamu alacağının teminata bağlandığı anda mı kesilecektir ? Yasanın lafzı teminatın fiilen sağlandığı anda zaman aşımının kesileceği görüşünü destekler niteliktedir. Bu nedenle , ihtiyati haciz kararının alındığı anda değil, bu kararının uygulandığı anda zaman aşımının kesileceğini kabul etmek bizce daha uygun görülmektedir.

1.3.İHTİYATİ HACİZ UYGULAMASINI GEREKTİREN NEDENLER

Hukuki nitelik sorununu tartışırken ifade ettiğimiz gibi , ihtiyati haciz sebep bağlı bir idari işlemdir. Yasak koyucu hangi durumlarda ihtiyati haciz yoluna gidileceğini tek tek saymak suretiyle tüketiciyi bir biçimde belirlemiştir. Bir başka deyişle , idare ancak yasada sayılan biri gerçekleştiği takdirde ihtiyati haciz uygulama imkanına sahip olabilecektir. Öte yandan , ihtiyati haciz sebepleri gerçekleştiğinde idare ihtiyati haczi uygulamak zorundadır. İdarenin bu konudaki yetkisi bağlı yetki niteliğindedir. Yasada öngörülen sebeplerden birinin varlığına karşın , idarenin ihtiyati haciz yoluna gidip gitmeme konusunda bir takdir yetkisi yoktur. Yasa metninde ihtiyati haciz sebeplerinden birinin varlığı halinde ihtiyati haczin **derhal** tatbik edileceğinden söz edilmesi de bunu vurgulamak için olsa gerektir.

İhtiyati haciz uygulamasının ön koşulu bir kamu alacağının varolmasıdır. Ortada bir kamu alacağı olmadığı takdirde kuşkusuz ihtiyati haciz uygulamasında da söz edilemez. Bu nedenle , ödenmemiş zaman aşımına uğramış, telkin edilmiş , ya da affa uğramış vergi borçlarından dolayı ihtiyati haciz uygulanmaması gerekir.

Buna karşılık , kamu alacağının uyuşmazlıklı olması ya da tahsil edilebilir duruma gelmemiş olması ihtiyati haciz uygulanmasına engel teşkil etmez. İcra-İflas Kanununa göre ilke olarak , ancak muaccel alacaklar için ihtiyati haciz istenebilir. Alacağının vadesi belirli ve kesin olmadığı takdirde ihtiyati haciz istenemez. Kamu alacakları bakımından ise muacceliyet zorunlu değildir. Muaccel olmamış kamu alacakları için de ihtiyati haciz uygulanabilir.

Üzerinde durulması gereken bir başka sorun da teminata bağlanmış kamu alacakları için ihtiyati haciz uygulanıp uygulanmayacağına ilişkindir. İcra iflas hukukunda ihtiyati haciz uygulamasının ön koşullarından bir diğeri de alacağın rehinle temin edilmemiş olmasıdır (İİK. M. 257/1). İcra –İflas Kanunundaki bu düzenlemenin temelinde ihtiyati haczin amacına yönelik bir düşünce yatmaktadır. Buna göre , ihtiyati haczin amacı alacağı güvenceye bağlamak olduğu için , teminatı bulunan alacak dolayısıyla ihtiyati haciz uygulanması yersiz görünmektedir.

İhtiyati haczin hukuki niteliği ve amacı göz önüne alındığında teminata bağlanmış bir kamu alacağı için ayrıca ihtiyati haciz uygulanması gereksiz olacaktır.

6183 Sayılı Kanunun 13. Maddesinde ihtiyati haciz nedenleri 7 bent halinde sayılmıştır:

1.3.1. Teminat İstenmesini Gerektiren Hallerin Bulunması Halinde İhtiyati Haciz Uygulaması

13. Maddenin 1 nolu bendinde , 9. Madde gereğince teminat istenmesini mucip hallerin bulunması ihtiyati haciz sebebi olarak sayılmıştır.

9 . Madde ile ilgili açıklamalarda da belirttiğimiz gibi: Bu hüküm , teminat istenmesini gerektiren alacakla ilgili ve onunla sınırlı sayılmak suretiyle yorumlanıp uygulanmaktadır. 6183 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 1954 yılında beri uygulama bu anlayışta yapıla gelmiştir. Oysa bize göre teminat istenmesini mucip hallerin bulunması, amme borçlusunu aynı borcu için değil fakat diğer tahakkuk etmiş veya etmemiş borçlar için ihtiyati haciz nedeni sayılmak gerekmektedir. Bunun dayanakları aşağıdaki gibidir:

1. Vergi Usul Kanunu 344 . maddesi veya mükerrer 347 . madde 1 nolu bent hükmü kapsamına temas eden bir amme alacağı alınması için gerekli muamelelere başlanmış olması 9 .madde uyarınca teminat isteme nedenidir. Teminat istenmesi ve ihtiyati haciz uygulanması amme alacağı ile ilgili iki ayrı koruma müessesesidir.

Alacak bunlardan biri ile koruma altına alınınca diğerinin uygulanmasına gerek yoktur. İhtiyati haciz, istenen teminatın verilmemesinin müeyyidesi niteliğindedir.

2. Genel planda, Amme borçlusu hakkında Vergi Usul Kanunun 344 .maddesine temas eden bir amme alacağının salınması işlemlerine başlanmasını teminat istenmesi gereğini doğurması, borçluya olan bir güvensizliği ifade eder. Bu güvensizlik , henüz tutarı dahi bilinmeyen borç için teminat istenmesini gerektirecek ölçüde doğmuşsa aynı borçlunun tahakkuku itibariyle kesinleşmiş, fakat ödeme vadesi henüz gelmemiş borcu için de evleriyle doğmuş olması gerekir.

İhtiyati haciz sebepleri arasında en tartışmalı hüküm ,13. Maddenin 1 . bendinde düzenlenen ve "9.madde gereğince teminat istenmesi mucip hallerin... " varlığı durumunda ihtiyati haciz uygulamasını ön gören hükümdür. Aynı maddenin 4. Bendin de " Borçludan teminat göstermesi istenildiği halde belli müddette teminat veya kefil göstermemiş yahut şahsi kefalet teklifi veya gösterdiği kefil kabul edilmemişse," ihtiyati haciz uygulanabileceği belirtilmiştir.

6183 sayılı kanun uygulamasında teminat istenmesini gerektiren hallerin varlığı durumunda ihtiyati haciz uygulaması kanundan doğan bir zorunluluk olmaktadır. Teminat istenmesini gerektiren durumların mevcut olup olmadığı durumlarda yargı mercilerince yapılan inceleme sonunda söz konusu işlemin iptal edilmesi halinde ,ihtiyati haciz gerektiren bu sebep ortadan kalkacağından ihtiyati haciz uygulaması da söz konusu olmayacaktır⁹.

1.3.2. Borçlunun Belli İkametgahının Olmaması Halinde İhtiyati Haciz Uygulaması

13.Maddenin 2 nolu bendinde borçlunun belli ikametgahının olmaması ihtiyati haciz sebebi sayılmıştır. Teminat istenmesi ile ilgili 9 . maddenin 2. Fıkrasında ise "Türkiye’de ikametgahı bulunmayan amme borçlusunun durumunun amme alacağının tahsilinin tehlikede olmasını göstermesi" teminat isteme halleri arasında sayılmıştır.

Amme borçlusunun Türkiye içinde ve dışında belli ikametgahının olmaması halini kapsamaktadır. Amme borçlusunun Türkiye’de ikametgahı olmamakla beraber , Türkiye dışında belli ikametgâhı varsa,13/2 uyarınca ihtiyati haciz

⁹ Dnş. 4 . D. 11.03 .1998.Tarih ve E: 1997/361,K:1998/849 SK.(Maliye ve Sigorta Yorumları),"Yargı Kararları" ,2000,s .25.

uygulanamaz. Ancak 9 .maddenin 2 . fıkrası ve 13 / 1 madde uyarınca amme borçlunun tahsili tehlikede bulunmak şartıyla ihtiyati hacze gidilebilir. 13. Maddenin 2 nolu bendine göre ise , Türkiye içinde veya dışında belli bir ikametgah yoksa amme alacağının tehlikede bulunup bulunmadığı hususu ,ayrıca araştırılmadan ihtiyati haciz uygulanması gerekir. Bu hallerde önceden teminat istenmesi de söz konusu değildir. Ancak teminat gösterilince 16. Madde uyarınca ihtiyati haczin kaldırılması mümkün olur.

Bu hüküm , özellikle dar mükellefiyet esnasında Türkiye'de faaliyette bulunanların vergi borçlarını teminata bağlanması yönünden işlerlik ve önem taşıyabilir. Örneğin kurumlarda ikametgah kanuni ve iş merkezidir. Yabancı bir kurumun Türkiye'de ticari faaliyet yaptığı ve bildirdiği yabancı ülkelerdeki adresinin soruşturma sonucunun gerçek olmadığının anlaşıldığı durumlarda henüz tahakkuk etmemiş Kurumlar Vergisinin (cari yıl Kurumlar Vergisi) 17. Madde uyarınca ihtiyati tahakkuku yapıldıktan sonra ihtiyati haciz uygulanabilir ¹⁰.

İkametgah kavramı bilindiği gibi esas olarak Medeni Kanunda tanımlanmıştır. Buna göre “ bir kimsenin ikametgahı yerleşme niyetiyle oturduğu yerdir . Gerçek kişiler bakımından ikametgahın tekliği ilkesi geçerliği olduğu halde ticari ve sınai kuruluşların birden fazla ikametgah edinebilecekleri kabul edilmektedir. Medeni Kanuna göre kocanın ikametgahı karının ,ana babanın ikametgahı velayetleri altındaki çocuğun ve mahkemenin bulunduğu yer vesayet altındaki kimsenin ikametgahı sayılır . Tüzel kişilerin ikametgahı ise ana sözleşmelerinde aksine hüküm bulunmadıkça merkezlerinin bulunduğu yerdir.

Vergi icra hukuku bakımından ikametgah kavramının yasal ve mali ikametgah anlamında kabul etmektedir. Bir kişinin Medeni Kanunun kabul ettiği anlamda bir ikametgahı mevcut olmamakla birlikte , ticari ve mali işlemlerini yürüttüğü belli bir merkezi mevcut ise ve sürekli olarak bu merkezde bulunuyorsa,Medeni Kanun hükümlerine göre ikametgahı olmadığından söz ederek aleyhinde ihtiyati haciz uygulanmaması gerekir.

Vergi usul kanunun 157. Maddesinde bilinen iş veya ikamet yeri adreslerini değiştiren yükümlülerin , yeni adreslerini vergi dairelerine bildirmeleri zorunlu

¹⁰ ŞAMLIOĞLU,ÖZBALCI,a.g.e.,s. 106-107.

kılınmıştır. Borçlunun ikametgahı değiştirmesi ve yeni ikametgahın bilinmemesi halinde, belirli bir ikametgahı olmadığı kabul edilebilir ¹¹.

İkametgahın belli olmaması ,kamu borçlusunun ikametgahının sık sık değiştirmesi ve sabit bir ikametgah edinmemesi olarak düşünülebilir. Borçlunun bildirdiği ikametgahı gerçek olmaması ya da yeni ikametgahını değiştirdiği halde yeni ikametgahını bildirmemesi durumları da ihtiyati hacze gidilebilir. Bu durumda olan bir borçlu hem kötü niyetli , -hem de yükümlülüklerinden kurtulmak amacıyla hileli yollara sapmış ya da kaçmış sayılabilir.

1.3.3. Borçlunu Kaçmış Olması Veya Kaçması, Mallarını Kaçırması Veya Hileye Sapması İhtimalinin Bulunması Halinde İhtiyati Haciz Uygulaması

İhtiyati haciz nedenleri arasında ,en fazla takdire müsait olan bu hükmüdür. Borçlu kaçmışsa sorun yoktur. Diğer hallerde , borçlunun kaçması, mallarını kaçırması veya hileli yollara sapması ihtimalinin somut olarak tespiti son derece güçtür. Bu nedenle ihtiyati haciz kararını alacaklı amme idaresini mahalli en büyük memurunca onaylanması şartı belki de en fazla bu gibi hallerde önem kazanır.

Borçlunu kaçması durumunda ihtiyati haciz , haciz kararı alınarak mal varlığına ihtiyati haciz konulur, ancak kamu borçlusunun kaçması mallarını kaçırması ve hileli yollara sapma ihtimalinin tespiti son derece güç ve yoruma açıktır. Yasa hükmünde hangi durumlarda borçlunun kaçma , mallarını kaçırma , hileli yollara sapma ihtimallerinin varlığının kabul edileceği belirtilmediğinden , bu ihtimallerin var olup olmadığını takdiri alacaklı tahsil dairesine bırakılmıştır ¹².

Alacaklı tahsil dairesinin bu takdir yetkisini kullanarak aldığı ihtiyati haciz kararı yargısal denetimde bu ihtimallerin var olup olmadığını yönünde inceler. Danıştay ise bu ihtimallerin somut belgelerle saptanmasını aramamakta, gerçekleşme ihtimali varsa ihtiyati haciz uygulanacağını kabul etmektedir.

Vergi kanunumuzda vergi borcu bulunan yükümlülerin yurt dışına çıkışlarını yasaklama imkanına da sahiptir. Pasaport kanunu 22. Maddesinde , vergi borcu pasaport vermeğe yetkili makamlara bildirilenlere pasaport verilemeyeceği; pasaportlarını almış olanların da yurt dışına çıkmalarına engel

¹¹ Recai DÖNMEZ ,Vergi İcra Hukukunda İhtiyati Haciz,Eskişehir, 1998,s.32.

¹² YILDIRIM,a.g.e.,s. 60.

olunacağı hükme bağlanmıştır. Kamu borçlusunun kaçmış olması “ kaçma olasılığının bulunması” durumuna göre somut olarak saptanması daha kolay bir olguyu ifade etmektedir. Kaçma,mallarını kaçırmaya ya da hileli yollara sapma olasılığını var olup olmadığını saptamak ise o kadar kolay değildir.

İcra ve İflas kanunda ise borçlunun mallarını gizlemeye , kaçırmaya ya da kendisinin kaçmaya”hazırlanmasından “ söz edilmiştir. Kaçma ya da hileli yollara sapma olasılığının bulunması ile bu konuda hazırlıkların bulunması arasında ilk bakışta bir farklılık varmış gibi gözükmektedir. Ancak bizim düşüncemize göre , amme alacakları kanunda yer alan “kaçma,mallarını kaçırma ve hileli yollara sapma ihtimallerinin varlığı” ifadesini , icra- iflas kanundaki biçimiyle bu konuda bir takım hazırlıkların bulunması olarak anlamak ve yorumlamak gerekmektedir. İcra ve İflas Kanununa göre takip edilen alacaklarda ihtiyati haciz kararının ancak bir yargı organı tarafından,kamu alacaklarında ise bizzat alacaklı idarenin bu tedbiri uygulayabildiği göz önüne alındığında , kamu borçlusunun hukuku bakımından bu tür yorumun önemi daha iyi anlaşılır ¹³ .

Bu nedenle ,alacaklı idarenin kamu borçlusunun kaçma ya da mallarını kaçırma olasılığının bulunduğu gerekçesiyle ihtiyati haciz yoluna başvurusu durumunda , buna ilişkin delillerin ya da en azından idareyi böyle bir önlem almaya iten belirtileri açıklıkla ortaya koyması gerekir. Danıştay kamu borçlusunun kaçması ,mallarını kaçırmaya ya da hileli yollara başvurusu olasılığının bulunup bulunmadığını idarenin takdir yetkisine giren bir husus olduğu görüşündedir. Kamu borçlusunun alacaklı idarenin alacağını tahsil edebilmesi için gerektiğinde el koyamayacağı bir biçimde mallarını ortadan kaldıran her işlemi , mal gizlemek ya da mal kaçırmak sayılabilir. Sözgelimi önemli miktarda bir kamu alacağından dolayı takip edilecek bir kişinin sürekli olarak sahibi bulunduğu gayri menkullerin elinden çıkarmaya başladığını bilgilerden öğrenilmesi ya da sahibi bulunduğu işletmeyi başkasına devir ettiğini yoklama ve inceleme sırasında saptanması durumlarında , idarenin ihtiyati haciz yoluna başvurmakta haklı olduğu kabul edilebilir.

¹³ DÖNMEZ,a.g.e.,s.34.

1.3.4.Borçludan Teminat Göstermesi İstendiği Halde Verilen Sürede Teminat Veya Kefil Göstermemesi Yahut Şahsi Kefalet Teklifinin Veya Gösterdiği Kefilin Kabul Edilmemesi

13. Maddenin 4 numaralı bent hükmünde borçludan teminat göstermesi istendiği halde , belli edilen süre içinde teminat veya kefil göstermemiş veya gösterdiği kefilin kabul edilmemiş olduğu ihtiyati haciz nedeni olduğu kabul edilmiştir

¹⁴.

AATUHK 9 . maddesi uyarınca istenilen teminatın gösterilmemiş durumunda ,bu hükme göre ihtiyati haczin uygulanması gerekir. Ancak teminat göstermesi için kamu borçlusuna verilen süre dolmadan bu yola gidilmemelidir. Uygulamada ise bu süre beklenmeden Amme Alacakları Tahsili Usulü Kanunu 13/1 maddesi uyarınca ihtiyati haciz uygulanmaktadır.

Öngörülen sebeplerin gerçekleşmesi durumunda idare kamu borçlusundan teminat isteyecektir. İstenilen teminatın gösterilmesi için borçluya bir süre verilmesi gerekir. Amme alacakları kanununda teminat istenirken borçluya ne kadar süre tanınacağı konusunda doğrudan hüküm yoktur. Ancak,yasanın 8. Maddesinde sürelerin hesaplanmasında ve tebliğlerin yapılmasında Vergi Usul Kanununa atıf yapılmıştır. Vergi Usul Kanununun 14. Maddesinde ise idare tarafından belirlenen sürelerin 15 günden az olmayacağı ifade edilmiştir. Şu halde kamu borçlusuna teminat göstermesi için idare tarafından verilecek sürenin 15 günden az olmaması gerekir. İşte borçlu tarafından öngörülen süre içerisinde teminat ya da kefil gösterilmezse ya da gösterilen kefil kabul edilmezse, bunun yaptırımını 13. Maddenin 4 . bendinde düzenlenen ihtiyati hacizdir.

Uygulamada 13.maddenini yukarıda incelediğimiz 1 . bent ile 4. Bent arasında bir fark gözetilmediği ve teminat istenmesi gerektirdiği durum , her iki halde takip edilen aynı alacakla ilgili ihtiyati haciz nedeni sayıldığı için,teminat göstermesi için borçluya verilen sürenin dolması beklenmeden ihtiyati haciz yoluna başvurmaktadır.

Bence , 4. Bende dayanarak ihtiyati haciz uygulanabilmesi, borçluya verilen sürenin dolmasına bağlı olmalıdır. Nitekim yasada ihtiyati haciz uygulaması açıkça “ ... belli müddette” teminat gösterilmemiş şartına bağlı kılınmıştır . Birinci bende göre ihtiyati haciz uygulamasında ise sürenin dolmasını beklemeye gerek yoktur. Bu

¹⁴ ŞAMLIOĞLU,ÖZBALCI,a.g.e.,s. 109.

durumda ihtiyati haciz teminat istenmesini gerektiren alacaklar dışında kalan alacaklar için uygulanabilecektir.

1.3.5. Para Cezasını Gerektiren Fiil Dolayısıyla Kamu Davası Açılması Halinde İhtiyati Haciz Uygulaması

Bu hüküm ceza mahkemelerince hüküm olunan para cezaları ile ilgilidir. Hüküm sadır olmuş bulunsun bulunmasın hakkında para cezasını müstehzim bir suçtan dolayı amme davası açılmış olması o şahıs hakkında ihtiyati haciz takibi için yeterli sebep sayılmaktadır. Bu fıkra göre Cumhuriyet Savcılığı tarafından Ceza Usulü mahkemeleri kanununa göre ,amme davası açılması halinde suçluya hüküm edilecek para cezasının tahsili için Cumhuriyet Savcılınca keyfiyetin vergi dairesine bildirilmesi üzerine borçlunun mallarına ihtiyati haciz konulması gerekmektedir ¹⁵ .

Cumhuriyet Savcısı , bir ay içinde para cezasını ödemesi için hükümlüye bir ödeme emri tebliğ eder . Hükümlü , öngörülen süre içerisinde para cezasını ödemez ise , Cumhuriyet Savcısının kararı ile mahallin en büyük mal memurluğuna verilir ve mal memurluğunca AATUHK göre infaz edilir.

Para cezasını gerektiren bir fiil dolayısıyla kamu davası açılması durumunda ihtiyati haciz yetkisi bu konudaki genel ilkeye uygun olarak alacaklı kamu idaresinin en büyük memuruna ait olacaktır ¹⁶ .İhtiyati haciz ancak kamu davasının açılmış olması durumunda uygulanabilir. Ortada açılmamış bir dava bulunmaması halinde ihtiyati haciz kararı alınamaz. Aynı şekilde hazırlık soruşturması(ön soruşturma) safhasında da ilkle olarak ihtiyati haciz kararı alınmaması gerekir. Buna karşılık hazırlık soruşturmasının bir devresi olan başlangıç soruşturmasından sonra,savcı istinadın çok kuvvetli olduğu gerekçesiyle sulh hakiminden ceza karamamesi ile ceza vermesini isteyebilir. Sulh hakimi duruşma yapılmamsını sakıncalı gördüğü takdirde duruşma yapabilir. Burada ceza karamamesini isteyen yazısı , iddianame yerine geçtiği için dava açılmış sayılır. Dolayısıyla bu aşamada para cezasını gerektiren fiillerden ötürü ihtiyati haciz kararı alınabilecektir.

¹⁵ ŞAMLIOĞLU,ÖZBALCI,a.g.e.,s. 109.

¹⁶ DÖNMEZ,a.g.e.,s.41.

1.3.6. Borçlunun Belli Müddet İçinde Mal Bildiriminde Bulunmaması Ve Noksan Bildirimde Bulunması Halinde İhtiyati Haciz Uygulanması

AATUHK 'un 55. Maddesine göre kendisine ödeme emri tebliğ edilenler ödeme emrinin tebliğ tarihinden itibaren 7 gün içinde borçlarını ödemezler ve ödeme emrine karşı dava açmazlarsa mal bildiriminde bulunmak zorundadırlar. Bu süre içinde mal bildiriminde bulunulmadığı veya noksan bildirimde bulunulduğunda alacaklı tahsil dairesince ihtiyati haciz uygulanır. Ancak ihtiyati haciz ödeme emrine konu olan borç için değil , kamu borçlusunun tahakkuk etmemiş ya da tahakkuk etmiş ancak ödeme vadesi gelmemiş olan diğer kamu borçları için uygulanır. Zira ödeme emri ile ödenmesi istenen kamu borcu , tahakkuk ederek ödeme vadesi geçen bir borçtur. Ödeme emrinin tebliğ üzerine ödeme yapılmadığında ya da ödeme emrine karşı yargı yoluna başvurulmadığında , ödeme emrinde belirtilen 7 günlük süre geçtikten sonra kesin hacze gidilecektir. Bu nedenle söz konusu borç için ihtiyati haciz uygulanmaz. Kamu borçlusunun diğer kamu borçlarının güvence altına alınması için ihtiyati haciz kararı alınır ¹⁷ .

Mal bildiriminde bulunacak olan kişiler geçimini ne ile sağladıklarını , evlerinde bulunan eşyaları, kendi adlarına kayıtlı gayri menkullerinin bildirilmesi gerekir. Aksi takdirde icra tetkik mercilerinde yalan beyanda bulunduklarına dair hafif hapis cezası ile cezalandırılır.

1.3.7. İptali İstenen Hükümsüz Tasarruflarla İlgili Malların Elden Çıkarılması Halinde İhtiyati Haciz Uygulanması

İhtiyati haciz sebebi olarak ön görülen son durum , kamu borçlusunun iptal davasına konu olabilecek hükümsüz tasarrufların bulunmasıdır. Amme Alacakları Kanununun 13. Maddesinin 7 . bendinde , "iptali istenen muamele ve tasarrufun mevzuunu teşkil eden mallar, bu mallar elden çıkarılmışsa elden çıkaranın diğer malları hakkında uygulanmak üzere , bu kanunun 27 , 29 , 30 .maddelerinin tatbikini icap ettiren haller varsa "kamu borçlusu hakkında ihtiyati haciz uygulanacağı belirtilmiştir ¹⁸ .

¹⁷ YILDIRIM,a.g.e.,s. 61.

¹⁸ DÖNMEZ,a.g.e.,s.42-43.

Kamu alacağını korumaya yönelik söz konusu hükümlerden 27. Madde kamu alacağını ödemeyen , süre içinde ya da tazyik hapsi uygulanmasına karşın mal bildiriminde bulunmayanlarla, malı bulunmadığını bildiren ya da bildirdiği malların kamu borcunu karşılamakta yetersiz kalacağı anlaşılanların ödeme süresinin başladığı tarihten geriye doğru iki yıl içinde ve ya ödeme süresinin başlamasından sonra yaptıkları bağışlar ve ivazsız tasarruflar hükümsüz sayılmıştır. 28. Maddede ise kamu borçlusunun belirli dereceye kadar hısımlık ilişkisi içinde bulunduğu kişilere yaptığı ivazlı tasarruflar ile edimler arasında borçlu aleyhine büyük bir dengesizlik bulunan sözleşmeler ve borçlunu kendisine ya da üçüncü kişi lehine ömür boyu intifa tesis ettiği sözleşmelerde bağışlama hükmünde sayılmıştır . yine aynı şekilde 29. Maddede , ödeme süresinin başladığı tarihten geriye doğru iki yıl içinde ya da ödeme süresini başlamasından sonra kamu borçlusu tarafından verilen rehinler,borca karşılık alışılmış ödeme araçlarından başka biçimlerde yapılan ödemeler ve vadesi gelmemiş bir borç için yapılan ödemeler de hükümsüz sayılmıştır.

30 . maddede ise kamu alacağının tahsilini imkansız kılmak amacıyla kamu borçlusu tarafından yapılan tek taraflı hukuki işlemlerle ,aynı amaçla kötü niyetli üçüncü kişilerle borçlu arasında yapılan bütün işlemler tarihlerine bakılmaksızın hükümsüz sayılmıştır. Yukarıda sayılan işlemler için alacaklı idarenin genel hukuk kuralları çerçevesinde adli yargıda iptal davası bile açması gerekir. Bu davanın amacı ,borçlunun mal kaçırmak maksadıyla yapmış olduğu hukuki işlemlerin kamu alacaklısı açısından hükümsüz sayarak,borçlunun iptali istenen işlemler aracılığıyla mal varlığından çıkarmış olduğu mallar üzerinden cebren takip yolu ile kamu alacağının tahsilini imkan sağlamaktadır.

Amme Alacakları Kanunu, iptal davası açılmasını 5 yıllık zaman aşımı süresine bağlamıştır. Buna göre ,sözü edilen tasarrufların yapıldığı tarihten itibaren 5 yıl geçtikten sonra iptal davası açılamaz. Bu nedenle , özellikle ihtiyati haczi hükümsüz sayılan tasarruflara konu mallar konulması durumunda idarenin 5 yıllık süre dolmadan iptal davası açması gerekir. Nitekim Danıştay 5 yıl içinde dava açılmadığı takdirde davanın zaman aşımına uğrayacağı görüşü hakimdir. Bu gibi durumlarda idarenin makul bir süre içinde Adliye Mahkemelerinde iptal davası açması gerekir. Makul sürenin dava açmak için öngörülen 5 yıllık süre olması gerekmez. İdarenin haklı bir gerekçe olmaksızın dava açmak için zaman aşımı sürenin son gününe kadar beklenmesi özellikle malları üzerine ihtiyati haciz konulan 3. Kişilerin mülkiyet ve diğer haklarına zarar verebileceği gibi belli koşullarla

idarenin kamusal yetkilerini kötüye kullanması ya da görevin ihmali olarak da değerlendirilebilir. İhtiyati haciz uygulamasına karşın makul bir süre içinde adli yargıda dava açmayan idarenin bu türden ihtiyati haciz işlemlerinin vergi mahkemesince iptali hukuka uygun sayılabilecektir ¹⁹.

¹⁹ DÖNMEZ, a.g.e., s.45.

İKİNCİ BÖLÜM

İHTİYATİ HACİZDE MUHATAP , İHTİYATİ HACİZ KARARININ ALINMASI (ÖZEL HUKUK VE AMME ALACAKLARINDA)

2.1. İHTİYATİ HACİZDE MUHATAP

İhtiyati haciz genelde, vergi mükellefiyet ve sorumluluğundan doğan amme borçluları ile ilgili olarak başvurulmuş bir yöntemdir. Vergi mükellefiyet ve sorumluluğundan doğan vergi asli ve cezadan oluşan amme borçlunun normal muhatabı ise, borcu mamelekenden ödemek durumunda olanlardır. Ancak vergi usul kanunu bunun yanında da temsilciler , mirasçılar gibi kimselerle ilgili sorumluluk hükümlerini içermektedir. 6183 sayılı kanun amme borçlusunu tanımlayan 3 . maddesinde de benzer esaslara yer verilmiştir. Bu düzenlemeler karşısında ihtiyati hacizde muhatap tutulacak kimselerin tayini bakımından bazı sorunlarla karşılaşilmektedir. İhtiyati hacizde muhatabı iki gruba ayırabiliriz.

2.1.1. Asıl Borçlu

İhtiyati hacizde asıl muhatap, ihtiyati haciz konusu amme borcunun kendi mamelekenden ödemek durumunda olan kimselerdir. Bunlar vergi mükellefleri ,adlarına vergi cezası kesilenler ve benzerlerinin tümünü kapsar.

2.1.2. Kanuni temsilciler ve diğer sorumluların durumu

6183 sayılı kanunun 3. Maddesinde , kanuni temsilciler,mirasçılar , kefil ve yabancı hakiki ve hükmü şahıs mümessilleri amme borçluları arasında sayılmıştır. Ayrıca , aynı kanunun 35. Maddesinde limited şirket ortakları taahhüt ettikleri sermaye tutarından limited şirket borcundan sorumlu tutulmuşlardır. Bunun yanında , kolektif şirketler , adi ve eshamlı komandit şirketlerin ve adi ortaklıkların borçlu olduğu durumlarda da ortakların (komandit şirketlerde komandite ortakların) sorumlulukları vardır. Aşağıda sırayla belirtmek gerekirse :

2.1.3. Limited Şirket Ortakları

Limited şirket ortakları , cebri takibatta , sorumlulukları ölçüsünde doğrudan takibata tabidirler. Sorumlulukları ölçüsündeki borçları için şirkete çıkarılmış olanların dışında ayrıca kendilerine ödeme emri çıkarılır. İhtiyati haciz uygulamasında da limited şirket borcundan sorumluluklarına isabet eden kısım için hiçbir şart aranmadan kendilerine başvurulabilir.

Limited şirketlerde ortakların sorumluluğu için amme alacağının şirketten tahsil edilemediğinin kesin olarak ortaya konulması gerekir. Amme alacağının yukarıdaki şekilde limited şirketten tahsil edilemediğinin açık olduğu hallerde, ortağın takibine şirketteki sermaye miktarını içeren bir ödeme emri düzenlenmek suretiyle başlanması ve sırasıyla diğer yasal işlemlerin ikmali gerekir²⁰ .

2.1.4. Kanuni Temsilciler

Danıştay anonim şirketlerde yönetim kurulu üyelerinin tümünün şirkete ait amme borcunun ödenmesi bakımından kanuni temsilci saymakta , bunlar hakkında ihtiyati haciz uygulanabileceğini kabul etmektedir. Limited şirketlerin ,- eshamlı komandit şirketlerin , amme borçlusu oldukları durumda , dernek ve vakıfların kanuni temsilcileri için de geçerlidir.

Küçük ve kısıtlıların kanuni temsilcileri , vergi cezası bakımından esasen kendi varlıklarıyla sınırlıdır. Yani amme alacağının asıl borçlusudurlar.

İhtiyati haciz işleminin uygulanabilmesi için 213 sayılı VUK 'un 344 . maddesindeki sayılan durumlara ilişkin bir amme alacağının salınması yolunda gereken işlemlere başlanılmış olması yeterlidir. Asıl borçlu yanında kanuni temsilciler, mirasçılar , kefiller , yabancı şahıs ve kurum temsilcileri, şahsi şirket ortakları hakkında da ihtiyati haciz uygulanabilir²¹.

2.1.5. Kefiller , Yabancı Şahıs ve Kurum Temsilcileri

Bunlar asıl borçlular gibi takibata maruzdurlar. İhtiyati hacze muhatap olurlar
Mirasçılar: Mirası red etmemiş kanuni mirasçılar , hisseleri oranında mirisin borçlarından sorumludurlar. Bu esas için de ihtiyati hacze de muhatap olurlar.

6183 sayılı kanunun 7.maddesinde ,borçlunun ölümü halinde ,mirası reddetmemiş mirasçılar hakkında da bu Kanun hükümlerinin

²⁰ Dnş. 4 . D. 12.11 .1996.Tarih ve E: 1996/2933,K:1996/4117 SK.(Maliye ve Sigorta Yorumları),"Yargı Kararları" ,2000,s . 32.

²¹ Dnş. 4 . D. 02.03 .1994.Tarih ve E: 1993/1302,K:1994/1296 SK.(Maliye ve Sigorta Yorumları),"Yargı Kararları" ,2000,s . 18.

uygulanacağı, borçlunun ölümünden evvel başlamış olan muamelelere devam olunacağı hükmüne bağlandığından ; ödeme emrinin tebliğinden sonra borçlunun ölümü üzerine mirasçının ödeme emrini dava etmesi üzerine bunun iptali yönünde verilen kararda hukuki isabet görülmemiştir ²² .

2.1.6.Şahıs Şirketi Ortakları: kolektif ve adi şirketlerle komandit şirketlerin komandite ortakları ortaklık borçlarından dolayı sınırsız sorumludurlar. Ortaklıkla ilgili amme borcu için şahsi varlıkları üzerinde ihtiyati haciz uygulanabilir ²³ .

2.2. İHTİYATİ HACİZ KARARININ ALINMASI

İhtiyati haciz yoluna özel hukukta da özel alacakların korunması amacıyla yer verilmiştir. Ancak , icra ve iflas kanunu ve hukuk mahkemeleri kanununda yer verilen ihtiyati haciz yolu 6183 sayılı kanunda düzenlenen ihtiyati haciz yolundan tamamen ayrılır. Çünkü özel hukukta ihtiyati haciz ancak mahkeme kararı ile ve icra dairelerince uygulandığı halde , kamu hukukunda uygulanan ihtiyati haciz idari bir tasarruf niteliğinde olan icrai bir kararla ve idarece re'sen uygulanır ve alacaklı kamu idaresinin mahalli en büyük memurunun kararı ile icrai hacizdeki şekil ve usullerle uygulanır ²⁴ .

2.3. ÖZEL HUKUKTA İHTİYATİ HACİZ

İhtiyati haciz :” Para alacaklarına ilişkin mevcut veya müstakbel bir takibin sonucunun güvence altına alınması için, mahkeme kararı ile borçlunun malvarlığına el konulmasını sağlayan geçici bir hukuki korumadır”²⁵ .

²² Dnş. 4 . D. 16.10 .1997.Tarih ve E: 1996/5081,K:1997/3465 SK.(**Maliye ve Sigorta Yorumları**),”Yargı Kararları” ,2000,s .13.

²³ Yılmaz ÖZBALCI,**Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun Yorum ve Açıklamaları** , Ankara ,2000, s.206-207.

²⁴ YILDIRIM,a.g.e.,s. 57.

²⁵ Muhammet ÖZEKES,**İcra İflas Hukukunda İhtiyati Haciz**, Ankara,1999,s.12.

Bu tanım dikkate alındığında ve ihtiyati haczin niteliğinden hareket edildiğinde bir takım belirleyici noktalar ortaya konabilir:

- İhtiyati haciz geçici bir hukuki korumadır.
- İhtiyati haciz para alacakları için öngörülmüştür.
- İhtiyati haciz para alacağını mevcut veya müstakbel cebri icrasını teminat altına almayı amaçlar.
- İhtiyati haciz, amacı ve niteliği gereği geçici olarak borçlunun malvarlığına mahkeme kararı ile haciz konulması sonucunu doğurur.

2.3.1. Özel hukukta ihtiyati haciz kararının alınması

Alacaklının borçludaki alacağını ödenmesini tehlikeye düşürmeden sağlayan ihtiyati tedbirlere ihtiyati haciz denilmektedir. Rehin ve teminat altına alınmamış ve ödenecek duruma gelmemiş bir borç için alacaklı , alacağını sağlamak üzere , borçlunun taşınır , taşınmaz malları ile üçüncü kişilerdeki hak ve alacaklarını ihtiyaten haciz edilmesini isteyebilir. İcra ve iflas yasamızın 257. Maddesinde 268. Maddesine kadar olan kuralları ihtiyati hacizden söz etmektedir.

257. madde ihtiyati haciz karar verilmesi koşullarını açıklanmaktadır. Buna göre ; ödenecek duruma gelmiş ve rehinle de teminat altına alınmamış (karşılanmamış) borcun alacaklısı ihtiyati haciz isteminde bulunabilir. Bunun gibi ,ödenecek duruma gelmemiş borçtan dolayı , alacaklının ihtiyati haciz isteyebilmesi için ;

- a , Borçlunun belli bir ikametgahının bulunmaması ,
- b, Borçlu edim ve yükümlülüklerinden kurtulmak amacıyla mallarını saklamaya,kaçırmaya yahut ta kendisinin kaçmağa hazırlanır veya kaçmış bulunması şarttır.

İhtiyati haciz alınınca ,borç yalnız borçlu hakkında hemen ödenecek duruma gelir. İhtiyati haciz kararı mahkemeden istenir. İcra tetkik merci ihtiyati haciz kararı veremez. Yasa koyucu genel mahkemeleri bu gibi istekler için görevli kılmıştır.

Gemi alacaklıları donatanın sorunu olacağı durumlara göre, sorumluluğa giren mal ve haklara ihtiyati haciz koydurabilirler. Ancak ,donatanın kişisel sorumluluğu bir miktar ile belirlenmemiş ise , alacaklılar bu miktar için ihtiyati haciz isteyebilirler. İhtiyati haciz zaman aşımını kesmez. İhtiyati haciz istekleri ,

mahkemece duruşma açılıp taraflar çağrıldığı gibi dosya üzerinde inceleme yapılarak (taraflar çağrılmaksızın) çözümlenir ²⁶ .

İhtiyati haciz kararında :

- 1.Alacaklının ve icabında mümessilin ve borçlunun adı , soyadı ve ikametgahı,
- 2.Haczin ne gibi belgelere müsteniden ve ne miktar alacak için konulduğu ,
- 3.Haciz konulmasının sebebi,
- 4.Haciz olunacak şeyler,
5. Alacaklının zararını tazmini ile mükellef olduğu ve gösterilen teminatın nelerden ibaret bulunduğu yazılmalıdır ²⁷ .

2.3.2. Görevli Mahkeme

Değere göre belirlenir . ayrıca alacağın niteliği de görevin saptanmasında göz önünde tutulur.

1 . Alacak 400 milyon ve daha az ise Sulh Hukuk , 400 milyon TL-den fazla ise Asliye Hukuk Mahkemelerinde dava açılır.

2.Alacak ticari nitelikte ise , ticaret mahkemesi görevli mahkemedir.

2.3.3. Yetkili Mahkeme

- 1.Söleşmenin yapıldığı yer mahkemesi ,
- 2.Borçlunun ikametgah mahkemesi yetkili mahkemedir.

2.3.4. İhtiyati Haciz İsteğinde Bulunacaklar,

1.Rehinle sağlanamayan ve ödenecek duruma gelmiş bir alacağın borçlusu veya borçluları ,

2.Alacak ödenecek duruma gelmemiş olmasına rağmen , kaçan kaçmağa hazırlanan , ikametgahı belli olmayan , mallarını kaçıran veya kaçırmağa hazırlanan borçlu veya borçlular.

2.3.5. İhtiyati Haciz Koşulları,

- 1.Alacak , rehinle sağlanmamış(teminat altına alınmamış)olmalı ,
- 2.Alacak , ödenecek durumda bulunmalı,

²⁶ Hasan ÖZKAN, *İcra Ve İflas Davaları ve Tatbikatı*, Ankara , 2. Baskı, 1999, s. 1178.

²⁷ Talih UYAR,*Gerekçeli –Notlu İçtihatlı İcra ve İflas Kanunu* ,İzmir,s.6660.

3.Alacak , ödenecek duruma gelmese bile , borçlu kaçmağa veya mallarını kaçırmağa hazırlanmış olmalı, yahut da borçlunun belli ikametgahı bulunmamalı,

4.Alacaklının bu durumda alacağının ödenmesi tehlikeye düşmeli²⁸ .

2.3.6.Dosya İncelemesinde Dikkat Edilecek Hususlar

1. İhtiyati haciz isteği mahkemeye verilecek dilekçe ile olacaktır.
2. Dilekçeye borç senedi eklenecektir.
3. Mahkemece ,ya gün verilir, taraflara çağrı kağıdı çıkarılır,duruşmaya çağrılıp taraflardan birisi gelmese bile inceleme yaparak karar verilir. Yahut da ,dosya üzerinde taraflar çağrılmaksızın, isteğin haklı olup olmadığı saklanır. Yasa bu hususta hakime takdir hakkı vermiştir. Ancak, önemle belirtelim ki, uygulamada genellikle dosya ve belgeler üzerinde inceleme yapılmakta , ihtiyati haciz kararı verilmekte veya istek ret olunmaktadır. Bu şekil, işin kısa zamanda sonuçlanmasını sağlamaktadır.
4. İhtiyati hacze konu alacağın ödeme zamanı gelip gelmediği araştırılacaktır. Rehinle teminat altına alınmış alacaklar için ihtiyati haciz kararı verilemez.
5. Ödenecek duruma gelmemiş alacaklar için 257 . maddedeki koşullar gerçekleşmiş midir. Bu durum tespit olacak. (Örneğin: Borçlu kaçmış ise bu durum polisçe saptandığına dair belge varsa) İhtiyati hacze karar verilebilecektir.
6. Mahkemece , ihtiyati haciz isteği haklı bulunmuşsa, kabulle birlikte , borçlunun ilerde doğacak zararlarına karşılık olmak üzere , verilecek ihtiyati haciz kararında alacaklının yatıracak teminat miktarı ve niteliği de gösterilecektir.
7. Teminat hakim takdir edecektir. HUY 96. Maddesi göz önünde tutulacaktır. (Örneğin: Alacağın %15 – i gibi)
8. Teminat ; para , banka teminat mektubu, tahvil , pay senedi ve benzeri,
9. Mahkemece ihtiyati haciz kararında ; Haciz olunan malın niteliği belirtilecektir.
10. Alacağın yeteceği miktar hakkında ihtiyati hacze karar verilebilecektir.
11. İhtiyati haciz kararında ,alacaklı ve borçlu: kararın dayandığı belgeler borç senedi vs. gibi haczin nedeni de gösterilecektir.
12. İhtiyati haciz de ihtiyati tedbirden olmakla,yerine getirecek müdürlüğün kararda gösterilmesi gereklidir. Ancak ,uygulamada bu yola gidilmemekte ,kararı alacaklı icra müdürlüğüne vermektedir. İcra müdürlüğü de yerine getirmektedir.

²⁸ ÖZKAN,a.g.e.,s. 1179.

13. İhtiyati haciz kararı verildiği günden itibaren (10) gün kararı veren mahkemenin bulunduğu yer icra dairesinden kararın yerine getirilmesi alacaklı tarafında istenecektir. Bu alacaklı için zorunludur. Yapılmadığı takdirde ihtiyati haciz kararı kendiliğinden kalkacaktır.
14. İcra müdürlüğüne, icra ve iflas yasasının 79,99 maddelerindeki kurallar göz önünde tutularak ihtiyati haciz kararı yerine getirilecektir.
15. Yasal kısıtlamalar bağlı kalınmak şartıyla borçlunun ; taşınır , taşınmaz veya banka mevduatı ile 3. Kişilerdeki alacak ve hakları üzerine ihtiyati haciz konulabilir.
16. İhtiyati haciz kararına karşı Yargıtay yoluna karşı başvurmak mümkün değildir. Ancak , itiraz mümkündür. Kararı veren mahkemeye dilekçe ile itiraz edilebilir ²⁹ .

2.4. İHTİYATİ HACİZ KARARININ (İCRASI)YERİNE GETİRİLMESİ

Alacaklı , ihtiyati haciz kararının verildiği tarihten itibaren 10 gün içinde kararı veren mahkemenin yargı çevresindeki icra dairesinden kararın infazını istemeye mecburdur. Aksi halde ihtiyati haciz kararı kendiliğinden kalkar. İhtiyati haciz kararları 79'dan 99-a kadar olan maddelerdeki haczin ne suretle yapılacağına dair hükümlere göre icra edilir.

2.4.1.Zabıt tutma ve haciz tutanağının tebliği

Haczi icra eden memur bir tutanak düzenler. Bunda haciz olunan şeyler ve kıymetleri gösterilir ve derhal icra dairesine verilir. İcra dairesi, ihtiyati haciz tutanağının birer suretini 3 gün içinde haciz sırasında hazır bulunmayan alacaklı ve borçluya ve icabında üçüncü şahsa tebliğ eder.

2.4.2.Borçlu tarafından gösterilecek teminat

Haciz olunan mallar istenildiği zaman para veya ayin olarak verilmek ve bu hususu temin için malların kıymetleri depo edilmek veya icra müdürü tarafından kabul edilecek esham ve tahvilat veya menkul ve gayrimenkul rehin veya muteber bir banka kefaleti gösterilmek şartıyla borçluya ve mal 3 . şahıs elinde haciz

²⁹ ÖZKAN,a.g.e.,s. 1180.

olunmuşsa bir taahhüt senedi alınarak bu şahsa bırakılabilir. İstenilecek teminat her halde borç ve masraf tutarını geçemez³⁰.

Alacaklı ihtiyati haciz kararının verildiği günden itibaren 10 gün içinde icra müdürlüğüne başvurarak kararının yerine getirilmesini istemek zorundadır. Aksi halde ihtiyati haciz kararı kendiliğinden kalkacak , yani hükümsüz olacaktır.

İhtiyati haciz kararını (icra eden) yerine getiren , uygulayan icra müdür veya memuru bir tutanak düzenleyecektir . Tutanaktan ;

a)Haciz olunan şeyler ve kıymetler,

b)Haciz olunan mal ve eşyanın değeri ,gösterilecektir. Bu tutanak ivedilikle icra dairesine verilecektir. İcra dairesi , ihtiyati haciz tutanağının birer örneğini (3) üç gün içinde haciz sırasında hazır olmayan alacaklı ve borçluya tebliğ edecektir. Haciz 3. Kişiyi ilgilendiriyorsa ona da tebliğ edilecektir.

Haciz olunan mal ve eşya istenildiği zaman para veya aynen verilmek üzere borçluya yahut mal veya eşya ,3.şahısa ise bu kişiye (yediemin olarak) güvenilir kişi olarak bırakılabilecektir. Ancak , bu takdirde borçlu veya 3.kişi teminat göstermek zorundadır. Haciz olunan mal ve eşya değeri kadar , para,hisse senedi , tahvil veya taşınır veya taşınmaz rehini veya geçerli güvenilir banka teminat mektubu teminat olarak kabul edilecektir.

2.5. İHTİYATİ HACİZDE İSTİHKAK İDDİASI

Amme Alacakları Kanunu , kesin haciz işlemi sırasında haciz edilen malların mülkiyetine ya da diğer aynı haklara ilişkin olarak borçlu ya da üçüncü kişiler tarafından ortaya atılabilecek iddiaların nasıl çözümleneceğini düzenlenmiştir(AAUHK MD.66-68). Hacze konu malların mülkiyetine ya da üzerlerindeki rehin haklarına ilişkin uyuşmazlıklarda görevli mahkeme adliye mahkemeleridir. Haczin mal borçlunun elinde iken ya da 3. Kişi elinde iken uygulanmış olmasına göre 3. Kişi ya da idare tarafından açılacak davanın sonucuna göre bu tür uyuşmazlıklar genel mahkemelerce çözüme kavuşturulacaktır.

Haciz edilen mallara ilişkin bu tür istihkak iddiaları kuşkusuz ihtiyati haciz uygulamaları sırasında da ortaya atılabilir. Amme Alacakları Kanununda ihtiyati haciz sırasında doğabilecek bu tür uyuşmazlıkların çözüm yeri konusunda açık bir

³⁰ ÖZKAN,a.g.e., s. 1188-1189.

hüküm yoktur. Söz konusu uyuşmazlıklarda , uyuşmazlığın kesin haciz sırasında doğması ile ihtiyati haciz sırasında doğması arasında bir nitelik farkı yoktur. Bu nedenle ihtiyati haciz sırasında hacze konu malların mülkiyetine ve üzerlerindeki rehin hakkına ilişkin olarak 3. Kişiler tarafından ileri sürülerek istihkak iddialarında kesin hacizde olduğu gibi genel hukuk mahkemeleri tarafından karara bağlanması gerekir ³¹ .

2.6. İHTİYATİ HACİZ KARARINA İTİRAZ

İhtiyati haciz kararı temyizi mümkün değildir(İcra ve iflas Kanunu madde 265). Ancak itiraz edilebilir. İtiraz edebilmesi için de ihtiyati haciz kararını borçlunun yokluğunda verilmiş olması gerekir. İhtiyati haciz kararı verilmesi isteğinin reddi kararı da temyiz edilemez. Yasanın 265. Maddesi itiraz ve itiraz sebeplerini açıklamıştır.

İhtiyati haciz kararı alacaklı ve borçlu çağrılarak duruşma yapıp yüzlerine karşı verilmişse ayrıca itiraz da mümkün olmayacaktır. Bu durumda verilen karar kesindir.

İtiraz , kararı verilen mahkemeye dilekçe ile yapılır. Yetkili mahkemede karar verilmediği , teminat gösterilmediği veya az olduğu , ihtiyati haciz sebeplerinin yerinde bulunmadığı hususlarını kapsar. İtiraz üzerine mutlak duruşma yapılacaktır. Alacaklı ve borçluya çağrı kağıdı gelirse dinlenir , gelmezlerse dosya üzerinde inceleme yapılacaktır. Verilecek karar kesindir. Görevli mahkemeler Sulh Hukuk veya Asliye Hukuk ve yahut da Asliye Ticaret Mahkemesidir.

2.6.1.İtiraz Şartları

- 1.Borçlunun yokluğunda ihtiyati haciz kararı verilmeli ,
- 2.İhtiyati haciz kararı , yetkisiz mahkemede verilmeli ,
- 3.İhtiyati haciz kararında teminat az gösterilmeli veya hiç gösterilmemiş bulunmalı ,
- 4.İhtiyati haciz verilme şartı olmamalı,(yani 257. Maddedeki şartlar doğmadan ihtiyati haciz kararı verilmiş bulunmalı)

³¹ DÖNMEZ,a.g.e.,s.90.

2.6.2. İtiraz Süresi

(7) gündür. Bu süre , borçlunun kendisi önünde yapılan ihtiyati hacizlerde , haczin uygulanmasından ; yokluğunda yapılan hacizlerde , haciz tutanağının kendisine bildiriği günden itibaren başlar. Süre geçtikten sonra itirazda bulunulamaz.

2.6.3. Dosya İncelemesinde Dikkat Edilecek Hususlar

1. Mahkeme ihtiyati haciz karar dosyasını getirtirir.
2. İcra takip dosyası da getirtirilir.
3. Taraflar , usulün 509,510 . maddeleri uyarınca açıklamalı çağrı kağıdı ile duruşmaya çağrılır.
4. Taraflardan birisi gelmese de duruşma yapılır, dosya incelenir , dosya üzerinde karar verilir.
5. İtiraz sebepleri araştırılır. Borçlunun delillerini dilekçesine eklemesi gereklidir.
6. İtiraz haklı görülürse, ihtiyati haczin kaldırılmasına , teminat gösterilmemişse teminat gösterilmesine karar verilecektir.
7. İtiraz haklı değilse red olunacaktır.
8. İtiraz üzerine verilen karar kesindir. Artık yeniden itiraz konusu yapılamaz. Yargıtay yoluna da gidilemez.
9. İY-nin 265 . maddesindeki itiraz sebepleri göz önünde tutulacak , itirazın incelenmesi ona göre yapılacaktır.
10. İtirazın kaldırılması hakkında verilecek kararın bir örneği borçlu tarafından icra müdürlüğüne (takibi yapan) verildiğine haciz kalkmış olacaktır.
11. İhtiyati haciz kararının 10 gün içinde uygulanması da gerekir . verildiği günden itibaren 10 gün içinde icra müdürlüğüne verilerek uygulanmayan ihtiyati haciz kararı geçerliliğini yitirir. Bu hususta tetkik merciine borçlu itirazda bulunabilir. Bundan başka ihtiyati haczin tutanağını ve haczin kendisine bildirilmediği itirazı da İcra Tetkik merciinde incelenir.
12. Ayrıca, ihtiyati haciz yoluyla alacaklının yaptığı icra takibine imzanın kendisine ait olmadığı hususunda borçlu icra müdürlüğüne itirazda bulunabilir. Bu halde , borçlunun itirazının kaldırılması tetkik merciinde görülecektir.

İHTİYATİ HACİZ İSTEĞİ DİLEKÇE ÖRNEĞİ

Asliye Ticaret Mahkemesi Başkanlığına

İhtiyati haciz kararı

İsteyen :

Vekili :

Aleyhine ihtiyati haciz

İstenen :

Mevzuu : İhtiyati haciz kararı talebidir.

Olaylar : 1. Aleyhine ihtiyati haciz istenen tarihli
..... vadeli bir adet emre muharrer senetle müvekkilimize
.....TL. borçlanmıştır.

2.Vadesi geldiğinde ödenmeyen senet için.....Noterliğinden
.....yevmiye No.. ile protesto çekilmiştir.

3.Borçlu çeşitli kişilere borçlu olup taşınır ve taşınmazlarını süratle elinden
çıkarmaktadır.

4.İcrai takip beklendiği takdirde alacağın tahsil edilmemesi tehlikesi vardır.

NETİCE:borç veprotesto masrafı toplam
.....TL. için borçlunun taşınır taşınmaz ve üçüncü şahıslarda
bulunan alacaklarına ihtiyaten haciz konulabilme kararının verilmesini saygı ile arz
ve talep ederiz. / /

İhtiyati Haciz İsteyen Vekili

Ek:

1.Vekaletname

2.....posta pulu

3.Tebliğat zarfı

4.Harç makbuzu

5.Senet

2.7. İHTİYATİ HACZİN KALDIRILMASI

Borçlu , para veya mahkemece kabul edilecek rehin veya esham yahut tahvilat depo etmek veya gayrimenkul rehin yahut muteber bir banka kefaleti göstermek şartıyla ihtiyati haczin kaldırılmasını mahkemeden isteyebilir. Takibe başladıktan sonra bu yetki icra tetkik merciine geçer³² .

Teminat olarak şunlar kabul edilir:

- 1.Para,
- 2.Bankalar tarafından verilen teminat mektupları,
- 3.Hazine tahvil ve bonoları,
- 4.Hükümetçe belli edilecek milli esham ve tahvilat(bu esham ve tahvilat,teminatın kabul edilmesine en yakın borsa cetvelleri üzerinden % 15 noksanı ile değerlendirilir.)

Teminat sonradan tamamen veya kısmen değerini kaybeder veya borç miktarı artarsa , teminatın tamamlanması veya yerine başka teminat gösterilmesi istenebilir. Borçlu verdiği kısmen veya tamamen aynı değerde başkaları ile değiştirebilir³³ .

2.8. ÖZEL HUKUKTA İHTİYATİ HACZİN UYGULANMASI

Borçlunun mal kaçırması veya adres değiştirmesi durumunda alacaklı taraf veya vekilinin bulunduğu mahal sulh hukuk veya asliye hukuk ve asliye ticaret mahkemelerine müracaat sonucu maktu harçlar ödenip senet veya çek miktarının %10 veya %20 kadarının o yer mahkeme veznesine teminat olarak yatırması sonucu ihtiyati haciz kararı alınır.(Mahkeme %10 ile 20 arasında teminat istemekte serbesttir). Mahkeme teminatı alacaklı taraftan ileride borçluya zarar gelmemesi ve haksızlığa uğramaması açısından istemektedir. Mahkemeden alınan ihtiyati haciz kararının 10 gün içerisinde uygulama zorunluluğu vardır. Uygulanmaz ise kendiliğinden düşer. İhtiyati haciz kararı bulunduğu yer icra dairisinde uygulamaya konulur.borç taşrada ise icra dairisi kanalıyla hiçbir harç ödenmeden talimat alınır ve mahallinde yapılacak masraflar borca eklenmek kaydıyla ihtiyati haciz kararı

³² ÖZKAN,a.g.e., s. 1195.

³³ İbrahim PINAR,Yürürlükteki Tüm Vergi Kanunları,Eylül, 2000,Ankara, s. 375.

uygulanır. İhtiyati haciz kararı bulunduğu yerde işleme konulacak ise; alacaklı veya vekili icra dairesine getirdiği ihtiyati haciz kararını memura teslim eder. Esas kaydı yapılır. Hacize gidilmesi için yolluk masrafı yatırılır (yolluk masrafları belediye il sınırı ve belediye ilçe sınırları olmak üzere şehir içi ve şehir dışı adı altında yolluk masraflarıdır.) Esasa kaydı yapılan ve yolluğu yatırılan dosya ile birlikte alacaklı tarafça veya piyasadan temin edilen araçla haciz mahalline gidilir. Borçlu hazır ise keyfiyet anlatılıp taraflar anlaşır ise dosya hesabı çıkarılır, dosya hesabından ;

Asıl alacak.....TL
Ücreti vekalet.....TL
İhtiyati Haciz harcı.....TL
İhtiyati Haciz Masrafları.....TL
Genel Toplam.....TL

Yukandaki borç esas olmak üzere çıkarılır. Dosya infazen kapatılır. Alacaklı veya vekili hazırda mahalde harç alınmadan alacaklısına dosya hesabı teslim edilir.

- a- İhtiyati haciz esnasında borçlu borcunu kabul edip etmemekte serbesttir.
- b- Yatırılan teminatın alacaklı tarfa ödenmesine muvafakat edip etmemekte serbesttir.
- c- Alacaklı taraf haciz esnasında haciz masraflarının borçluya yükletip yükletmemesinde serbesttir.
- d- İhtiyati haciz kararı veren mahkeme ,ihtiyati hacizi isteyen resmi kamu kuruluşu ise teminat alınmaz.
- e- İhtiyati haciz kararı veren mahkeme ,ihtiyati haciz kararı dayanağı belgeleri ister.(çek veya senet)

2.8.1.Taraflar olduğu halde anlaşamazlar ise

- a- Borçlu hazır, borcu kabul etmiyor ve teminatın iadesine muvafakat etmiyor ise bunları icra memuru haciz zabtına kayıt eder.
- b- Taraflar arası anlaşma sağlanabilir
- c- Mahalde haciz yapılır. Alacaklı taraf isterse haczedilen mahcuzları muhafaza altına aldırıp aldırılmamakta sebesttir. İsterse mahalde boçluya veya 3.kişiye yediemin olarak teslim ettirme talebinde bulunabilir.
- d- İhtiyati haciz sırasında verilen taahhüt geçerliliğini korumuz.

e- Taraflar anlaşamaz veya haciz yapılması gerektiğinde;

Haczedilen malın adedi : Haczedilen malın cinsi ve özelliği

Muhammen bedeli : TL adedi ve özellikleri

Yukanda yazılı mahcuzlara re'sen kıymet biçilerek ihtiyaten haciz konulur. Mahalde borçluya 3.kişiye ihtarata yapılarak teslim edilebilir. Veya haczedilen mahcuzlar en yakın icra deposuna taşıma gerektiğinde hamal ve nakliye çağırılmak kaydıyla ücretlerini vermek suretiyle mafhafaza altına alınan mahcuzlara zarar verilmeden muhafaza altına alınabilir.

f- Borçlu mahalde yok ise çevreden araştırma yapılır.Gerektiğinde mahalli muhtardan İK.81 mad.Gereğince emniyet kuvvetinden resmi yozı yazılarak yardım istenir.Borçlunun kapısı açılır girildiğinde önce kimlik aranır.Borcluya ait belgeler tesbit ediliir ve kayıtlara geçirilir. Mahalde altın,gümüş,kıymetli evrak,para görülmüş ise kayıtlara geçirilir. Borç miktarı kadar haciz uygulanır. Mahalde bulunanlar altın .gümüş cinsi ise kayıtlara geçirilip hazır bulunanlar ile birlikte zabıt imzalanıp kuyumcu vb.yapan işleri yapan yere gidilir.Kıymet ve gramajları tesbit ettirilir.Kayıtlara geçirilir. Bu işi yapan değer tesbit ücreti isterse alacaklı tarafça ödenip,draha sonra borçlu tarafça ödenmek suretiyle kayıtlara geçirilir.

g- Haczedilen mahcuzlar kıymetli maden cinsi ise icra kasasında kıymetli eşya kayıt defterine kaydı yapılarak saklanır.

h- Haciz sırasında borçlu ve 3.kişiler zorluk çıkarabilir. Tek yetkili icra memurudur.Emniyet kuvveti,çilingir ,hamal ve nakliye çağırılabilir.Borçlunun gıyabında kapısını açma yetkisine sahiptir. Haciz esnasında çilingirle borçlunun kapısını açmış olması dahi yeterli belge ve kanaat getirmediği sürece mahalde işlem yapmaz. Kapısını eski şekline getirir. Bir yazı ile giriş sebebini içerir yazı bırakır.

i- İhtiyati haciz işlemi bittiğinde haciz yapılmamış ise ve teminat çekilmediği sürece devam eder.

j- İhtiyati haciz sonrasında haciz ve muhafaza yapılmış ise,dosya alacaklı taraf 7 gün içinde normal haciz işlemine geçip (çeviri yapıp) harçları icra dairesine ödeyip borçlulara tebliğat göndermek zorundadır. Tebliğat sonrası dosya kesinleşir,kesin hacze dönüşür.

2.8.2.İcrai Haciz İşlemi

Borçlu tarafa alacaklı tarafça icra kanalıyla açılan takip şeklidir.

- a- 163 örnek ödeme emri (Senetler ve çekler için)
- b- 49 örnek ödeme emri (günü geçen senet ve çekler ,ödeme dayanağı olmayan belgeler)
- c- 51 örnek ödeme emri ile (kira alacakları)
- d- 53 örnek ödeme emri ile (ilamlı takiplerde)

2.8.3.İcrai haciz işleminde takip açılırken

Dosyadan ;

Harç beyanı ;

..... Başvuru harcı
..... Peşin harç
..... Vekalet harcı
..... Posta masrafları
..... Toplam olarak alınır.

Ayrıca damga pulu bedeli senetlere yapıştırılır. İlave harç bedeli alınır.Dosyada bulunan borçlu miktarı kadar tebliğat çıkarılır. Borçluya tebliğatin tebliğ tarihinden itibaren 163 örnek ödeme emri. 5 günlük süre zarfında borca itiraz etmezse borç kesinleşir. 49,51,53 örneklerde ise tebliğ tarihinden itibaren 7 gün içerisinde kesinleşir.

Açılan takibin kesinleşme süresi dolmadan borçlu icra dairesine mal beyanında bulunmak zorundadır. Borçlu bu süre zarfında şehir dışında olsa dahi bulunduğu yer icra dairesi kanalıyla mal beyanında bulunmak zorundadır. Takip kesinleştikten sonra alacaklının haciz hakkı doğar. Bu zaman zarfında borçlu icra dairesine borcunu ödediği gibi alacaklı ile anlaşarak taksit talebinde bulunabilir. Taksit talebinin acaklının kabul etmesi gerekir. Bu işlem hacze gitmeden de gerçekleşebileceği gibi haciz sırasında da yapılabilir.

Haciz işlemleri ihtiyati haciz sırasında yapılan işlemlerin aynısıdır.Bu işlemde takip kesinleşmeden haciz yapılmaz.

2.8.4. Menkul Malların Satışı

Muhafaza altına alınan varsa resmi veya gayri resmi icra deposuna konulup,borçlu haciz sırasında mahalde değil ise kendisine İİK.103 mad.göre haber verildikten sonra satışa geçilir.

Muhafaza altına alınmadan haczedilen yerde de satışa sunulabilir.

Satılmasına karar verilen mahcuzlara değer tesbit edilmemiş ise: bilirkişi tayin edilip değer tespiti yapılır.

Satış evrakları hazırlanır.

Satış Evraklarında :

- 1- Borçlulara
- 2- Yedi emin olarak teslim edilen şahsa
- 3- Mahalli satış yapılacak resmi kuruma
- 4- İcra dairesi satış reyonuna
- 5- Dosyaya birer örneği konulur.

Masraflarını alacaklı taraf karşılamak kaydı ve borca ilave şeklinde posta ile gönderilir.

Satış günü azami 21 gündür.

Satış günü 2 gün olarak verilir. 1.günü %75 ve satış masrafları, 2.günü %40 ve satış masrafları ilave edilerek satılır. 2.günde alıcı çıkmaz ise satış düşer.

İhaleye alacaklı alacağına mahsuben katılabileceği gibi 3. Şahıslar da satılan malın %20 si kadar teminat yatırıp satış mahallinde ihaleye katılabilirler. İhale en çok fiyat verende kalır.

İhaleye itiraz süresi 7 gündür. Bu süre zarfında ihaleye itiraz olmazsa ihale kesinleşir.

İhale edilen mahcuzların değeri yüksek olduğunda gazete ilanı yapmak zorunluluğu doğar.

İhale edilen bedel yedi emin ücreti düşüldükten sonra ve dosyada başka bir alacaklı (dosyada haciz vs. yoksa) tarafa ödenir. Varsa sıra cetveli yapılmak ve sıraya konulmak zorundadır.

İhale alıcısı ihale bedelini ödeme sırasında ödemesi gereken harçlar (KDV,Tellaliye, vb.) harçları ödemek zorundadır. Verilen sürede ödemez ise yatırmış olduğu teminat yanar.

2.8.5.Gayrimenkul Satışlarında

İcra dairesi tarafından kaydına haciz konulan gayrimenkulun satışa sunulabilmesi için ;

- 1- Mahalli tapu dairesinden tapu örneklerinin
- 2- Tapu kadastro müdürlüğünden çap örneklerinin
- 3- Belediye imar müdürlüğünden imar durumunun istenmesi gerekir.

Bu yazı cevapları geldikten sonra ;

- a- Gayrimenkulun bilirkişi marifetiyle kıymet takdirinin
- b- Kıymet takdir raporu gelen kayıtlar da 3.kişilere tebliğ edilir. Kesinleşme süresi 7. Gündür.
- c- Kesinleşme süresini takiben gayri menkul satış aşamasına gelmiştir.
- d- Satış evrakları hazırlanır.
- e- Satış günü için azami 1 aydan az olmamak kaydı ile birinci satış günü verilir.
- f- 1.satış günü ile 2.satış günü arası en az 10 gün olmalıdır.
- g- Gayrimenkul satışları icra dairesinde, satış bedeli üzerine masraflar eklenerek yapılır.
- h- İhaleye alacağa mahsuben alacaklı veya 3.kişiler de katılabilir.
- i- İhaleyi alan kişi harçları ödemek zorundadır. Verilen süre zarfında ihale bedeli övdenmez ise ihale alıcısının yatırmış olduğu teminat yanar.
- j- İhaleyi alıp ta sonradan vazgeçen kişiden alacaklıya verilen zarar beyanı ödetilir.(1. Satışta verilen değer yüksek,daha sonraki verilen değer az ise aradaki fark vazgen kişiden alınır.)
- k- Satış işlemleri menkul satışında da olduğu gibi dosya ilgilenenlerine ,3.kişilere tebliğ edilir.
- l- Herhangi bir itiraz söz konusu değil ise,bulunduğu icra tetkik mercii hakimliklerinden satışın iptaline itiraz edilip edilmediğine dair müzekkere istenir.

- m- Satış kesinleşmiş,satışa itiraz edilmemiş ise,ihale alıcısının iki adet fotoğrafı istenerek , tapu kaydının ihale alıcısı adına tescil edilmek üzere tapu sicil müdürlüğüne müzekkere yazılır.
- n- Gayrimenkulun tapu kaydında haciz var ise ve borçları ödenmemiş ise, dosyada bulunan paranın paylaşılması için sıra cetveli doğar. Haciz ve kesinleşme süresine göre sıra cetveli yapılır.
- o- Satış isteyen kişi 1.sırada değil ise 1.sıraya işçi alacakları ve kamu alacakları ve satış istelyenin masrafları ödendikten sonra sıra ile ödemeye geçilir.
- p- Gayrimenkul satış da menkul satışları gibi yapılır.

2.8.6. Yedi Emin Sorumluluğu

- 1- Haciz sırasında borçlu veya 3.kişilere haczedilen mahcuzların kamu ihtaratı yapılarak teslim şeklidir.
- 2- Yedi emin olarak teslim edilen mahcuzlar 3. Kişilere devredilemez,satılamaz.
- 3- Yedi emin olarak teslim edilen mahcuzlar başka icra dairesi tarafından haciz veya muhafaza altına alınır ise ,yedi emin bunları icra dairesi dosyasına bildirmek zorundadır.
- 4- Yedi emin kişi herne suretle yedi eminliği bırakmak istediğinde, bunu bir dilekçe ile icra dairesine bildirmek zorundadır.
- 5- Yedi emin kişi mahcuzlara koruma ve muhafaza ettiği sürece kanuni istediğinde dava açma hakkına sahiptir.
- 6- Yedi emin kişi icra dairesinden resmi belge olmaksızın, yedi eminliği sona erdiremez.
- 7- Yedi emin kişi satış esnasında görevlilere satılacak veya satılan malları göstermek zorundadır.
- 8- Satışa karar verilen mahcuzlar 3.kişilere satış açısından göstermekle görevlidir.
- 9- Yedi emin kişi satış aşamasında mahcuzları satış mahallinde bulundurmak zorundadır.

2.9. AMME ALACAKLARININ TAHSİLİ İÇİN İHTİYATİ HACİZ KARARININ ALINMASI

Vergi İncelemeye Yetkili Olanlar :Vergi inlemesi ; hesap uzmanları, hesap uzman yardımcıları, ilin en büyük mal memuru, vergi denetmenleri ,vergi denetmen yardımcıları veya vergi dairesi müdürleri ,maliye müfettişleri , maliye müfettiş muavinleri ,gelirler kontrolörleri ve stajyer gelirler kontrolörleri , gelirler genel müdürlüğünün merkez ve taşra teşkilatında müdür kadrolarında görev yapanlar her hal ve takdirde vergi incelemesine haizdirler. Hesap uzmanları , müfettişler ve yardımcıları vergi incelemesi için Bakanlıktan izin alırlar. Gelirler Kontrolörleri ise Gelirler Genel Müdürlüğünden vergi dairesi müdürleri ise Defterdarlıktan izin alırlar. Vergi denetmenleri ise kendi gurup kurul başkanlığından vergi inceleme için izin alırlar.

6183 sayılı Yasanın 13 üncü maddesinde ihtiyati haciz açıklanmıştır. İlerde tahakkuk edecek veya henüz ödenecek hale gelmemiş yahut ödenecek hale geldiği halde ödeme emri tebliğ edilmemiş bulunan kamu alacağının alınması (tahsil) güvenliği sağlamak bakımından yapılan haciz ihtiyati haciz işlemi olarak tanımlanır.

2.9.1.İhtiyati Haczin Uygulanma Koşulları

- 1.Borçlunun belirli bir konutu olmalı ,
- 2.Borçlu adresini terketmiş kaçmış , veya kaçması , mallarını kaçırması ihtimali bulunmalı ,
- 3.Teminat istenmesini gerektiren durumlar mevcut olmalı ,
- 4.Borçludan teminat istendiği halde kendisine verilen sürede teminat göstermemeli ,
- 5.Borçlu kişisel kefalet teklifinde bulunmalı , yahut gösterdiği kefil kabul edilmemiş olmalı ,
- 6.Mal bildiriminde bulunması istenilen borçlu , kendisine tanınan süre içinde mal bildiriminde bulunmamalı ,
- 7.Borçlu mal bildiriminde bulunsa bile eksik bildirimde bulunmuş olmalı ,
- 8.Para cezasını müstelzim fiilden dolayı kamu davası açmalı ,

9.İptali , istenen işlem ve tasarrufun konusunu teşkil eden mallar elden çıkarılmalı ,6183 sayılı yasanın 27,29,30 uncu maddesinde kuralların uygulanmasını gereken haller bulunmalıdır. Uygulanan ihtiyati haciz idari bir tasarruf niteliğindedir. İcrai bir karara dayanılarak doğrudan doğruya uygulanır³⁴ .

İhtiyati haciz ,alacaklı kamu kurumunun yerel en büyük memurunun kararıyla yerine getirilir ve ivedilikle uygulanır. Bu yönüyle idari ihtiyati haciz ,özel hukukta öngörülen ihtiyati hacizden farklıdır. Özel hukuktaki ihtiyati haciz bir hakimin kararıyla icra müdürlüklerince uygulanır. İdari ihtiyati haciz ise tahsil dairesince haczin ne biçimde yapılacağını gösteren kurallara göre yerine getirilir.

2.9.2.İhtiyati Haczin Uygulanma Halleri

1.İhtiyati haciz henüz tahakkuk etmemiş borçlarla ilgili olabilir

2.İhtiyati haciz ; Tahakkuk etmiş ve fakat henüz ödenecek hale gelmiş ancak henüz ödeme emri çıkarılmamış yani tebliğ edilmemiş alacaklar için olabilir. Bu halde tahakkuk etmiş ve kesinleşmiş , ödemem günü de gelmiş kamu alacağı söz konusudur.

2.9.3.İhtiyati Haciz Kararı Alınması

İhtiyati haciz kararı, alacaklı kamu kurumunun yer alan büyük memuru tarafından verilir. Devlete ait kamu alacaklarında yer alan büyük memur illerde vali , ilçelerde kaymakamdır. İhtiyati haciz kararını bu yöneticilerin imzaları zorunludur. Başkalarını yetkin kılmaları mümkün değildir. Borçlunun birden çok borcu varsa , bunlar için ihtiyati haciz uygulanacak olan hallerde borçların tutarı tek kalemde belirtilerek tek ihtiyati haciz kararı alınabilir. Yasal temsilci ve bunun gibi sorumlulara gitme durumunda ayrıca ihtiyati haciz kararı alınmaz , buna gerek yoktur.

İhtiyati haciz kararı mahalli en büyük memuru tarafından imzalanırken vergi inceleme raporunun özeti ve sunulması gerekir. İhtiyati haciz dosyası vergi mahkemelerinde itiraz edilirken mahkemece ilgili vergi dairesinden istenir,mükellefle ilgili bilgiler gizli tutulur.

Örneğin ; vergi tekniği inceleme raporu,

³⁴ Hasan ÖZKAN , İhtiyati Tedbir Delil Tesbiti ve İhtiyati Haciz ile Kamu Alacağını Tahsilinde İhtiyati Haciz , Ankara , 1997 , s. 406.

T.C.
MALİYE BAKANLIĞI
HESAP UZMANLARI KURULU

VERGİ TEKNİĞİ İNCELEME RAPORU

BAŞ HESAP UZMANI
HESAP UZMANI
HESAP UZMANI
HESAP UZMANI

RAPOR KONUSU: A ve B ŞAHSLARININ ADI ORTAKLIĞI2NIN
1998 YILINDA FİKTİF İŞLEMLERLE YAPILMIŞ GÖSTERDİĞİ
İHRACATLARA İLİŞKİN DÜZENLEDİĞİ SAHTE FATURALAR

T.C.
MALİYE BAKANLIĞI
HESAP UZMANLARI KURULU

Rapor sayısı : 000/000 –1

İSTANBUL

Ek : Ekler Dizini Rapor sonunda
Yer almaktadır

–/–/–

VERGİ TEKNİĞİ İNCELEME RAPORU

İncelemeyi yapan : Baş Hesap Uzmanı
Hesap Uzmanı
Hesap Uzmanı
Hesap Uzmanı

İncelemenin dayanağı: Hesap Uzmanları Kurulu Başkanlığı'nın –/–/–
Tarih ve B.000.0. HUK .0.00 344/3 sayılı

yazıları

İncelemenin konusu : A ve B şahıslarının adi ortaklığının
1998 yılında fiktif işlemlerle yapılmış gösterdiği
ihracatlara ilişkin düzenlediği sahte faturalar

Sonuç : Raporun "IV Sonuç" Bölümünde açıklanmıştır.

1.GENEL BİLGİ

2.Yapılan incelemeler

3.Yapılan Tebligatlar ve Yoklamalar

4.İnceleme Konusu Yapılan Yasal Defterler

5.Sonuç

- A ve B şahıslarının adi ortaklığının 1998 yılında fiktif işlemlerle yapılmış gösterdiği ihracatlara ilişkin düzenlediği sahte faturalar

- Gerçek Ortakları % 50 paylarla A ve B şahısları olan ve yapmış gördükleri bütün işlemler A ve B şahıslarının Adi Ortaklığına ait olan paravan şirket sayısının , 1998 yılına 50 olduğu ,

- Adi Ortaklık Tarafından söz konusu şirketler üzerinden 1998 yılında düzenlenen sahte fatura tutarı KDV dahil 30 trilyon TL olduğu sonucuna varılmıştır.

Hesap Uzmanı

Hesap Uzmanı

Hesap Uzmanı

Baş Hesap Uzmanı

İhtiyati haczi kararı mahalli en büyük memuru tarafından imzalandıktan sonra ilgili vergi dairesine gönderilerek vergi borçlusu hakkında ilgili kurum ve kuruluşlara yazı yazılarak menkul ve gayrimenkullerine ihtiyati haciz şerhi konularak kuruma bilgi verilmesi gerekir.

T.C.

MALİYE BAKANLIĞI

İLİ DEFTERDARLIĞI

VERGİ DAİRESİ MÜDÜRLÜĞÜ

SERVİS:

İZMİR

SAYI: B.00.0.DEF.

...././....

KONU :

..... BÖLGE TAPU SİCİL MÜDÜRLÜĞÜNE
İZMİR

Dairemizin sicil numarasında işlem gören ve dairemize tarihi itibarıyla ihtiyati vergi borcu bulunan LTD.ŞTİ . ile aşağıda kimlik bilgileri belirtilen Şirket Müdürü ve Ortaklarının Müdürlüğünüzde adına kayıtlı herhangi bir taşınmazının bulunup bulunmadığının araştırılarak , bulunması halinde 6183 sayılı kanununun 88. Maddesine istinaden dairemiz adına haciz tatbik edilerek tapu sicil örneğinin gönderilmesini rica ederim.

.....

Müdür Adına

Müdür Yardımcısı

Şirket Müdürü ve Ortakları

T.C.
MALİYE BAKANLIĞI
İLİ DEFTERDARLIĞI
VERGİ DAİRESİ MÜDÜRLÜĞÜ

SERVİS:

İZMİR

SAYI: B.00.0.DEF.

.././....

KONU :

..... EMLAK VERGİ DAİRESİ MÜDÜRLÜĞÜNE
İZMİR

Dairemizin sicil numarasında kayıtlı ve dairemize
TL ihtiyati vergi borcu bulunan aşağıda kimlik bilgileri yer alan'in
dairenizde Emlak Vergisi Beyanı bulunup bulunmadığının araştırılarak , bulunması
halinde,gayrimenkulün bulunduğu yer, ada,parsel ve pafta numaralarının
bildirilmesini,

Önemle rica ederim.

.....

Müdür Adına

Müdür Yardımcısı

Mükellefin Kimlik Bilgileri:

Adı Soyadı:

Baba adı:

D.Yeri – Tarihi :

T.C.
MALİYE BAKANLIĞI
İLİ DEFTERDARLIĞI
VERGİ DAİRESİ MÜDÜRLÜĞÜ

SERVİS:
SAYI: B.00.0.DEF.
KONU :

İZMİR
.../.../...

..... BANKASI
İZMİR ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ

Dairemizin ,,.,.,.,.,.,.,.,.,.,.,,sicil numarasında kayıtlı mükellefimiz bulunan ve dairemizetarihi itibariyle toplamTL. ihtiyati vergi borcu bulunanLtd.Şti. ile aşağıda kimlik bilgileri bulunan şirket müdürü ve ortaklarının , bankamızdaki mevcut mevduatı ,kiralık kasası ve her türlü hak ve alacaklarına 6183 sayılı kanunun 62 . ve 79. Maddeleri gereğince haciz konulmuştur.

Mevduatı , kiralık kasası, hak ve alacaklarının olması halinde dairemiz adına bloke edilerek ,hesapları üzerinde gelir ve menfaatlerinin işleyişinin devam etmesi ve haczimizin bu doğrultuda bu gelir ve menfaatleri kapsayacak şekilde gerekli işlemlerin yapılarak sonuçtan bu yazımızın tebliğinden itibaren 7 gün içerisinde cevap verilmesini tebliğ ve rica ederim.

.....
Müdür Adına
Müdür Yardımcısı

ÜN VAN I :
Ş İ R K E T M Ü Ğ D Ü R Ü V E O R T A K L A R I N I N
A D I S O Y A D I : B A B A A D I : D . Y E R İ V E T A R . : S İ F A T I :

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

2.9.4.İhtiyati Haciz Varakasının Düzenlenmesi

İhtiyati haciz biçim ve kapsamı Maliye ve Gümrük Bakanlığınca belirlenen haciz varakası yapılır. Düzenlenen bu ihtiyati haciz varakası yerel (mahalli) en büyük memurluğuna onaylatılır. Devlete ait alacaklarda ihtiyati haciz varakası illerde vali , ilçelerde kaymakamlar onaylayacaktır. İhtiyati haciz kararında ihtiyati haciz varakalarının tek farkı , onayı için vali veya kaymakamların başkanlarına yetki vermeleri , yani tevkillerin mümkün olmasıdır. İhtiyati haciz varakalarının vali veya kaymakamlarca bizzat onaylandığı gibi ,kendileri yerine onaylamak üzere (Örneğin; vergi dairesi müdürleri gibi) tahsil dairesi başkanlarına da yetki verebilirler. İhtiyati haciz kararının kesinlikle vali veya kaymakamlar onaylayacaktır.

İHTİYATİ HACİZ ZAPTI

T.C.

MALİYE BAKANLIĞI

.....VERGİ DAİRESİ

DOSYA NO:.....

İHTİYATİ HACİZ ZAPTI

.....tarihli venumaralı haciz varakasinda
adı ve borç miktarı yazılı'nın'deki
adresinetarihinde saat'de gidildi, aşağıda miktarı
gösterilen:

Haczedilen mallar ve vasıflar	Tahmi n edilen değer Lira Kg
1) Bir adet renkli televizyon	50.00
2) Bir adet video	0
	80.00
	0
	130.0
	00

Menkul malları borçlunun huzurunda haczedildi ve alacaklı amme idaresinin
muafakatı dışında haczedilen mallar üzerinde tasarrufun cezai mucip olduğu
borçluya ihtar edildi.

Varsa üçüncü şahısların iddiaları

.....

.....

..

İmza İmza Borçlu/...../200...

İcra memuru

İcra mamurluğuncatarihinde haczedilen iki kalem menkul malı tamamen teslim aldım. İlgili vergi dairesince yapılacak iki talep üzerine derhal ve teslim edildiği zamandaki durumu ileri geri vermeyi taahhüt ederim.

Güvenilir şahsın adresi	Borçluya kefil güvenilir şahıs	Güvenilir şahıs
-------------------------	-----------------------------------	-----------------

_____	_____	_____
.....	Soyadı, adı	Borçlu
.....		Soyadı,adı

T.C.
MALİYE BAKANLIĞI
.....VERGİ DAİRESİ
DOSYA NO:.....
HESAP NO:.....
HACİZ VARAKASI

Borçlunun soyadı:

(Ünvanı)

İş :

İş adresi :

İkametgah adresi:.....

Yukarıda adı ve borcunun miktarı gösterilen borçlu vadesinde borcunu ödemediğinden amme alacaklarının tahsil usulü hakkındaki kanun hükümlerine göre gerekli haciz muamelesi yapılmak üzere bu haciz varakası tanzim ve tasdik olunmuştur.

...../...../200...

Tanzim Eden

Salahiyetli Amir

...../...../200..

Borçlu hakkında gerekli takibat

İcra memuruna

yapılmakla iade edildi.

verildiği tarih

...../...../200...

İcra memuru

T.C.
MALİYE BAKANLIĞI
.....İl Defterdarlığı
.....V.Dairesi Müdürlüğü

Sayı:

Defterdarlık Makamına

Konu:.....

Ek :.....

Vasıtasız V. Gelir Müdürlüğü:

Dairemiz mükelleflerinden

.....faaliyette bulunan’ın

.....yılı gelir vergisi işlemlerinin tetkiki sırasında V.U.K. ‘nun kaçakçılıkla ilgili hükümlerinin şumulüne giren fiili tespit edilmiş ve yapılan ilk hesaplara görelira kaçakçılık cezası kesilmesi için gereken muamelelere başlanılmış bulunmaktadır.

Bu sebeple , mükellef hakkında 6183 sayılı Kanunun 17. ve 18. maddeleri gereğince ihtiyati tahakkuk işleminin yapılabilmesi için emir verilmesi ve aynı kanunun 13. maddesi gereğince ihtiyati hacze tevessül edilmek üzere Valilik Makamından karar alınması ve 64. maddesi gereğince de ilişik varakasının tasdikinden sonra iadesine müsaadeleri arz olunur.

V.D. Müdürü

İhtiyati tahakkuk yapılması

muvafıktır.

Defterdar.

2.9.5.İhtiyati Hacze İtiraz

Haklarında ihtiyati haciz uygulanan borçlu veya üçüncü kişiler haciz giyabta yapılmışsa, haczin kendilerine (Tebliğ) bildirimi gününden itibaren 7 gün içinde alacaklı tahsil dairesinin (Örneğin; vergi dairesinin) bağlı bulunduğu vergi mahkemesine itirazda bulunabilirler. İtiraz dilekçelerinde , ihtiyati haciz sebebine itirazlarını bildireceklerdir.

Vergi mahkemesi itirazı inceleyecek , yerinde bulursa kabul ederek, ihtiyati haczin kaldırılmasına karar verecektir. İhtiyati haciz nedenleri yerinde ise itiraz red olunacaktır.

“Vergi mahkemeleri 2576 sayılı kanunla verilen görevleri yerine getirmek üzere kurulmuş genel görevli bağımsız mahkemelerdir.” Mahkemelerin bağımsızlığı hiçbir makam ve kimsenin etkisi altında kalmadan anlaşmazlığı en adil ve tarafsız bir şekilde çözebilmenin önkoşuludur. Aynı zamanda hukuk devletinin gerçekleştirebilmesi için güçleri ayrılığı ilkesinin gereğidir. 2576 sayılı kanuna göre vergi mahkemeleri bölgelerin coğrafi durumları ve iş hacmi göz önünde tutularak Adalet Bakanlığınca , İçişleri ve Maliye bakanlarının görüşleri alınarak kurulur ve yargı çevreleri saptanır. Bu mahkemelerin kaldırılması ya da yargı çevrelerinin değiştirilmesine yukarıda adı geçen Bakanlıkların görüşü alınarak Adalet bakanlığının önerisi üzerine Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca karar verilir. Aynı yargı çevresinde birden çok Vergi Mahkemesi kurulduğu takdirde bu mahkemeler arasındaki işbölümü de yine aynı kurulca belirlenir. Bu mahkemelerin kurulmaları, kaldırılmaları ve yargı çevrelerinin değiştirilmesi hakkındaki kararlar Resmi Gazetede yayınlanır. 2576 sayılı kanunun 4. Maddesine göre şimdiye kadar 33. ilde 63 vergi mahkemesi kurulmuştur.

Vergi mahkemelerinin göreve başlaması ile İtiraz ve Temyiz Komisyonları, Gümrük Hakem Kurulu varlıklarını kaybetmiş ve vergi mahkemeleri görev alanına giren konularla ilgili olarak diğer kanunlarda yer alan: “İtiraz Komisyonu, Vergiler Temyiz Komisyonu, Gümrük Hakem Kurulu “ deyimleri “ Vergi Mahkemesi” , “Vergi İhtilafı” deyimini “ Vergi Davası, “ İtiraz ” deyimini “Vergi Mahkemesinde dava açılması” anlamında kabul edilmiştir.

Vergi mahkemelerinde birer başkan ile yeteri kadar üye bulunur. Mahkeme kurulları , başkan ile iki üyeden oluşur. Başkanın yokluğunda kıdemli üye başkana vekillik eder³⁵ .

2.9.6.Yetkili Vergi Mahkemesi

Yetkili vergi mahkemesi alacaklı tahsil dairesine ait vergi davası işlerine bakan vergi mahkemesidir. Giyabeten yapılan hacizlerde yetkili mahkemenin tespiti farklı yorumlara müsaittir. Ancak 6183 sayılı kanunun 15. Maddesindeki hüküm daha özel bir hükümdür ve son derece sarihdir. İhtiyati hacze karşı davanın, alacaklı tahsil dairesine ait vergi davası işlerine bakan vergi mahkemesinde açılacağı açık olarak hükme bağlanmıştır. Buna göre, giyabeten yapılan hacizlerde de , davanın alacaklı tahsil dairesine ait vergi davalarına bakan vergi mahkemesinde açılması gerektiği kanısındayım.

İhtiyati hacze itiraz vergi mahkemesi başkanlığına hitaben yapılacak dilekçe ile yapılır . Dilekçede ; davanın ilgili bulunduğu verginin veya vergi cezasının nev'i ve yılı , tebliğ edilen ihtiyati haciz kararının gün ve sayısı ve itiraz edenin mükellef hesap nosu gösterilecektir.

Vergi mahkemesi başkanlığına sunulacak dilekçelerin başvurma ve peşin harçları mahkeme veznesince alınır. Mahkeme yazı işleri müdürlüğünce de esas deftere kaydedilir. Esas numarası verilir. (Örneğin ; 2001 /10 gibi) . harcın alındığı ve kaydının yapıldığında dava açılmış olur. Ayrıca davacı posta davetiye ile pullarını da mahkeme kalemine vermelidir. Noksan harç ve noksan posta pulları varsa , davacıya 30 gün içinde noksanlığı tamamlaması için yazılı tebligat yapılır. Yazının alındığı günden itibaren noksanlık 30 gün içinde ikmal edilmezse , dava dosyasının 2577 sayılı Yasanın 6/5 maddesi uyarınca işleminden kaldırılmasına karar verilir. Bu günden itibaren bir gün içinde noksanlık yine de tamamlanamazsa , davanın açılmamış sayılmasına, vergi mahkemesince karar verilir.

³⁵ Mehmet TOSUNER, Zeynep ARIKAN, A. Burçin YERELİ, Türk Vergi Yargısı ,İzmir,1999, s. 39-40.

2.9.7.İhtiyati haciz uygulamasına karşı açılacak davalarda

a)Usul yönünden ihtiyati haciz uygulamasının usulüne uygun olmadan yapıldığı hususu

b)Esas yönünden sadece ihtiyati haciz nedenlerinin bulunmadığı ileri sürülebilir. Bunun dışında ilgili amme alacağının esası hakkındaki iddialar mahkemece nazar alınmaz. Amme borcunun zaman aşımına uğramış olduğu iddiası dahi ihtiyati hacze karşı açılacak davalarda nazara alınacak bir iddi olarak kabul edilmemektedir.

Buna karşılık , usul yönünden , örneğin ihtiyati haczin defterdar kakarı ile uygulamamış olması ihtiyati haczin kaldırılmasını gerektirir. Ancak, bu halde dahi Danıştay'dan vergi mahkemesinin bu kararı hakkında nihai karar çıkıncaya kadar ihtiyati haciz devam eder.

Esas yönünden örneğin, ihtiyati haciz, borçlunun belli bir ikametgahı bulunmadığı gerekçesi ile uygulanmışsa bu hususun doğru olmadığını ispatı ihtiyati haciz kararının kaldırılması için yeterlidir.

İhtiyati haciz uygulamasında amme borçlusuna ,ihtiyati haciz sebepleri ayrıca bildirilmemektedir. Sadece haczin tebliği yapılmaktadır. Hacı uygulayacak memurun dayanak olarak borçluya göstereceği belge de ihtiyati haciz varakasıdır. Bu nedenle açılacak davada 6183 sayılı kanunun 13. Maddesindeki ihtiyati haciz nedenlerinden hiçbirinin bulunmadığı ileri sürülerek , tahsil dairesi cevap layihasında sebebi belirttiğinde , ilgili iddialar cevaba cevap layihasında değerlemek durumundadır.

Davada, ihtiyati haciz nedenleri ile ilgili olanlar dışındaki iddialar nazara alınmaz. Örneğin, kesinleşmiş amme alacakları ile ilgili ihtiyatî hacizde tarhiyat ihbarnamesi tebliğinin hatalı olduğu veya borcun zaman aşımına uğramış bulunduğu iddiaları dinlenmez.

İhtiyati hacze karşı açılan davalarda vergi mahkemesince amme borçlusu lehine hüküm verilse bile, ihtiyati haciz Danıştay'dan nihai karar çıkıncaya kadar devam eder.

2.10. İHTİYATEN HACİZ OLUNAN MALLARIN BORÇLUYA VEYA ÜÇÜNCÜ KİŞİLERE BIRAKILMASI

6183 SAYILI KANUNUN 14.maddesi “ İhtiyati Hacizde Borçlu tarafından Gösterilecek teminat” başlığı altında, ihtiyaten haciz olunan malların, borçlu elinde veya üçüncü kişiye bırakılması koşullarını düzenlemiştir³⁶ .

6183 sayılı kanunun 14.madesinde ihtiyaten haciz olunan malların, istenildiği zaman para veya ayin olarak verilmek ve bu hususu temin için malların değerleri depo edilmek veya tahsil dairesinin bulunduğu sahada ikametgah sahibi bir kişinin müteselsil kefil gösterilmesi koşulu ile, borçluya bırakılabileceği ifade edilmiştir. Adı geçen madde metninde , malların borçlu elinde bırakılması konusunda karar vermek yetkisinin tahsil dairesinde olduğu ortaya çıkmaktadır. Eğer tahsil dairesi ,malları borçlu elinde bırakırsa ,borçlu bu malları dilediği şekilde kullanmakta serbesttir. Çünkü , istenildiği zaman ihtiyati hacze konu malları değerinin para olarak da verilmesi olanağı vardır.

Söz konusu 14. Madde hükmüne göre ihtiyaten haciz olunan malların borçluda bırakılabilmesi için ya bu malların değerleri kadar paranın teminat olarak yatırılması ya da tahsil dairesinin bulunduğu mahallede ikametgah sahibi bir kişinin müteselsil kefil gösterilmesi gerekmektedir. Eğer kefil gösterilmemişse ihtiyati haciz kefalet senedinin düzenlenip tahsil dairesine verilmesi gerekmektedir.

İhtiyaten haciz olunan mallar borçlunun elinde bırakılsa dahi ,bu mallar üzerindeki ihtiyati haciz devam eder. Borçlu bu malları tahsil dairesi tarafından istenildiğinde iade etmezse, teminat bu malların yerine geçer, başka değişle teminat, ihtiyati haciz konusu olan alacağı değil ihtiyaten haciz edilen malları altına almaktadır³⁷ .

³⁶ Söz konusu 14-cü madde şu şekildedir.

İhtiyati hacizde borçlu tarafından gösterilecek teminat madde 14. İhtiyaten haciz olunan mallar istendiği zaman para veya ayin olarak verilmek ve bu hususu temin için malların kıymetleri depo edilmek yahut tahsil dairesinin bulunduğu mahallede ikametgah sahibi bir şahıs müteselsil kefil göstermek şartıyla borçluya ve mal üçüncü şahıs yedinde haciz olunmuşsa bir taahhüt senedi alınarak kendisine bırakılabilir.

³⁷ YILDIRIM,a.g.e.,s. 69.

Öte yandan 6183 sayılı kanunun 14. Maddesinde , eğer mal üçüncü kişinin elinde iken ihtiyaten haciz olunmuşsa bu malın tahsil dairesi tarafından üçüncü kişide bırakılabileceği belirtilmiş. Ancak bunun içinde bir taaddüt senedi alınması ifade edilmiştir. Bu konuda da karar vermek tahsil dairesinin takdirine dayalıdır.

2.11. İHTİYATİ HACİZ UYGULMASINDA İTİRAZ EDİLMESİ

6183 sayılı kanunun 15. Maddesinde ihtiyati hacze itiraza ilişkin esaslar belirlenmiştir. 15. Madde şu şekildedir:

İhtiyati hacze karşı vergi mahkemesinde dava açma :

Madde 15 (2576 sayılı kanunun 13. Maddesine göre) Haklarında ihtiyati haciz tatbik olunanlar haczin tatbiki , gıyapta yapılan hacizlerde haczin tebliği tarihinden itibaren 7 gün içinde alacaklı tahsil dairesine ait vergi davası işlerine bakan vergi mahkemesi nezdinde ihtiyati haciz sebebine itiraz edebilir. Bu itiraflar vergi mahkemelerince diğer iler takdimen incelenir ve karar bağlanır. Vergi mahkemelerinin bu konuda verecekleri karar kesindir.

15. madde hükmünde ihtiyati haciz uygulamasına karşı dava yoluna başvuran esaslar düzenlenmektedir. Başlıca bu hususlar şöyle açıklanabilir ³⁸ .

2.11.1.Dava Açacak Olanlar

Haklarında ihtiyati haciz uygulanan asıl borçlu veya kanuni temsilci şirket ortağı gibi sorumlular ihtiyati hacze karşı dava açabilirler

2.11.2.Dava Açma Süresi

Dava açma süresi , 6183 sayılı kanunun 15. Maddesinde haczin tatbiki , gıyapta yapılan hacizlerde haczin tebliğ tarihinden itibaren 7 gündür.

İdari yargılama usul kanunu 7. Maddesinde mali yükümlüler ile ilgili dava açma süresi 30 gün olarak belirlenmiştir. Buna göre idari yargılama usulü kanunu açısından ihtiyati haciz uygulamasına karşı açılacak davalarda da sürenin 30 gün olması gerekmektedir. Ancak, 6183 sayılı kanunun dava açma süresini 7 gün olarak belirleyen 15. Madde hükmü özel bir hüküm olduğundan, ihtiyati hacze karşı dava açmada 7 günlük süre geçerlidir.

Vergi mahkemesi kararı üzerine Danıştay'a gidilecek olan hallerde ise İdari Yargılama Usulü Kanundaki genel esaslara göre dava açma süresi 60 gündür.

³⁸ ÖZBALCI,a.g.e., s.239.

2.12. İHTİYATİ HACZİN KALDIRILMASI

6183 sayılı kanunun ihtiyati haciz ile ilgili son maddesi olan 16. Maddesine göre borçlu 10. Maddede sayılan teminatlardan menkul haricinde herhangi birisini teminat olarak gösterdiği takdirde ihtiyati haciz,haciz koyan tahsil dairesi tarafından kaldırılacaktır³⁹.

6183 sayılı kanunun 10. Maddesinde, ilgili bölümde açıklandığı gibi, paranın, bankaların tarafından verilen teminat mektuplarını, hazine tahvil bonolarını, Hükümetçe belli edilecek milli hisse senedi ve tahvilatı ve ilgililer lehine üçüncü kişiler tarafından gösterilen ve alacaklı kamu idaresince haciz varakası düzenlenerek haciz edilen menkul ve gayrimenkul malların teminat olarak kabul edileceği ifade edilmiştir. İhtiyati haczin kaldırılması için ise belirtilen teminatlardan ilgililer lehine üçüncü kişiler tarafından gösterilen menkul mallar haricindeki teminatların gösterilmesi gerekmektedir. Aksi takdirde , 6183 sayılı kanunun 16. Maddesine göre tahsil dairesi ihtiyati haczi kaldırmaz ve vergi mahkemesi de ihtiyati haczin kaldırılmasına karar veremez. Kanun tasarısının gerekçesinde menkul malların ihtiyati haczin kaldırılmasında teminat olarak kabul edilmelerine neden olarak ihtiyati haciz uygulamasında teminat istenmesine göre daha ağır bir durum olduğu ve daha kuvvetli bir teminata gerek olduğu , ihtiyati haczin ne kadar süre ile devam edeceğinin belli olmamsı sonucu vergi dairelerinin bu eşyayı kabulüne ve uzun zaman korumalarına olanak olmadığı ileri sürülmüştür.

İhtiyati haciz , borçlu tarafından borca yetecek nakit para banka (teminat) güvence mektubu , hazine bono ve tahvili ,devlet senetlerinin güvence olarak gösterildiği takdirde , kaldırılacaktır. İhtiyati haczi kaldıracak mercii bu haczi koyan kurum ve kuruluşudur. (Örneğin; vergi dairesi gibi)⁴⁰.

Teminat olarak şunlar kabul edilir:

- Para
- Bankalar tarafından verilen teminat mektupları,
- Hazine tahvil ve bonoları,

³⁹ YILDIRIM,a.g.e.,s. 73.

⁴⁰ ÖZKAN,a.g.e. , s. 410.

4.Hükümetçe belli edilecek milli esham ve tahvilat(bu esham ve tahvilat,teminatın kabul edilmesine en yakın borsa cetvelleri üzerinden % 15 noksanı ile değerlendirilir)⁴¹ .

6183 sayılı kanunun 11. Maddesine göre şahsi kefalet gösterilmesi de anılan 16. Maddede belirtilmediği için ihtiyati haczin kaldırılmasına yol açmaz. İhtiyati haczin kaldırılması için 16. Maddede belirtilen teminatlar gösterildiği takdirde tahsil dairesi ihtiyati haczin kaldırılması zorunludur. Ancak , gösterilen teminatın kamu alacağını karşılayacak değerde olması gerekmektedir. İhtiyati haczin , bu haczi uygulayan tahsil dairesi tarafından kaldırılacağı 16. Maddede ifade edilmiştir.

“İhtiyati haciz uygulanırken borçluya duyurulduğuna nazaran ihtiyati haczin kaldırılmasının da borçluya , mal üçüncü şahıs nezrinde de haciz olunmuşsa da aynı zamanda üçüncü şahsa da duyurulması gereklidir. İhtiyati haciz dolayısı ile müesseselere tebligat yapılmışsa , ihtiyati haczin kaldırılmasında da aynı şekilde bu müesseselere keyfiyet tebliğ edilir. 6183 sayılı yasada uygulanan ihtiyati hacze itiraz edilebileceği öngörülmüşse de kaldırılması talebini red edilmesi halinde hangi merci iye başvurulacağı konusunda hiçbir açıklık yoktur. Bu şekildeki işlemlere karşı da ihtiyati haczi uygulayan tahsil dairesinin bağlı olduğu vergi mahkemesine başvurulacağı tabiidir “⁴².

⁴¹ Murat ALIŞKAN, *Yürürlükteki Vergi Kanunları* ,İstanbul ,2001,s. 462.

⁴² ÖZBALCI,a.g.e., s.251-252.

**2.13. AMME ALACAĞINDA İHTİYATİ HACİZ İLE İLGİLİ UYGULAMA
ÖRNEĞİ**

İHTİYATİ TAHAKKUK İSTEĞİ ÖRNEĞİ

T.C.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANLIĞI

İSTANBUL İLİ DEFTERDARLIĞI

.....Vergi Dairesi Müdürlüğü

Sayı :

Konu :

Ek :

DEFTERDARLIK MAKAMINA

(Vasıtasız Vergiler Genel Müdürlüğü)

Dairemiz mükelleflerinden No.lu iş yerinde
.....iş i ile iştigal eden.....'ın 200.. yılı gelir
vergisi mükelleflerinin tetkiki sırasında VUK'nun kaçakçılıkla ilgili hükümlerinin
şümulüne giren fiili tespit edilmiş ve yapılan ilk hesaplara göre adına
.....TL. vergi vekaçakçılık cezası
kesilmesi için gerekli muamelelere başlanmış bulunmaktadır.

Bu sebeple mükellef hakkında 6183 sayılı Kanunun 17 ve 18 nci md.
Gereğince ihtiyati hacze tevessül edilmek üzere Valilik Makamından karar alınması
arz ederim.

İhtiyati tahakkuk yapılması muvafıktır.

DEFTERDARLIK A.

Müdür.

İHTİYATİ HACİZ İSTEĞİ ÖRNEĞİ

T.C.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANLIĞI

İSTANBUL İLİ DEFTERDARLIĞI

Vasıtasız Vergiler Genel Müdürlüğü

Sayı :

İstanbul Valiliği'ne

Vergi Dairesi mükelleflerindenhakkında 6183b sayılı amme alacağı usul hak. Kanunun 17. Mad. Gereğince Defterdarlığımızca ihtiyati tahakkuk emri verilmiştir. Gerekli ihtiyati haciz muamelesinin yapılabilmesi için aynı kanunun 13. Maddesi mucibinde Valiliğince ihtiyati haciz kararı verilmesini arz ederim.

OLUR

Vali Adına

Defterdar

KOVUŞTURMA ÖRNEĞİ

T.C.

MALİYE VE GÜMRÜK BAKANLIĞI

İSTANBUL İLİ DEFTERDARLIĞI

.....Vergi Dairesi Müdürlüğü

Sayı :

Bölüm :

Servis :

Hesap No: :

.....
.....
...../.....

6183 sayılı amme alacaklarının tahsil usulü hakkındaki kanunun 17 nci maddesi gereğince adınıza aşağıda yılı , nev'i , miktarı gösterildiği şekilde ihtiyati tahakkuk ve aynı kanunun 13 ncü maddesi gereğince ihtiyati haciz kararı alınmış bulunmaktadır.

İşbu yazımızın tebliğ tarihinden itibaren 7 gün içinde 6183 sayılı kanunun 9 ncu maddesi gereğince borcu karşılayacak miktarda ve aynı kanunun 10 ncu maddesinde gösterilen teminatlardan birini göstermediğiniz takdirde hakkınızda gerekli haciz işlemlerinin re'sen yapılacağına bilgileri tebliğ olunur.

Müdür

Amme alacağının :

T. Yılı

Nev'i

Miktarı

Toplam:.....

**İHTİYATİ HACZE İTİRAZ
DİLEKÇESİ ÖRNEĞİ**

Vergi Mahkemesi Başkanlığına

.....

Davacı :

Vekili :

Davalı :

Vergi hesap No. :

İhtiyati haciz

Varakasının gün

Ve sayısı :

Talep konusu : Yasa ve usule aykırı olarak verilen ihtiyati haciz kararının kaldırılması isteminden itibaren

Olaylar :

1. Müvekkilim hakkında ikrazatçılık faaliyetinden dolayı inceleme yapılmış ve inceleme neticelenmeden inceleme elemanlarının önerisi üzerine İHTİYATİ HACİZ kararı alınarak müvekkilimin tüm taşınmaz kayıtları üzerine ,icra dairesindeki alacaklarına , banka hesaplarına, telefonların kısacası taşınır ve taşınmazlarıyla 3. Şahıslardaki hak ve alacakları üzerine İhtiyati haciz konulmuştur.

2.İhtiyati haciz ; gıyapta günlü ihtiyati haciz kararı üzerine yapılmış tarafımıza talebimiz üzerine tarihinde tebliğ edilmiştir.

3.İhtiyati haciz kararı yetkili amir olarak Defterdarlığın imzası ile alınmıştır.

Dava nedenleri yasal dayanak ve kanıtlarımız : Alınan ihtiyati haciz kararı Usul ve esas yönlerinden yasaya aykırıdır. Şöyle ki;

A – Usul yönünden : 6183 sayılı Yasanın 13 üncü maddesinde ihtiyati haczin alacaklı amme idaresinin mahalli en büyük memurunun kararıyla alınacağı hükme bağlanmıştır. İhtiyati haciz varakasının incelenmesinden de anlaşılacağı üzere ihtiyati haciz kararı defterdarın imzası ile alınmıştır. 6183 sayılı yasanın 3. Maddesi uyarınca amme idaresi terimi Devleti , İl Özel İdarelerini ve Belediyeleri kapsadığından defterdarın imzası ile alınan ihtiyati haciz kararı geçersizdir.

Danıştay yedinci dairesinin gün ve esas / 203 , karar /2100 sayılı kararı da iddiamızı doğrulamaktadır.

Davalı idare Valilikçe Defterdarlığa yetki verildiğini savunabilir. Bu tür yetkiler devredilemez yetkilerden olup yetkili makamlarca doğrudan yerine getirilmesi gerekir.

B – Esas yönünden : 6183 sayılı Yasanın 13 üncü maddesinde ihtiyati haciz sebepleri sayılmıştır. Müvekkilimin belli ikametgahı olup taşınmazları mevcuttur. İhtiyati haciz kararı alınan vergi borcu ile ilgili olarak mahkemeniz nezdinde/51-60 esaslar kayıtlı on adet vergi davası açılmıştır. İdari Yargılama Usulü Kanununun 27 / 8 nci maddesi uyarınca vergi mahkemesinde açtığımız dava üzerine yürütme ayasal olarak durmuştur. Vergi dairesi takibat ve tahsilat yapamaz. Yürütmesi duran ihtilafı vergi borcu nedeniyle ihtiyati haciz yaparak takibatı sürdürmek esas yönünden dahi yasaya aykırıdır.

Hukuksal nedenler : İd. Y.U.K.,6183 sayılı Tasa , ilgili Yasa ve kaynaklar .

Kanıtlarımız : Vergi Dairesi yazısı , İ. Haciz kararı , vergi dairesi İh.haciz dosyası v.s. kanıtlar.

Sonuç ve istek : Yukarıda açıklandığı gibi müvekkilim hakkında yasa ve usule aykırı olarak alınan İHTİYATİ HACİZ kararının kaldırılmasına , yargılama giderleri ile vekalet ücretinin davalıya yükletilmesine karar verilmesini vekaleten arz ve talep ederim.

...../...../.....

Davacı Vekili

İLK İNCELEMİYİ YAPAN HAKİM

DİLEKÇEDE:

Harç pulunun tam olup olmadığı	Tamdır – Değildir
Posta ücretinin tam olup olmadığı	Tamdır – Değildir
1-Görev ve yetki bakımından kanuna aykırı olup olmadığı	Yoktur- Vardır
2- İdari Mercii tecavüzü olup olmadığı	Yoktur – Vardır
3-Ehliyet bakımından kanuna aykırılık olup olmadığı	Yoktur – Vardır
4- İdari davaya konu olacak kesin ve yürütülmesi gereken bir idari işlem olup olmadığı	Yoktur – Vardır
5- Süre aşımı olup olmadığı	Yoktur – Vardır
6- Husumet bakımından kanuna aykırı olup olmadığı	Yoktur – Vardır
7- (3) ve (5.) maddelere aykırılık olup olmadığı	Yoktur – Vardır
8- Duruşma istemi olup olmadığı	Yoktur – Vardır
9- Y.D. istemi olup olmadığı	Yoktur – Vardır

SONUÇ

- 1)İlk incelemede kanuna aykırılık görülmediğinden
 - a)Tebliğe çıkarılmasına ,
 - b)Y.D. isteminin incelenmesine,
- 2)İlk incelemede kanuna aykırılık görüldüğünden

Hakimin İmzası

RAPOR

VERGİ MAHKEMESİ KARARI
ÖRNEĞİ

T.C.

.....
Vergi Mahkemesi

Esas No. :...../.....

Karar No. :...../.....

Başkan Üye Üye Yazman

Davacı :.....

Vekili :.....

Davalı :.....

Davanın özeti :.....

Davalı Vergi Dairesinin , Ga.....sicilk numaralı gelir gelir vergisi yükümlüsühakkında uygulanangünlü ve/..... numaralı İhtiyati Haciz kararına karşı , davacı vekili tarafından açılan davada ;İhtiyati Haciz Kararının , Vali değil de Defterdar tarafından onaylandığı için usul yönünden ,olayda ,6183 sayılı Yasanın 13 üncü maddesinde sayılan İhtiyati haciz nedenleri bulunmadığı için de esas yönünden kararın kaldırılması gerektiği , 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 27/8 inci maddesi hükmü uyarınca tarhiyatı dava konusu edilmiş olan alacakların İhtiyati Haciz yolu ile takibinin mümkün olmadığı , İddia edilmekte , İhtiyati haciz kararının kaldırılması ve yargılama giderleri ile vekalet ücretinin davalı idareye yükletilmesi istenilmektedir.

Savunmanın özeti

Davalı idare savunmasında ; ihtiyati haciz kararının Valisinin 19.07.1985 günlü ve 125-1/1419 sayılı olurları uyarınca

Defterdarınca onaylandığı , bu bakımdan ihtiyati haciz kararında usule aykırılık bulunmadığını ,ihtiyati haciz kararının 6183 sayılı yasanın 13'üncü maddesinde 7 bent halinde sayılan şartlara uygun olduğu ,

İleri sürülmekte davanın reddine ihtiyati haciz kararının aynen onanmasına karar verilmesi istenilmektedir.

Türk Milleti Adına

Hüküm verenVergi Mahkemesince dava dosyası incelendi ve gereği görüşülüp düşünüldü :

Dava;.....Valisinin oluruna istinaden ,Defterdarınca onaylanan ihtiyati haciz varakasına dayanılarak ihtiyati haciz uygulanıp uygulanmayacağını ve olayda ihtiyati haciz nedeni bulunup bulunmadığını görüm ve çözümü ile ilgilidir.

Dava dosyasındaki bilgi ve belgelerin incelemesinden ; davalı idarenin , davacının , , ve yıllarına ait hesaplarını incelediğini , inceleme sonucunda düzenlenen raporlarla , davacı adına anılan yıllar için kaçakçılık cezası tarhiyat yapılması önerildiği ,tarh olunan vergi ve cezalara karşı Mahkememizde dava açıldığı,açılan davaların ,Mahkememizin 1986/5160 esas numaralı dosyaların da derdest durumda olduğu , Defterdarının haciz varakalarını imzalamak için günlü ve 125-1 / 1419 sayılı yazı ile.Valisinden izin istediği Valisi günlü oluru ile Haciz Varakalarını imzalamak üzere defterdara izin verdiği anlaşılmaktadır.

Yasal inceleme ; İhtiyati haciz nedir ? Hangi hallerde ihtiyati haciz kararı alınabilir ? İhtiyati haciz kararını almaya kim ya da kimler yetkilidir ?

Yukarıda işaret edilen soruların yanıtını 6183 sayılı Yasanın İhtiyati Haciz Kenar Başlıklı 13. Maddesinde bulmak mümkündür. Yasanın bu maddenin 1. Fıkrasının hükmüne göre ihtiyati haciz herhangi bir müdettle sınırlı olmaksızın genel hükümlere göre yapılan hacizdir.

Devlete ait alacaklarla ilgili ihtiyati haciz kararlarını almaya mahallin en büyük memuru sıfatı ile Valiler yetkilidir. Bu yetkinin devredileceğine dair Yasa da hüküm bulunmamaktadır. İhtiyati haciz kararı alınabilmesi için 13. Madde de sayılan (7) halden birinin mevcudiyeti şarttır.

Yasanın yukarıda işaret edilen 13.üncü maddesinin 1.bendi ; "9 .madde gereğince teminat istenmesini mucip haller mevcutsa " şeklinde olup , teminat isteme nedeni , ihtiyati haciz için yeterli sayılmıştır. Bu bentte bahsi edilen 9. Madde ise 6183 sayılı Yasanın 9.maddesi olup , bu maddede " Vergi Usul Kanununun 344 maddesinde sayılan kaçakçılık hallerinin mevcudiyeti teminat istenmesini gerektirir " şeklindedir.

Yukarıda yer verilen yasal açıklamalara göre kaçakçılık fiili işlediği tespit edilen davacıdan ,teminat istenmesi ,dolayısıyla davacı hakkında ihtiyati haciz kararı uygulanması gereklidir. İhtiyati haciz kararı uygulanabilmesi için teminat istenmesini gerektiren halin mevcudiyeti yeterli olup ihtiyati haciz kararı için , teminat istenmesi gerekli değildir. Bu itibarla , davacı vekilinin olayda ihtiyati haciz nedeni olmadığı yukarıdaki savında yerindelik yoktur.

İhtiyati haciz varakasının,ihtiyati haciz kararını imzalamaya yetkili makam tarafından onaylanmadığı yolundaki savının incelenmesine gelince ; olaymeydana geldiğine göre 6183 üçün 13 ve 64. Maddelerinde sözü edilen mahalli en büyük memuru Validir. İhtiyati haciz kararını almaya ve ihtiyati haciz varakasını imzalamaya Vali yetkilidir. Valinin bu yetkisini başkasına kullandırması 13 ve 64 . maddelerindeki hükümler uyarınca imkansızdır. Dava konusu ihtiyati haciz varakası da yineDefterdarı tarafından onayladığından , ihtiyati haciz kararı 6183 sayılı yasanın 64.maddesine aykırıdır. Danıştay'ın muhtelif kararları da bu doğrultudadır. Bu itibarla ihtiyati haciz kararının iptali gerekir.

Açıklanan nedenlerle davanın kabulüne.....günlü ve

/..... sayılı ihtiyati haciz kararının iptaline , aşağıda dökümü gösterilen yargılama gideri ile takdir edilen (.....) Liralık vekalet ücretinin davalı idareden alınarak davacıya verilmesine ,kullanılmayan posta masrafının istemi halinde davacıya iadesinegünü oy birliği ile karar verildi.

Başkan

Üye

Üye

Yazman

**DANIŞTAY KARAR
ÖRNEĞİ**

**T.C.
DANIŞTAY
.....DAİRESİ**

Esas No. :...../.....

Karar No. :...../.....

Davacı :.....

Vekili :.....

Davalı :.....

İstemin özeti :.....

Yükümlünün ve takvim yılları işlemlerinin incelenmesi sonucu ikrazatçılık faaliyetinden elde ettiği tespit edilen gelir dolayısıyla inceleme elemanınca gösterilen lüzuma binayen varılan ihtiyati haciz kararı aleyhine açılan davayı ,ihtiyati haciz kararının 6183 sayılı kanunun 13.maddesi hükmüne aykırı olarak mahalli en büyük memuru olan vali tarafından değil de Defterdar tarafından imzalanmış olmasında yasal isabet bulunmadığı gerekçesi ile kabul ederek dava konusu ihtiyati haciz kararını iptal edenVergi Mahkemesinin tarihle e. /114, K; /193 sayılı kararını ; 6183 sayılı Kanunun 13. Maddesinin 1.fıkrası hükmünün mutlak olmadığı , bu durumda ihtiyati haciz evrakının Vali tarafından vekalet verilen Defterdar tarafından imzalanabileceğiValiliğinin tarih ve 125-1 /1419 sayılı yazıları ile Valilik tarafından Defterdara böyle bir yetkinin verildiği ileri sürülerek bozulması isteminden ibarettir.

Savunmanın özeti: Savunma verilmemiştir.

Danıştay savcısı :

Düşüncesi; 2557 sayılı yasanın 46 . maddesi uyarınca Vergi Mahkemelerinin nihai kararlarına karşı yapılan temyiz isteminde ; öne sürülen hususlar ,anılan yasanın 49.maddesinin 1.fıkrasında belirtilen nedenlerden birisine uymadığından Vergi

mahkemesince verilen kararını dayanağı hukuki ve yasal nedenler karşısında anılan kararının bozulması gerektirir nitelikte görülmektedir.

Açıklanan nedenlerle temyiz isteminin reddi ileVergi Mahkemesi kararının onanmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

Hüküm veren DanıştayDairesince Tetkik Hakimi’ın açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüldü:

Bu nedenle temyiz isteminin reddine 27.03.1987 gününde oybirliği ile karar verildi .

Başkan

Üye

Üye

Üye

Üye

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

AMME ALACAKLARINDA İHTİYATİ HACZİN KESİN HACZE DÖNÜŞTÜRÜLMESİ VE ETKİLERİ

3.1.AMME ALACAKLARINDA İHTİYATİ HACZİN KESİN HACZE DÖNÜŞTÜRÜLMESİ

Vergi inceleme yetkisine sahip olanları inceleme raporları sonucunda 6183 sayılı AATUHK –nın uygulanamasa için ilgili vergi dairesi defterdarlık aracılığıyla en büyük mülkü idare amirinin OLURU ile ihtiyati haciz kararının uygulanması ilgili vergi dairesince yerine getirilir. Vergi dairesi borçlu bulunan mükellef hakkında ilgili kurum ve kuruluşlara menkul ve gayri menkullerine ihtiyati haciz şerhi konulması için yazı yazılır. Yazılan yazıların cevapları beklenir. beklenen cevap geldikten sonra ilgili servişçe tarhiyat mesnet olunur. Dayanağının ilgili servise intikal etmesi üzerine aranılması gereke ceza ve vergiler ihbarname kuralına göre tarh olunarak tebliğ olunur. Tebliğden sonra 1 ay itiraz süresi 1 ay da ödeme süresi beklenir. Ödenmez ise ödeme emri çıkartılır. Tebliğden itibaren 7 gün içerisinde itiraz hakkını kullanır. İtiraz hakkını kullanamaz ise de akıbetinde de kesin haciz tatbik olunur. Tekrar vali adına ilgili vergi dairesi müdürü haciz varakasını düzenler ve uygulamasına geçilir.

İhtiyati haciz ; 6183 sayılı kanunun 13. Maddenin 7 halden birinin vukuunda , hiçbir müddetle mukayyet olmaksızın mahalli en büyük memurunun kararı ile derhal tatbik olunmaktadır.

Meskur kanunun 13 ve 17. Maddelerini birlikte incelediğimizde ; 13. Maddede sayılan 4 sebep aynı zamanda ihtiyati tahakkuk sebebidir . diğer 3 sebep de ihtiyati tahakkuk olmaksızın yapılan ihtiyati hacze sebeptir.

1)Maddede belirtilen ve aynı zamanda ihtiyati tahakkuk sebebi sayılan haller sonucunda ihtiyati haciz kararı alınmışsa bu haciz ile yetinilir. İhtiyati tahakkuk, kesin tahakkuka dönüştüğünde de buna paralel olarak ihtiyati haciz de katı hacze dönüşür.

2)Madde de belirtilip de belirtilip de ; ihtiyati tahakkuk sebebi sayılmayan hallerde ise , bu sebepler konu olan davaların (ceza , iptal davaları) kesinleşmesi halinde , daha önce yapılan ihtiyati haciz kesin hacze dönüşür.

Vergi incelemeye yetkili vergi inceleme elemanı raporu üzerinden hesaplandığı vergi, cezalar için 6183 sayılı AATUHK 9 ve 13. Maddelerine istinaden gerekli işlerin yapılmasının sağlanmasını (teminat ve ihtiyati haciz) defterdarlık makamından talep edilir.

“İncelemeye yetkili olanlar : Vergi incelemesi; hesap uzmanları, hesap uzman yardımcıları , ilin en büyük mal memuru, vergi denetmenleri , vergi denetmen yardımcıları veya vergi dairesi müdürleri, maliye müfettişleri, maliye müfettiş muavinleri, gelirler kontrolörleri ve stajyer gelirler kontrolörleri , gelirler genel müdürlüğünün merkez ve taşra teşkilatında müdür kadrolarında görev yapanlar her hal ve takdirde vergi inceleme yetkisine haizdir “⁴³ .

Defterdarlık makamı ilgili vergi dairesine gerekli işlemlerin yapılması için yazı yazar ve inceleme elemanını düzenlemiş olduğu rapor bir yazı ekinde vergi dairesine intikal eder. Vergi dairesi vergi inceleme raporu üzerinde aşağıdaki işlemleri yapar ⁴⁴ .

3.1.1. İnceleme Raporu ve Tutanaklarının Kayıt Edilmesi

İnceleme , envanter ve yoklama sonucu düzenlenen rapor ve tutanaklar Yazışma Ve Arşiv Servisi veya diğer servislerden belge dağıtım izleme bordrosu ekinde servis şefi tarafından alınır. Rapor ve tutanakları tarih ve numarası, düzenleyenin adı ve soyadı ile unvanı , mükelleflerin verdiği kimlik numarası , vergi türü ve yılına ilişkin bilgilerin rapor kayıt defterine kayıt edilmek üzere bilgi girişi yapılır. Yeminli Mali Müşavirler tarafından düzenlenen raporların alınması üzerine de yukarıda belirtilen şekilde kayıt işlemleri yapılır.

3.1.2. İnceleme Raporları ve Tutanaklar Üzerinde Yapılacak İşlemler

Rapor ve tutanaklar, servis şefi ve bölüm müdür yardımcısı tarafından incelenir. Gerekli işlemlerin yapılması için ilgili memura verilir. İlgili memurlar tabından, raporlar ve tutanaklar üzerine yapılması gereken işlemler en geç 7 gün içinde , zaman aşımına uğramayanlar aynı günde tamamlanır ve tarhiyat işlemleri için diğer tarh işlemleri masasına verilir.

⁴³ ALIŞKAN, a.g.e., s. 267.

3.1.3. İnceleme Raporları ve Tutanaklar Üzerinde Yapılacak Yazışma İşlemleri

İnceleme yetkisine sahip elemanlarca hazırlanan raporlar veya tutanakların hiçbir değişikliğe tabi tutulmadan önerilen şekilde işleme konulması esastır.

Raporlar ve tutanaklar üzerinde tereddüt olan durumlarda ;

a) Maliye müfettişi ve yardımcıları , hesap uzmanı ve yardımcıları ile gelirler kontrolörleri ve stajyer gelirler kontrolörlerine ait tutanaklar hakkında bakanlıktan ,

b) Vergi denetmenlerince düzenlenen rapor ve tutanaklar hakkında defterdarlıktan veya Gelirler Bölge Müdürlüğünden ,

Yeminli Mali Müşavirlerce düzenlenen raporlar hakkında Gelirler genel Müdürlüğünden , Defterdarlık aracılığıyla görüşleri sorulur. Alınan cevaba göre gerekli işlem yapılır.

İlerde tahakkuk edecek olan amme alacağının daha önceden tahsil güvenliğini sağlamak için yapılan tahakkuka ihtiyati tahakkuk denir. İhtiyati tahakkuk; 6183 sayılı kanunun 17. Maddesinde sayılan nedenler dolayısıyla vergi dairesi müdürünün yazılı istemi üzerine Defterdarlıkça verilen ihtiyati tahakkuk emrine dayanılarak verilir.

Defterdarlıkça verilen ihtiyati tahakkuk emrinin gelmesi üzerine, ihtiyati hacze konu olan amme alacağı , bilgisayardan tahakkuk fişi düzenlenmek suretiyle derhal tahakkuk ettirilir. Bu tahakkuk için tahakkuk bordrosu düzenlenemez. Düzenlenen tahakkuk fişinin(mükellef) nüshası ile ihtiyati tahakkuk emrinin bir örneği hesap ve tahakkuk masasına verilir. “ Dosya” yazılı nüshası ise ihtiyati tahakkuk emrinin aslı ile birlikte tarh dosyasına konulur. İhtiyati tahakkuka konu olan vergi ve ceza ile ilgili kesin tahakkuk verildiğinde ihtiyati tahakkukun kaldırılmasını gerektiren başka nedenlerin bulunması halinde ihtiyati tahakkuk bilgi girişi yapılarak, kaldırılır. Hesap ve takip masasına gerekli bilgi verilir.

Beyanname üzerinden tahakkuk fişi ile yapılan vergi tarh ve tahakkuku dışında kalan her türlü vergi tarhiyatı ihbarname ile mükellefe tebliğ olunur. İhbarnamenin numarası bilgisayar tarafından verilir.

Vergi dairesinin ihtiyati haciz kararının verilmesi için Defterdarlık makamı vasıtalı vergiler gelir müdürü yapmış olduğu talep üzerine ilgili müdürlük ; valilik makamından olur alır. Alınan olur yazı ile vergi dairesine bildirilir. Vergi dairesi raporlarda belirtilen rakamlar üzerinden düzenlediği vergi – ceza ihbarnamesini memur eliyle tebliğ edilmesi için yoklamaya yetkili icra servisine gönderir. Vergi

ceza ihbarname üzerindeki rakamları kapsayan tahakkuk fişleri düzenlenir ve bu rakamlar üzerinden aşağıdaki işlemler yapılır;

İlerde tahakkuk edecek olan veya tahakkuk etmiş veya tahakkuk etmemiş henüz vadesi geçmemiş bulunan ya da vadesi geçtiği halde ödeme emri tebliğ edilmemiş olan amme alacağının tahsil güvenliğini sağlamak üzere yapılan hacze “ İhtiyati haciz “ denir. İhtiyati haciz amme AATUHK 13. Maddesinde sayılan nedenlerin bulunması halinde haciz hükümlerine göre hiçbir süreye bağlı olmaksızın haciz varakasına dayanılarak derhal uygulanır.

3.1.4. İhtiyati Tahakkuk ve İhtiyati Haciz İle İlgili Yapılacak İşlemler

Mükellef veya sorumlular adına ihtiyaten tahakkuk ettirilen vergi , resim ve bunların zam ve cezalarına ilişkin ihtiyati tahakkuk fişi ve ihtiyati tahakkuk emri değerlendirme masasından teslim alınır. İhtiyati tahakkuk fişi ile ihtiyati tahakkuk emrini ilgili memur tarafından alınması üzerine” İhtiyati Tahakkuk- haciz kayıt defteri “ ne gerekli kayıt yapılır. Deftere işlenen her ihtiyati tahakkuk fişi için ihtiyati tahakkuk haciz dosyası oluşturulur.

Her ihtiyati haciz olayı için haciz varakası düzenlenir. İhtiyati haczin suretle uygulanmasını sağlamak üzere işlemler elden takip edilir. Düzenlenen haciz varakaları ihtiyati tahakkuk-haciz defterine işlendikten sonra haciz varakaları sevk bordrosu ekinde icra servisine verilir. Ancak vergi incelemesine yetkili olanlarca yapılan inceleme sırasında veya vergi dairesince, önceden mükellefin başka vergi dairesince haciz edilmesi gereken menkul malların olduğunun saptanması halinde , haciz varakasının onaylı bir örneği ile menkul mallara ilişkin bilgiler bulunur.

3.1.5.İhtiyati Tahakkuk- Haciz Kayıt Defterlerinin Düzenlenmesi ve İşlenmesi

İhtiyati tahakkuk ve ihtiyati haciz kayıt defteri , ihtiyati tahakkuk ve ihtiyati haciz işlemlerini izlemek üzere takvim yılı itibarıyla bilgisayarda düzenlenir. İlgili memur tarafından;

a)İhtiyati tahakkuk fişinin ve emrinin alınması üzere deftere gerekli kayıtlar yapılır.

b)İhtiyati haciz varakasının tarihi ve sıra numarası deftere işlenir. Ayrıca , başka vergi dairesine gönderilmiş ise vergi dairesinin adı ve gönderildiği tarih kaydedilir.

c)İcra ve satış servisinden veya başka vergi dairelerinden işlemin tamamlanarak geri gelen ihtiyati haciz tutanağı ile diğer yerlerden gelen haczin yapıldığını bildiren yazılar alındığında gerekli bilgiler kaydedilir.

d)İhtiyati tahakkukun kaldırıldığını değerlendirme masasınca bildirilmesi üzerine ihtiyati tahakkukun kaldırılmasına ilişkin kayıt yapılır.

e)İhtiyati haczin kaldırılmasında , kaldırılma nedeni ile tarihi kaydedilir. İhtiyati tahakkuka dayanan ihtiyati hacizler dışında kalan ihtiyati hacizlerle ilgili belgelerde bu deftere işlenir.İhtiyati Haczin Kaldırılması

Mükellefler tarafından 6183 sayılı AATUHK-nun 10/5 . maddesinde yazılı menkul mallar hariç olmak üzere aynı maddeye göre teminat gösterilmesi,Kesin hacze dönüştürülmesi ,Yargı mercilerince ihtiyati haciz uygulamaları ile ilgili karar verilmesi,İhtiyati tahakkukun kaldırılması,Kesin olarak tahakkuk ettirilen, resim ile bunların zam ve cezalarının ödenmesi hallerinde bilgi girişi yapılarak kaldırılır. Ancak vergi mahkemesinin, ihtiyati haciz uygulamaları ile ilgili kararını Danıştay'da dava konusu edilmesi halinde ihtiyati haciz kaldırılmaz. Danıştay'ın nihai kararına göre işlem yapılır. İhtiyati haczin kaldırıldığı ihtiyati tahakkuk , ihtiyati haciz kayıt defterlerine işlendikten sonra bir yazı ile mükellefe duyurulur. Ayrıca ihtiyati haczin kaldırıldığı;Haciz tutanağı ile yapılan hacizlerde, malların iadesi için bu Haciz bildirisi ile konulan hacizlerde icra servisine,malların saklandığı vezne servisine veya satış servisine bir servis notu ile bildirilir. düzenlenecek servis notunda , haczin kaldırılması ve malların iadesi ile ilgili gerekli bilgilerin yazılmasına dikkat edilir.İhtiyati haciz sonucu ödevlinin haczi mümkün ise malın tespiti neticesinde aşağıdaki işlemler yapılır;

Haciz edilen malların taşıma ve satış işlemleri satış servisi tarafından yürütülür. Menkul malların satış işlemlerini yapmak üzere bir satış ekibi kurulur. Satış ekibi servis şefinin başkanlığında tahsildar veya icra memuru , vergi memuru ve depo sorumlusundan oluşur.Gayrimenkul malların satışı , satış komisyonu tarafından yapılacağından satış şartnamesinin düzenlenmesi ve ilanı ile ilgili işlemler servisteki memurlar tarafından yürütülür.Satış işlemlerinde alacaklı amme idaresi ve borçlunun yararlarının olabildiği kadar gözetilmesine çalışılır.

3.1.6. Haciz ,Tutanak ve Bildirileri Üzerine Yapılacak İşlemler

Haciz tutanakları ve bildirileri servis şefi tarafından incelenerek süre , erteleme ve taksitlendirme istemini içerenler diğerlerinden ayrılır ve izleyen maddelerde belirtilen şekilde işleme tabi tutulur.

Süre , erteleme ve taksitlendirme istemini içermeyen haciz tutanakları , taşıma ve satış işlemleri yapılmak üzer satış ekibini , haciz bildirisi ise satış şartnamesinin düzenlenmesi , satış ilanının yapılması ve satış dosyasının oluşturulması için bu işle görevlendirilen memura , aynı gün veya en geç ertesı iş günü zimmetle verilir

Haciz tutanaklarında süre veya erteleme ve taksitlendirme istemi kayıtlı olduğu halde ;

Süresinde başvurmayan veya başvurduğu halde istemleri kabul edilmeyen ,

Borcunu süresinde ödemeyen veya erteleme ve taksitlendirme koşullarına uymayan borçlulara ait haciz tutanakları ve bildirileri bekletilmeksizin satış ekibine verilir.

Vergi dairesinin yetkisi dışında kalan erteleme ve taksitlebdirme nedeni ile yetkili makama (Defterdarlık veya Bakanlık) başvurmuş olması halinde , yetkili makamın kararı alınmadıkça satış işlemine devam olunur. Satışın fiilen gerçekleşmesinden önce yetkili makamın borçlu istemini olumlu karşılayan kararının vergi dairesince alınması halinde ise erteleme ve taksitlendirme kararına göre işlem yapılır⁴⁵ .

3.2. MENKUL MALLARIN TAŞINMASI,KORUNMASI VE SATIŞI

3.2.1. Haciz Edilen Menkul Malların Taşınması

Haciz tutanakları ve bildirileri satış ekibi tarafından incelenerek tutanakta gösterilen malların ne zaman ve nasıl taşınacağı kararlaştırılır. Taşıma, tutanaklarını ekibe verildiği tarihten itibaren en geç 20 gün içinde yapılır. Ancak, hemen satılması gereken mallar bu süre dikkate alınmadan öncelikle taşınır. Taşınması kararlaştırılan mallar , borçludan teslim alınarak vergi dairesinin satış yeri olan depoya getirilir. Satış deposuna taşınması zor olan veya yüksek tutarda

⁴⁵ Otomasyonlu Vergi Daireleri İşlem Yönergesi,Ankara , 2001, s.46.

masraf gerektiren mallar ile taşınması sırasında değer kaybına uğraması muteber malların taşınmasından vazgeçilebilir.

3.2.2. Haciz Edilen Menkul Malların Korunması

Haciz edilen menkul mallar vergi dairesinin satış deposunda saklanır. Birden çok vergi dairesi bulunan yerlerde vergi dairelerinin tümünün veya bir kısmının gereksinimlerini karşılamak için bir veya daha çok ortak satış deposu kurulabilir. Satış deposunda , vergi dairesinin memurlarından birisi depo sorumlusu olarak görevlendirilir. Depo sorumlusu memurunun görev süresi 2 yılı geçemez . ortak satış deposunun kurulması halinde ise depo sorumlusu , Defterdar tarafından belirlenecek vergi dairesi memurlarından seçilir. Taşınan mallar depo sorumlusuna teslim edilir. Malların teslim edildiği 3 örnek olarak düzenlenecek bir tutanakla saptanır. Düzenlenecek tutanakta teslim edilecek malların türü, özelliği , miktarı , birim değeri iler toplam değeri açık olarak gösterilir. Tutanak, malı teslim eden memur ile depo sorumlusu tarafından imzalanır ve birer örneği imzalarlarca saklanır. Diğer örneği ise haciz tutanağına iliştilir. Depo giren ve depodan çıkan malları izlemek üzere depo sorumlusu tarafından "DEPOYA GİREN VE ÇIKAN MALLARI İZLEME DEFTERİ " düzenlenir. Bu deftere depoya ve giren mallar için düzenlenen tutanaklar kaydedilir. Ortak satış deposunda bu defter vergi daireleri itibariyle partilere ayrılarak işlenir. Depoya konulacak malların üzerine, sahiplerini ve ilgili tahsil dairelerini belirlemek amacıyla etiket yapıştırılır. Ortak satış deposunda mallar vergi daireleri itibariyle ayrı ayrı yerlerde saklanır.

3.2.3. Menkul Malların Satış Gününün Saptanması ve İlanı

Haciz edilen menkul malları haczin yapıldığı tarihin 3. Gününden itibaren 3 ay içinde satışa çıkarılması gerekir. Ancak , bozulma , çürüme ve benzeri nedenlerle saptanmasına olanak olmayan veya beklendiğinde önemli bir değer düşüklüğüne uğrama olasılığı bulunan malların satışı derhal yapılır. Ayrıca , borçlu veya zilyet elinde bırakılan malların satışına öncelik verilir. Satış için ; Her vergi dairesince haftanın belli bir iş günü , satış günü olarak saptanır. Acele haller dışında başka günler satış yapılamaz. Satış günü , satış sırasında tellal bulundurması için Belediyeye bir yazı ile bildirilir. Satışın yapılacağı yer , gün ve saat ile satılacak malların türü ve özellikleri , tellaliye resmini alıcıya ait olduğu ilgililerce görüle bilecek şekilde önceden vergi dairesinde ve satış deposunda ve Belediye sınırları

içerisindeki vergi dairelerinde ilan olunur. Ayrıca, gerekli ve yararlı görülen hallerde gazete ve diğer yayın araçları ile de ilan yapılabilir. Satış günü ve yeri uygun bir süre önce adi posta ile borçluya bildirilir.

3.2.4. Menkul Malların Satış Yeri ve Şekli

Menkul malların satışı , vergi dairesinin satış deposunda satış ekibi tarafından yapılır. Veznede saklanmakta olan mallar vezne servisinden satış ekibince tutanakla teslim alınarak satış günü satış yerinde hazır bulundurulur. Ancak, satış deposuna taşınmayarak borçlu veya zilyette bırakılan malların satışı , bırakıldıkları yerlerde yapılır. Satıştan elde edilecek bedelin takip giderleri ile amme alacağından önce ödenmesi gereken rehin alacakları miktarını geçmeyeceği kesin olarak biliniyorsa hacizli malların satışı geciktirilebilir. Menkul mallar açık artırma ve peşin para ile satılır. Satılığa çıkartılan mal artırma sonunda , 3. Defa bağırıldıktan sonra en çok artırılana ihale edilir. Bozulma , çürüme ve benzeri sebeplerle korunması mümkün olmayan ya da beklediği zaman önemli bir değer düşüklüğüne uğrayacağı anlaşılan mallar en uygun yerde pazarlıkla satılabilir. Borsası bulunan mallar ilgili borsada satılabilir. Satılan mal , bedeli alınmadan teslim edilemez. Satış bedelinin ödenmesi için ihale gününün izleyen günden itibaren alıcıya 3 günlük süre verilebilir. Bir kısım malların satışı ile amme alacağının karşılanması ile geriye kalan malların satışından vazgeçilir ve bunlar üzerindeki haciz kaldırılır. Ancak borçlunun , vadesi geldiği halde ödenmemiş borcu varsa yeniden haciz konulabilir .

3.2.5. Satış Tutanağının Düzenlenmesi

Satış işleminin gerçekleşmesi halinde "SATIŞ TUTANAĞI" 4 örnek olarak düzenlenir.

Düzenlenecek tutanakta ;

Borçlunun adı, soyadı ve vergi kimlik numarası,

Amme alacağının yılı, taksiri , miktarı ve takip numarası

Takip giderleri ,

Satılan malın türü ve özellikleri ,

Alıcının adı , soyadı , adresi, artırma tarihi ile varsa önceki artırımlarda satılmayıp nedenleri,

Satış bedeli ve satış şekli ,

Satış bedelinin ve telaliye resmini yatırıldığını gösterir makbuzların tarih ve numarası veya satış bedelinin tahsili için süre verilmiş ise bu süre ,

Satış ekibinde bulunanlar ile alıcının imzaları,

Düzenlenen tutanağın 1. Örneği takip dosyasına koyulmak üzere haciz tutanağına iliştilir. 2. Örneği alıcıya verilir . 3. Örnek borçluya verilir veya gönderilir. 4. Örnek ise satış ekibi tarafından saptanır.

3.2.6 . Satış Bedelinin Tahsili ve Vezneye Yatırılması

Alıcının satış bedelini hemen ödemek istemesi ve satış ekibince uygun bulunması halinde satış ekibinde bulunan tahsildara veya icra memuru tarafından borçlu adına tahsildar alındısı düzenlenerek satış bedeli tahsil edilir. Tahsil edilen para vezneye

6183 sayılı kanunun 37'inci maddesine göre ;amme alacakları özel kanunlarında belli edilen zamanlarda ; bulunulan vergi dairesine , özel kanunlarında ödeme yeri gösterilmemiş amme alacakları aynı kanunun 39'ncu maddesine göre , borçlunun ikametgahının bulunduğu yer tahsil dairesine ödenir.

Ayrıca, özel kanunlarında ödeme yeri gösterilmiş olsun olmasın herhangi bir tahsil dairesine de Saymanlıklar Arası İşlem Fişi ile ödenebilir.

6183 sayılı kanunda ödeme şekli , kural olarak tahsil dairesinin selayihetli ve mesul memurlarına makbuz karşılığı yapılır.

Selayihetli ve mesuliyet sahiplerinin düzenlediği madde 4'tür.

Makbuz karşılığı yapılmayan ödemelerle , salahiyyetli ve mesul memurlardan başkalarına yapılan ödemeler kabul edilmez.

Özel kanunlardaki makbuz verilmesinden başka şekillerde yapılan tahsillata ait hükümler mahfuzdur.

Yukarıda belirttiğimiz normal ödeme şekli olan daireye makbuz karşılığında ödeme dışında , mükellefe özel ödeme şekilleri altında alternatif ödeme usulleri de sunulmuştur.

Bunlar ;

- Bankalara ödeme,
- Postaneler vasıta bulunmak suretiyle ödeme ,
- Çekle ödeme ,
- Mükavale suretiyle ödeme ,

Bu özel ödeme şekillerinden bankalara ödeme son yıllarda yaygınlaşan bir ödeme usulü haline gelmiştir.

Maliye Bakanlığı ve Bankalar arasında yapılan protokol gereğince , Bakanlıkça belirlenen vergi türleri , bankalara da ödenebilmektedir.

Çekle yapılan ödemelerde , kayda değer hususlar şunlardır:

-Çekle yapılan ödemelerde , çek herhangi bir sebeple ödenmez ise amme alacaklısının borçluya rücu hakkı vardır. Buna en canlı örnek vermek gerekirse , faaliyeti durdurulan bankalar tarafından verilmiş çekler gösterebiliriz. Bu çekler ödenemediğinden ; borçluya tekrar başvurulmuş olup , gecikme zammı da tahakkuk ettirilmiştir.

-Çekler , tarihle veya en açık bir gün evvelki tarihle tanzim edilmiş olmalıdır.

-Çek , vergi dairesine veya bankaya verildiği gün ödeme yapılmış sayılmaktadır. Burada anılan husus , verildiği gün çekin karşılığı olmasıdır. Aksi takdirde gecikme zammı tatbikini doğurur.

Postaneler vasıta kılınmak suretiyle yapılacak ödemelerde ; uygulamada vergi dairesinin isminin yanlış yazılması , kod numarasının yanlış yazılması , mükellef hesap numarasının yanlış yazılması gibi posta idaresiyle mükellef arasındaki bir ilişkiden kaynaklanan durumlarda para posta idaresince vadesinde girse bile , tahsil dairesine ulaşmadığında sorunlarla karşılaşmaktadır.

Bu gibi posta idaresi ile mükellef arasındaki bir ilişkiden kaynaklanan durumlarda gecikme zammı aranmamaktadır.

Münakale emriyle ödemenin yaygınlığı pek bulunmamaktadır.

Posta vasıtasıyla yapılan ödemeler 30.06.1996 tarihinden itibaren kaldırılmıştır.e yatırılır.

3.2.7. Tellallık Resmini Ödenmesi

Taşınır ve taşınmaz malların satışında tellal hazır bulunsun veya bulunmasın satış bedeli üzerinden Belediye Gelirleri Kanunu gereğince ödenmesi gereken tellallık resmi saptanır. Satış ilanı veya şartname gereğince tellallık resmi alıcı tarafından ödeneceğinden satış bedeli ile tellallık resmi tutarını ve satışa ilişkin bilgileri içeren bir yazı alıcıya verilerek tellallık resminin ilgili belediye yatırılması sağlanır.

3.2.8. Alıcının Malı Almaktan Vazgeçmesi

Alıcı malı almaktan vazgeçer veya verilen süre içinde bedelin tamamını ödemezse mal ikinci kez artırmaya çıkarılır ve en çok artırana ihale olunur.

3.2.9 . Malların Satılmaması

Haciz edilen menkul mallara satış sırasında verilen bedelin , bu mallar için biçilmiş olan değerin % 75-den aşağı olması veya bu mallar için hiç alıcı çıkmaması halinde ilk artırma tarihinden başlayarak 15 gün içinde uygun görülen zamanlarda bu mallar tekrar satışa çıkarılır. Ancak , satıştan elde edilecek bedelin , takip giderleri ile amme alacağından önce ödenmesi gereken rehinli alacaklarının miktarını geçmeyeceği kesin olarak biliniyorsa , hacizli malın satışı geciktirilebilir. İkinci artırımda verilen bedel ne olursa olsun satış yapılır. Malların ikinci artırımda da satılmaması halinde , 15 günlük sürenin bitiminden itibaren 6 ay içinde pazarlık suretiyle satış yapılır. Bu şekilde de mallar satılmazsa , satılmayan mallar bir tutanak düzenlenmek suretiyle borçluya geri verilebilir. Borçlu geri verilmeyen malların satış işlemine yeniden devam olunur.

3.3. GAYRİMENKUL MALLARIN SATIŞI

3.3.1. Satış Komisyonunda Gayrimenkule Değer Biçilmesinin İstenmesi

Gayrimenkulün satış şartnamesinde gösterilmesi gereken artırmaya esas olacak rayiç değeri satış komisyonu tarafından belirlenir.

Haciz bildirisi ve eklerinin ilgili memur tarafından alınması üzerine ;Gayrimenkulün rayiç değerinin belirlenmesi gerektiği bir yazı ile satış komisyonundan istenir.

Bu yazıda , satış komisyonunun değer biçmesine esas olmak üzere satışı istenecek gayrimenkulün özellikleri ile gerekli diğer bilgiler açık olarak belirtilir.

Yazı, satış komisyonu başkanlığına verilmek üzere defterdarlık veya malmüdürlüğüne gönderilir.

3.3.2. Satış Şartnamesinin Düzenlenmesi

Satış komisyonunca biçilen değeri gösterir yazının alınması üzerine ,6183 sayılı AATUHK ile Tahsilat Genel Tebliğinde belirtilen esaslar dahilinde gayrimenkul satış şartnamesi hazırlanır.

Gayrimenkul satış şartnamesi ,isteyenler verilmek ve ilan edilmek üzere her gayrimenkul için ayrı ayrı olacak şekilde yeter miktarda düzenlenir.

Düzenlenen şartnamenin birinci örneği satış dosyasına konulur, ikinci örneği haciz bildirisine iliştilir, üçüncü örneği ise vergi dairesince ilan tahtasına asılır.

3.3.3. Satış Talepnamesinin Düzenlenmesi

Gayrimenkul mallar,satış komisyonu tarafından satılacağından satışın yapılmasını istemek üzere"GAYRİMENKUL MALLAR SATIŞ TALEPNAMESİ " iki örnek olarak düzenlenir.

Düzenlenen satış talepnamesinin bir örneği satış dosyasına konulur. Diğer örneği ise haciz bildirisine iliştilir.

3.3.4 .Satılacak Gayrimenkul İlanı

Gayrimenkul satış şartnamesinin hazırlanmasından sonra satılacak gayrimenkuller, artırma tarihinden en az 15 gün önce başlamak koşuluyla vergi dairesince ilan edilir.

İlanın nasıl yapılacağı 6183 sayılı AATUHK ile Bakanlığa bırakılmış olduğundan ilan , Tahsilat Genel Tebliğinde belirtilen esaslar dahilinde yapılır.

İlanın birer örneği borçluya , vekil veya mümessiline ve tapu sicilinde hakkı kayıtlı bulunanlardan adresi belli olanlara tebliğ olunur.

3.3.5. Satış Dosyasının Oluşturulması ve Satış Komisyonuna Gönderilmesi

Satışı yapılacak gayrimenkullerle ilgili olarak adına bir "SATIŞ DOSYASI" oluşturulur.

Satış dosyasına, gayrimenkul malların satış talepnameşi, satış şartnamesi ile ilanının yapıldığı gösterir gazete , haciz varakasının örneği , haciz bildirisi , belge ve tutanaklar konulur.

Oluşturulan satış dosyası, satış işleminin yapılması için bir yazı ekinde satış komisyonu başkanlığına verilmek üzere defterdarlık veya malmüdürlüğüne gönderilir.

3.3.6. Satış İşleminin Sonra Yapılacak İşlemler

Satılan gayrimenkullerin satış bedelleri bu yönergede belirtilen esaslar dahilinde vergi dairesince tahsil olunur.

Gayri menkullerin yeni malikleri adına tapuda tescilini sağlamak üzere durum bir yazı ile ilgili tapu sicil müdürlüğüne bildirilir.

Satış dosyası,takip dosyası ile birleştirilmek üzere bir servis notu ekinde ilgili servise gönderilir. Ayrıca satıştan elde edilen bedel ,vergi alacağını karşılamazsa İcra Servisine servis notu ile bilgi verilir.

Teminat olarak alınan gayrimenkul mallardan satılanların teminat izleme defterine kaydedilmesi için durum bir servis notu ile ilgili servise bildirilir.

3.4.İHTİYATİ HACZİN 6183 SAYILI KANUNA VE İCRA İFLAS YASASINA GÖRE FARK VE BENZERLİKLERİ

6183 'te belirtilen ihtiyati haciz ve icra iflas kanundaki ihtiyati haciz arasındaki fark ve benzerlikleri bakımından:

İcra ve iflas kanunda vadesi gelmiş borçtan dolayı ihtiyati haciz söz konusu olurken , 6183 sayılı kanunda ise , ileride tahakkuk edecek olan veya vadesi gelmemiş bulunan veya vadesi geçtiği halde ödeme emriyle takibe alınmamış bulunan alacaklarda söz konusudur.

İcra ve İflas kanununda ,ihtiyati hacze ,yetkili mahkeme karar verirken , 6183 sayılı kanunda mahalli en büyük memuru karar verir.

İcra ve İflas kanununda alacaklı , ihtiyati haciz sebepleri hakkında yetkili mahkemeye delil göstermek zorundayken , 6183 'te böyle bir zorunluluk yoktur.

İcra İflas kanununda ihtiyati haczi isteyen alacaklı haksız çıktığı takdirde , borçlunun veya 3. Şahısların bu yüzden uğradığı zararlarda bir mesuliyet varken , 6183 sayılı kanunda böyle bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

İcra İflas kanununda alacaklı yetkili mahkemeden ihtiyati haciz kararını aldıktan sonra infaz için 10 gün içinde icra dairesine başvurmak zorundayken, 6183 sayılı kanunda mahalli en büyük memurca onay verilir verilmez bir süreyle mukayyet olmaksızın derhal tatbik olunur.

-İhtiyati hacze her iki kanunda da itiraz düzenlenmiştir.

-İhtiyati haczin kaldırılmasında İİK'da para ve mahkemece kabul edilecek rehin veya esham yahut tahvilat depo etmek veya gayrimenkul rehin yahut muteber bir banka kefaleti göstermek gerekirken , 6183 'te banka teminat mektupları (muteberlik ibaresi yok) , hazine tahvil ve bonoları , hükümetçe belli edilecek milli esham ve tahvilat , menkul ve gayrimenkul malların gösterilmesi gerekir.

6183 'te ihtiyati haciz farklılıkları ve benzerlikleri bakımından:

İhtiyati haciz bir amme alacağın korunma türü olup, ileride tahakkuk edecek veya henüz vadesi gelmemiş yahut vadesi geçtiği halde ödeme emri gönderilmemiş bulunan amme alacağının tahsil güvenliğini sağlamak için yapılan hacizdir. . ihtiyati haczin kararını mahalli en büyük memuru (illerde Vali , ilçelerde kaymakam) verir.

Haciz ise , borçlunun mal bildiriminde gösterilen veya tahsil dairesince tespit edilen borçlu veya 3. Şahıs elindeki menkul malları ile gayrimenkullerinden , alacak ve haklardan amme alacağına yetecek miktarda el konulmasıdır. Bunların ortak yönleri :

-Her iki haciz de haciz varakalarına dayanılarak yapılır.

-İki hacizde de borçlunun , buna konu mallarda tasarruf hakkı ortadan kaldırılmaktadır.

Farkları ise :

-İhtiyati haciz bir koruma hükmünü , haciz ise cebri takibat hükümleri içermektedir.

- İhtiyati haciz geçici bir haciz olmasına karşın , haciz bir kesin el koymadır.

-İhtiyati haciz , ihtiyati tahakkuklara dayanmasına karşın , hacizde katı tahakkuk söz konusudur.

-İhtiyati haciz , vadesi geçtiği halde henüz ödeme emri tebliğ edilmemiş aşamasında bulunan tahakkuklar için bir tedbir olmasına karşın haciz, ödeme emri

tebliğ edilmesine rağmen 7 gün içinde amme alacağının ödenmesinin sonucu gündeme gelir.

-İhtiyati haciz hiçbir müddetle mukayyet olmaksızın tatbik olunmasına karşın, yapılan mal haczi (menkul , gayrimenkul , hak ve alacak haczi) doğası gereği süresi bellidir.

-İhtiyati haciz sebebine itiraz söz konusu olmasına karşın hacze itiraz olmayıp , ancak haczin bidayetindeki kanuni takibin ilk safhası olan ödeme emrine itiraz söz konusudur.

Görüldüğü gibi 6183 , konular itibariyle diğer kanunlarla iç içedir. Ama bunun yanında terim ve müessese bakımından diğer kanunlardan bazen ayrılması doğaldır. 6183 'ün en büyük özelliği geniş kapsamlı olmasıdır.

Bilindiği üzere ihtiyati haciz 6183 sayılı AATUHK korunma tedbirlerinden olup 13 ile 16 . maddeleri arasında düzenlenmiştir.

Haciz ise ; cebren takip şekli olup , meskur kanunun 62. Maddesinde düzenlenmiştir. İhtiyati haciz, ileride tahakkuk edecek olan veya henüz vadesi gelmemiş yahut vadesi geçtiği halde 55 . maddeye göre ödeme emri gönderilmemiş bulunana amme alacağının tahsil güvenliğinin sağlamak üzere yapılan hacizdir.

6183 sayılı kanunun 13. Maddesinde sayılan hallerin bulunması halinde , mahalli en büyük memurunun (illerde Vali , ilçelerde kaymakam) kararı ile ihtiyati haciz tatbik olunur.

Bahse konu 13. Madde de sayılan ihtiyati haciz nedenleri sayılmıştır. Bunların amme alacağının korunması için acil tedbir alınması gereken hallerdir. Haciz ise ; borçlunun mal bildiriminde gösterilen veya tahsil dairesince tespit edilen borçlu veya 3. Şahıslar elindeki menkul malları ile gayrimenkullerinden , alacak ve haklarından amme alacağına yetecek miktarına el konulmasıdır. Haciz altına alınan gayrimenkul artırmaya çıkarılmadan , borçlu yeterli menkul mal veya vadesi gelmiş sağlam bir alacak gösterir ise , gayrimenkul üzerindeki haciz baki kalmak üzere gösterilen menkul veya alacak haciz olunur.

Haciz ile İhtiyati Haczin Ortak Yönleri ise;

- a) Her iki hacizde de haciz varakalarına dayanılarak yapılır,
- b) İki hacizde de borçlunun , buna konu mallarda tasarruf hakkı ortadan kalkmaktadır.

Haciz ile İhtiyati Haciz Arasındaki Farklar ;

- a)İhtiyati haciz bir koruma hükmünü ; Haciz ise cebri takibat hükümlerini içermektedir.

- b)İhtiyati haciz ; geçici bir haciz olmasına karşın, haciz kesin bir el koymadır.
- c)İhtiyati haciz ;ihtiyati tahakkuka dayanmasına karşın , hacizde katı bir tahakkuk söz konusudur.
- d)İhtiyati haciz ; vadesi geçtiği halde henüz ödeme emri tebliğ edilmemiş aşamasında bulunan tahakkuklar için bir tedbir olmasına karşın haciz, ödeme emri tebliğ edilmesine rağmen 7 gün içinde amme alacağının ödenmemesi sonucu gündeme gelir.
- e)İhtiyati haciz ; hiçbir müddetle mukayyet olmaksızın tatbik olunmasına karşın, yapılan mal haczi (menkul, gayrimenkul , hak ve alacak haczi) doğası gereği süresi bellidir.
- f)İhtiyati haciz sebebine itiraz söz konusu olmasına karşın hacze itiraz olmayıp, ancak haczin bidayetindeki kanuni takibin ilk safhası olan ödeme emrine itiraz söz konusudur.

3.5. İHTİYATİ HACZİN ETKİLERİ

İhtiyati haciz uygulamasının borçlu ve üçüncü şahıslar üzerindeki etkiler ile ve alacaklı kamu idaresi üzerindeki etkileri şu şekilde özetleyebiliriz ⁴⁶ .

İhtiyati haciz uygulaması borçlu yönünden ağır sonuçlar ortaya çıkarır . öncelikle borçlunun ihtiyaten haciz olunan malların üzerindeki zilyetliği ortadan kalkar ve borçlu bu mallar üzerinde tasarruflarda bulunamaz. Örneğin; Bu mallarını satamaz, iş hayatında güvenilirliğini yitirir ve bunun sonucunda bankaların ve iş yaptığı kurumların kendisine olan tutumları değişir ve kendisinden olan alacaklarını tahsile gayret göstermeğe başlarlar veya en azından kredili alışverişlerini keserler. Borçlu bu durumdan kurtulmak için vergi mahkemesinde ihtiyati haczin kaldırılması için dava açsa bile , vergi mahkemesinin verdiği karar kesinleşinceye kadar veya Danıştay'a gidildiğinde Danıştay'dan nihai karar çıkıncaya kadar ihtiyati haciz uygulaması devam eder.

Borçlu , ihtiyaten haciz olunan malların değerini yatırarak veya müteselsil kefil göstererek , mal üçüncü kişi elinde iken ihtiyati haciz uygulanmışsa bu üçüncü kişi taahhüt senedi vererek, ihtiyaten haciz olunan malların kendilerinde kalmalarını talep edebilir. Ancak bu konuda alacaklı tahsil dairesi karar vermek yetkisine

⁴⁶ YILDIRIM,a.g.e.,s. 75.

sahiptir. Tahsil dairesi , borçlu ve üçüncü kişinin bu talebini kabul etmeğe bilir, kabul etse bile ihtiyati haciz devam eder. Ancak, ihtiyati hacze konu olan mallardan borçlu veya üçüncü kişi yararlanmaya devam etme hakkını kazanırlar.

Malları ihtiyaten haciz olunan borçlu kanunda belirtilen teminatlardan birisini gösterdiği takdirde ihtiyati haciz kaldırılır. Ancak, burada gösterilecek olan teminat ihtiyati hacze konu olan kamu alacağını karşılayacak miktarda olmalıdır. İhtiyati haczin devam ettiği süre içinde borçlu ne zaman isterse o zaman bu teminatı göstermek hakkına sahiptir. Zaten konu ile ilgili 16.madede de herhangi bir süre sınırlaması getirilmemiştir. Fakat, ihtiyati haczin henüz tahakkuk etmemiş bir kamu alacağı için veya tahakkuk etmiş olduğu halde ödeme vadesi gelmemiş bir kamu alacağı için uygulanması durumunda , borcunu ödemek için süresi olduğunu düşünen borçlunun bu borcu kadar teminatı bulup ihtiyati haczin kaldırılmasını sağlaması borçluya büyük bir sorun yaratabilir.

6183 sayılı kanunun 13. Maddesine göre alacaklı tahsil dairesi ihtiyati haczi , haczin yapılmasına ilişkin hükümler doğrultusunda yapacaktır. İhtiyati haczin uygulanması incelenirken gayrimenkul malların ve gemilerin haczi , sicillerine işlenmek üzere durumun tapuya veya gemi sicillerinin tutulduğu daireye tebliği yoluyla yapılacaktır.

Menkul malların haczi ise ; cins ve nevileri , vasıfları , sayı ve miktarları ve tahmin edilen değerleri haciz zaptında tespit edilerek yapılır. Alacaklı tahsil dairesi menkul malları üzerine ihtiyati haciz koyduğu takdirde bu malların korunması konusu ortaya çıkar. 6183 sayılı kanunun 82 . maddesine göre tahsil daireleri haciz edilen para , kıymetli maden, mücevher, ticari senet , hisse senedi ve tahvil gibi menkul malların kaybolmalarını ve değiştirilmelerini önleyecek önlemler alarak koruma altına alırlar. Tahsil daireleri geri kalan menkul malları uygun bir yerde koruma altına alırlar veya güvenilir bir kişiye ya da güvenilir bir kişinin kefaleti altında borçluda bırakabilir.

Alacaklı tahsil dairesinin ihtiyati haciz yoluna gidebilmesi için bazı hallerde ihtiyati tahakkuk yapması da gereklidir. Özel olarak kamu alacağını güvence altına almak için ihtiyati haciz uygulaması alacaklı tahsil dairesi açısından birçok ayrıntılı işleme ve külfete yol açmaktadır. Ancak , ihtiyati haciz yolunun kamu alacağının güvence altına alınması açısından önemi karşısında , kamu idaresinin üstesinden gelmek zorunda olduğu güçlükler katlanılabilir bir nitelik taşımaktadır.

İhtiyati haciz devam etmekte olan bir takip veya davasının sonunda alacağının ödenmesini garanti(güvence) altına almak için, borçlunun mallarına

(önceden geçici olarak el konulmasıdır.) . Bu nedenle ihtiyati haczin kesin(icrai) bir etkisi yoktur. Yani alacaklı ihtiyati haciz kesinleşmeden önceden ihtiyaten haciz edilen malların satılmasını ve bedelinden alacağının ödenmesini isteyemez. Alacaklının ilk önce ihtiyati haczin kesinleşmesi için harekete geçmesi gerekir. Alacaklının , ihtiyati haciz koydurmuş olduğu mallar üzerinde öncelik hakkı yoktur⁴⁷.

İhtiyati haciz alacaklı kamu idaresi ve borçlu açısından bazı sonuçlar doğurmaktadır. Alacaklı bakımından ihtiyati haciz özel hukukta olduğu gibi ihtiyati haciz kararına veya uygulamasına yapılan itiraz üzerine vergi mahkemesinin verdiği karar kesindir. İhtiyati haciz uygulansın veya uygulanmasın ; genel takip hukukunda alacaklı üstün bir hak sağlar. Belirtelim ki , burada kamu alacağı söz konusu olduğuna göre bu kuralın önemi kalmamaktadır. İhtiyati hacze itiraz, onun uygulamasını durdurmaz.

“Borçlu bakımından ihtiyati haciz kural olarak ihtiyaten haciz edilen mallar üzerinde borçlunun tasarruf yetkisi ortadan kalkar. İhtiyati haciz uygulayan tahsil dairesi sonuçta haksız çıkarsa borçlunun bu yüzden uğradığı zararları ödemekle yükümlü olur. Her ne kadar 6183 sayılı kanunun 15. Maddesinde de buna dair hükme yer verilmemiş ise de aksine bir kural mevcut değildir. Benzer İİK . 259. Maddesi olup ,buna göre ihtiyati haciz isteyen alacaklı hacizde haksız çıktığı takdirde borçlunun ve üçüncü kişinin bu yüzden uğradıkları bütün zararlardan sorumlu tutulmuştur. Borçlunun veya üçüncü kişinin zararı , haciz edilen eşyayı tasarruf haklarının kısıtlanmış olmasından veya tasarrufta bulunmamanın doğurduğu zararlardır.

İkincisi burada kusursuz sorumluluk söz konusudur(İİK. 268. HUMK. 259. Md.) daha açığı , kamu idaresinin veya kendisine yasalarla 6183 sk-dan yararlanma hakkı tanınan alacaklının takipte kötü niyetli ya da kusurlu olduğu aranmaz. Önemli olan sonuçta haksızlığın anlaşılmış olmasıdır. Kuşkusuz borçlunun da ortak kusuru varsa , zararın saptanmasında göz önünde bulundurulacaktır. “

Bilindiği gibi 6183 sk. Gereğince verilen ihtiyati haciz kararı ve bunun uygulanması idari bir işlemdir. Öyle ise , açılacak tazminat davalarının çözüm yeri idare mahkemeleridir.

⁴⁷ KURU,ARSLAN,YILMAZ,a.g.e.,s.379.

Borçlunun ve üçüncü kişilerin tahsil dairesine izafeten hazine aleyhine açacakları bu gibi tazminat davalarında haksız eylemin tabi olduğu bir yıllık zaman aşımı süresi uygulanır⁴⁸ .

⁴⁸Edip ŞİMŞEK,Amme Alacakları Tahsili Usulü Kanun Şerhi, İkinci baskı ,1996, s. 130-131.

SONUÇ

Bu araştırmada 6183 sayılı amme alacaklarının tahsil usulü hakkında kanunda belirtilen kamu alacaklarını tahsilini güvence altına alan ihtiyati haciz konusu incelenmiştir. Ancak bu çalışmada 6183 sayılı kanunda özel hukukta da ihtiyati haciz kararının alınması uygulanması ve sonucu ortaya çıkan sorunlarla ilgili konular da işlenmiştir.

İhtiyati haciz ile ilgili olarak uygulamada ortaya çıkan sorunları ve çözüm önerilerini şu şekilde özetlemek mümkündür.

AATUHK' nun 9. Maddesinde teminat istenmesi için vergi incelenmesine başlanmış olması şartı aranmaktadır. Söz konusu 9. Maddenin 1. Fıkrasına göre bir amme alacağının salınması için gereken muamelelere başlanmış olduğu takdirde , vergi incelenmesine yetkili memurlarca yapılan ilk hesaplara göre belirtilen miktar üzerine tahsil dairelerince teminat isteneceği hükmü yer almaktadır. Ancak ülkemizde vergi incelemeleri yetersiz olduğundan ve bu konuda etkin bir vergi denetimi yapılmadığından teminat istenmesinde bazı güçlüklerle karşılaşmaktadır. Bu bakımdan vergi incelemelerinin artırılması ve etkinleştirilmesi yönünde önlemler mutlaka alınmalıdır.

İhtiyati hacze karşı dava açılması durumunda vergi mahkemesinin kararı borçlunun lehine olsa bile uygulamada ihtiyati haciz kararı hemen kaldırılmamakta ve durumda borçlu mağdur edilebilmektedir. Uygulamada genellikle ihtiyati haczin kaldırılması için Danıştay'dan nihai kararın çıkması beklenmektedir. Netice olarak 6183 sayılı kanunda yapılacak değişiklikler de bu hususun dikkate alınması önem taşımaktadır.

6183 sayılı kanunun 13. Maddesinde ihtiyati haciz uygulamasına halleri belirten 1. Bendinde teminat istenmesi gerektiren halleri 4. Bendinde de borçludan teminat göstermesi istendiği halde belli süre içinde teminat veya kefil gösterilmemesi ya da şahsi kefalet tebliği ya da gösterilen kefilin kabul edilmemesi halinin ihtiyati hacze yol açacağı belirtilmiştir. Görüldüğü üzere 4. Bent gereksiz bir tekrara yol açmıştır. Oysa teminat istenmesini gerektiren hallerin bulunması durumunda ihtiyati haciz uygulanacağının belirtilmesi yeterli olmalıdır.

İhtiyati haciz ile ilgili genellikle teminat istendiği halde süresinde teminatı ilgili vergi dairesine yatırılmadığı takdirde ihtiyati haczi uygulamasına devam olunur.

İhtiyati hacizde vergi borçlusunun haberi olmadan menkul ve gayrimenkullerine ihtiyati haciz konulmaktadır. Vergi dairesi haksız çıktığı

durumlarda vergi borçlusunun uğradığı zarar devlet tarafından karşılanmamaktadır. Oysa ki , özel hukukta ihtiyati haciz kararının alınması için belirli bir teminat yatırılmaktadır. Bu teminat alacaklı tarafın haksız çıktığı durumda borçluya ödenmesi için alınan bir teminattır. Amme alacaklarında ihtiyati haciz kararı alınmasında vergi borçlusu ya işi terk etmiştir veyahut da iflas etmiştir. Genellikle alınan kararda bir sonuç alınmamaktadır. Haklı olduğunu düşünen vergi borçluları ise vergi mahkemelerinde dava açmaktadırlar. Açtıkları davalarda da genellikle vergi borçluları haklı çıkmaktadırlar. Çünkü , vergi daireleri borçludan hem teminat alıyor, hem de menkul ve gayrimenkullerindeki ihtiyati haczi kaldırmamaktadırlar. Oysa ki , vergi mahkemeleri ve Danıştay teminat yatırıldığı takdirde ihtiyati haczin kaldırılması görüşündedirler.

Özel hukukta ihtiyati haciz dilekçesi ile birlikte maktu harçlar, posta masrafları tebligat zarfları ile birlikte Nöbetçi Hakimlikçe tevzi yapılarak ilgili mahkemece esas defterine kayıt edilerek esas numarası alındıktan sonra Hakimlikçe incelendikten sonra teminat yatırıldığı takdirde ihtiyati haciz kararı alınır. İhtiyati haciz kararı alındığı günden itibaren 10 gün içerisinde bağlı bulunduğu icra dairesince işleme konulması gerekir. İcra dairesince esas numarası verildikten sonra borçlunun haberi olmadan ilgili kurum ve kuruluşlara yazı yazılarak menkul ve gayrimenkullerine haciz konularak icra dairesine bilgi verilmesi için yazı yazılır. Yazı cevapları geldikten sonra borçluya icra dairesince ödeme emri tebliğ edilir. Borçlu alacaklının yatırmış olduğu teminatın alacaklıya iade edip etmemekte serbesttir. Borçlu teminat mektubu veya nakit para yatırdığı takdirde ihtiyati haciz ortadan kalkar. Eğer borçlu borcunu ödemez ise alacaklı veya vekili vasıtasıyla icra dairesince belirlenen harçlar ve memur yolluğu yatırıldıktan sonra borçlunun adresine gidilerek haciz yapılır. Eğer borçlu hazır ise geliş sebebi borçluya anlatılır. Eğer borçlu hacizde yok ise keyfiyet borçluya icra dairesince ödeme emri gönderilerek haber verilir. Borçlu 7 günlük süre içerisinde borca itiraz etmez ise konulan ihtiyati haciz kesin hacze dönüştürülerek borçlunun menkul ve gayrimenkulleri satılır.

İhtiyati haciz amme alacaklarında ise bir vergi incelenmesine başlanması ile hesaplanan ilk miktarlara göre bulunan vergi farkını garanti altına almak amacı ile 6183 sayılı yasa uyarınca getirilmiş bir müessesedir. Tabidir ki, yine yasa uyarınca bu müessesenin işletebilmesi için vergi incelemesinin, kaçakçılık cezasını gerektiren , suç üzerinde yapılıyor olması gerekmektedir. Buna göre 213 Sayılı Vergi Usul Kanununda ve kaçakçılık cezası dışında kalan cezaları gerektirecek bir

vergi incelemesi üzerine ihtiyati haciz müessesini işletebilmek yasal olarak mümkün değildir.

İhtiyati haciz kararının mahallin en büyük memuru tarafından illerde Vali ilçelerde kaymakam oluru ile uygulanması gerekir. Bir kısım yanlış uygulamalarda olduğu gibi bunun dışında il Defterdarı tarafından ihtiyati haciz kararının imzalandığı görülmektedir. Nitekim bu şekilde tesis edilmiş ve uygulanmış. İhtiyati haciz işlemlerini vergi mahkemelerinde dava konusu edilmeleri durumunda , buna yetkili makamın mahalli en büyük memuru olduğu uygulamasının ise tevkil edeceği memura bırakılabileceği gerekçesi ile işlemin iptaline karar verilmektedir. “ İhtiyati haciz kararına ilişkin onayın Vali tarafından verilmesi gerektiği hakkında “⁴⁹ .

6183 sayılı yasanın 13.maddesinde , ihtiyati haciz sebepleri bentler halinde sayılmıştır. Ancak vergi mahkemelerinde ihtiyati haciz işlemlerine karşı açılan davaların genel grafiklerine bakıldığında, vergi daireleri tarafından eğer 1 nolu bentte belirtildiği üzere teminat göstermesini mucip neden ve şartlar mevcut ise bu durumlarda diğer şartların varlığına bakılmaksızın ihtiyati haczin uygulandığı yönündedir. Zaten bu şartlardan birinin bulunması ihtiyati haczin uygulanması için yeterlidir.

Vergi daireleri tarafından ihtiyati haciz olarak tesis edilen işlemler bu yönü ile ; yapılan ilk hesaplamalara göre bulunan vergi farkı için teminat gösterilmesi aksi halde ihtiyati haciz işleminin uygulanacağı yönündedir. Dolayısı ile öncelikle hesaplanan vergi farkı için teminat gösterilmeye zorlanır. Bazı vergi daireleri teminat gösterildiği halde ihtiyati haczi kaldırmamaktadır.

İhtiyati haciz söz konusu kamu alacağının korunması amacı ile getirilen önlem niteliğinde bir müessese olduğuna göre eğer yükümlü bir şekilde teminat göstermişse ihtiyati haciz kalkar. Vergi dairesi ihtiyati haczi kaldırmaz ise vergi mahkemelerinde dava açılır. Vergi mahkemesinin almış olduğu kararın iptali için vergi mahkemesinde dava açması gerekir.

İhtiyati haciz işlemlerine karşı açılan bir kısım davalarda vergi mahkemelerince , kaçakçılık cezasını ve inceleme raporunda kaçakçılık suçunu oluşturan edim (Örneğin; naylon fatura kullanılması) incelenmeye başlanmıştır. Başka bir deyişle tarh ve tahakkuk aşamalarında buluna bir vergi ihtilafında olduğu gibi işin esasını incelemek suretiyle ,eğer olayda gerçekten kaçakçılık suçu hukuki olarak ve inceleme raporlarında yer alan tespitine göre ortada ve açık bir ifade

⁴⁹ Dnş. 9.Dairesi, 18.11.1996 Tarih ve E. 1997 / 5041 , K: 1998 /4443 sayılı SK.,(Daniştay 9.daire) .

bulunması durumunda dosya incelenir ,eğer kaçakçılık izi ve cezasını gerektirecek bir edim yok ise vergi dairesince yapılan işlemin kaldırılmasına karar verilir. İhtiyati haciz işlemi ilgili vergi farkını tarh ve tahakkuk yönü ile bir işlem değil amme alacağının en başta koruma bakımından getirilmiş bir müessesesidir.

Özel hukukta ihtiyati haciz kararı itirazı mümkün iken temyizi mümkün değildir. Hakimın vermiş olduğu karar kesin hükmündedir. Amme alacaklarında ise ihtiyati haciz kararı itirazı ve temyizi mümkündür. Danıştay'ın vermiş olduğu karar bağlayıcı niteliktedir.

Sonuç olarak bunu deyeabiliriz ki, ihtiyati haciz işlemine başlandığı günden itibaren çok seri bir şekilde yazışmaların yapılması gerekir. Yazışmalar elden takip edilmeli , ilgili kurum ve kuruluşlara yazışmalar yapılırken yazışmaların hangi saat ve dakikada ilgili memura teslim edildiği yazılmalıdır. Amma Alacaklarında ihtiyati hacizde mükellefin haklı çıktığı durumda uğramış olduğu zararın devlet tarafından karşılanması gerekir. Ancak uygulamada mükellefin uğradığı zarar hiç düşünülmemektedir. İhtiyati haciz genelde küçük ve orta boy işletmelerinde sonuç alınmaktadır. Borçlunun menkul ve gayrimenkullerine konulan ihtiyati haciz kesin hacze dönüştürülerek malların satılıp borcuna mahsuben tahsil edilmektedir.

Büyük işletmelerde ise uygulanan ihtiyati haciz kararında bir sonuç alınmamaktadır. Çünkü , bu işletmeler vergi incelemesine başlamadan önce şirket yetkilileri şirket kanuni temsilcileri ve şirket ortakları adlarına kayıtlı bulunan menkul ve gayrimenkull mallarını satmaktadırlar. Konulan ihtiyati hacizde de malların olmadığından dolayı herhangi bir sonuç alınmamaktadır.

KAYNAKLAR

- ALIŞKAN** Murat, **Yürürlükteki Vergi Kanunları** ,İstanbul ,2001.
- AKSOY** Şerafettin , **Vergi Hukuku ve Türk Vergi Sistemi**,İstanbul ,1982.
- ARSEVEN** Muammer, **3. Vergi Mahkemesi Hakimi**,İzmir, 2002.
- DÖNMEZ** .Recai,Vergi İcra Hukukunda İhtiyati Haciz,Eskişehir,1998.
- ERGINAY** Akif, **Kamu Maliyesi**, Ankara,1992.
- GÖZÜBÜYÜK** Şeref , **GÜVEN** Dinçer , **İdari Yargılama Usulü**, Turhan Kitap evi, Ankara ,1996 .
- KURU** Baki,ARSLAN Ramazan,YILMAZ Ejder, **İcra ve İflas Hukuku**, Genişletilmiş 11. Baskı,Ankara,1998.
- KURU** Baki,ARSLAN Ramazan,YILMAZ Ejder, **İcra ve İflas Hukuku**, Ankara,1985.
- KURU** Baki, **İcra ve İflas Hukuk Bilgisi**,Ankara,1986.
- Otomasyonlu Vergi Daireleri İşlem Yönergesi**,Ankara , 2001.
- ÖNCEL** Mualla , KUMRULU Ahmet , ÇAĞAN Nami, **Vergi Hukuku**, Ankara.
- ÖZAL** Alp Nevzat, **İcra Hukukunda Söz Savunmanın**,Ankara,1987.
- ÖZBALCI** Yılmaz,**Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun Yorum ve Açıklamaları** , Ankara ,2000.
- ÖZEKES** Muhammet,**İcra İflas Hukukunda İhtiyati Haciz**, Ankara,1999.
- ÖZKAN** Hasan, **İcra Ve İflas Davaları ve Tatbikatı**, Ankara , 2. Baskı, 1999.
- PINAR** İbrahim,**Yürürlükteki Tüm Vergi Kanunları**,Ankara, Eylül, 2000.
- ŞAMLIOĞLU** Servet, **ÖZBALCI** Yılmaz,**Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun Yorum ve Açıklamaları**,Aralık ,1984.
- ŞİMŞEK** Edip,**Amme Alacakları Tahsili Usulü Kanun Şerhi**, İkinci baskı ,1996.
- TOSUNER** Mehmet, **ARIKAN** Zeynep , **YERELİ** A. Burçin , **Türk Vergi Yargısı** ,İzmir,1999.
- TOSUNER** Mehmet , **ARIKAN** Zeynep ,**Vergi Usul Hukuku**, İzmir , 2000.
- UYAR** Talih,**Gerekçeli –Notlu İçtihatlı İcra ve İflas Kanunu** ,İzmir.
- UYAR** Talih ,**İcra ve İflas Kanunu İ.L.K. 235-276** ,İzmir.
- YILDIRIM** Tülay, **Türkiye’de Kamu Alacaklarının Korunması**,D.E.Ü. Yüksek Lisans Yayınlanmamış Tez, İzmir,1994.
- BOY** Kadir, **100 Soruda AATUHK** , “Vergi Dünyası” dergisi ücretsiz eki.

- Bağımsız Vergi daireleri İşlem Yönergesi .
- Danıştay Dergisi, yıl :30 , sayı:101 , 2000.
- Danıştay Dergisi, yıl :24, sayı: 88, 1994.
- Danıştay Dergisi, yıl :29 , sayı:100 , 1999.
- Danıştay Dergisi, yıl :25 , sayı:89 , 1995.

İHTİYATİ HACİZ İSTEĞİ DİLEKÇE ÖRNEĞİ

Asliye Ticaret Mahkemesi Başkanlığına

İhtiyati haciz kararı

İsteyen :

Vekili :

Aleyhine ihtiyati haciz

İstenen :

Mevzuu : İhtiyati haciz kararı talebidir.

Olaylar : 1. Aleyhine ihtiyati haciz istenen tarihli
..... vadeli bir adet emre muharrer senetle müvekkilimize
.....TL. borçlanmıştır.

2.Vadesi geldiğinde ödenmeyen senet için.....Noterliğinden
.....yevmiye No.. ile protesto çekilmiştir.

3.Borçlu çeşitli kişilere borçlu olup taşınır ve taşınmazlarını süratle elinden
çıkarmaktadır.

4.İcrai takip beklendiği takdirde alacağın tahsil edilmemesi tehlikesi vardır.

NETİCE:borç veprotesto masrafı toplam
.....TL. için borçlunun taşınır taşınmaz ve üçüncü şahıslarda
bulunan alacaklarına ihtiyaten haciz konulabilme kararının verilmesini saygı ile arz
ve talep ederiz. / /

İhtiyati Haciz İsteyen Vekili

Ek:

1.Vekaletname

2.Tebliğat zarfı

3.Harç makbuzu

4.Senet

5.....posta pulu

EK : 1

GENEL VEKALETNAME

VEKİL EDEN :
ADRES :
VERGİ NO :
VEKİLLERİ :

Lehimde ve aleyhimde açılmış veya açılacak olan bilumum dava ve takiplerden dolayı T.C. Mahkemelerinin resmi ve hususi daire ve müesseselerinin , idari kaza mercilerinin ve komisyonlarının her kısım ve derecesinde her türlü kanuni sıfat ve yollarla temsile hak ve menfaatlarımın müdafaa ve muhafazası için münasip göreceği muamele ve takipleri yapmaya , muhakeme , muhasama ve murafaalarda bulunmaya , tebliğ ve tebellüğe , protesto ihtarname çekmeye , yemin teklif kabul veya reddetmeye , bilirkişi hakem , muhasip ve sindik tayin , tebbil ve azline , iflas istemeye konkordato akdine , kabul veya aleyhinde itiraza temyizi davaya tashihi karar istemeye , bilumum kanun yollarına yapılmış olan başvurulardan vazgeçmeye , icra ve temyiz murafaalarında bulunmaya , hüküm ve kararlar kesinleşinceye kadar lazım gelen muamele ve takipleri yapmaya , bu yetkilerin tamamı veya bir kısmı ile aharı tevkil , teşrik ve azle , feragatı davaya kabule hakimlerden şikayete , AHZU KABZA – SULHA – İBRAYA – FERAGATA tek başına veya birlikte vekaletle mezun ve yetkili olmak üzere Barosu Avukatlarından , ,
, umumi vekil tayin ettim.

NOTER :
TARİH :
YEV.NO :

İşbu vekaletname örneği , yukarıda Noterliği , tarihi ve yevmiye numarası belirtilen aslına uygundur.

...../...../.....

<u>Muhatabın adı, soyadı veya ünvanı ve adresi:</u>	<table border="1"><tr><td>Dosya No</td><td><u>TAAHHÜTLÜ</u></td></tr><tr><td colspan="2">No:</td></tr><tr><td colspan="2">İADE EDİLECEĞİ ADRES</td></tr><tr><td colspan="2">NOT: Bu kısma tebligatı çıkaran mercîin adresi yazılacaktır.</td></tr></table>	Dosya No	<u>TAAHHÜTLÜ</u>	No:		İADE EDİLECEĞİ ADRES		NOT: Bu kısma tebligatı çıkaran mercîin adresi yazılacaktır.	
Dosya No	<u>TAAHHÜTLÜ</u>								
No:									
İADE EDİLECEĞİ ADRES									
NOT: Bu kısma tebligatı çıkaran mercîin adresi yazılacaktır.									
<u>Tebliğ isteyenin adı, soyadı veya ünvanı:</u>									
<u>Tebliğin veya davanın konusu:</u>									
<u>Tebliğ edilen husus:</u>									
<u>Kanunlara göre derci gereken sair hususlar:</u>									

TEBLİĞ MAZBATALI ZARF	TAAHHÜTLÜ	Örnek No: 25
Tebliğ çıkaran Mercîin adı :	No:	
- Dosya No : Tebliğ daveti de tazammun ediyorsa hazır bulunması lazım gelen :..... Yer :..... Tarih :..... Gün :..... Saat :..... Bu zarf :.....	ADRES:	
İhtiva eder.		
İmza ve Mühür		
Tebliğat Niz. M.33,75 Örnek No: 3,7	NOT: Bu kısma muhatabın adresi yazılacaktır.	

Kanunlara göre derci gereken sair hususlar:

EK : 3

SAYMAN MÜTEMEDİ ALINDISI

T.C.
MALİYE BAKANLIĞI
MÜDÜRLÜĞÜ

Seri : H.E.

Sıra No. : 0073401

Özel No. :

Tahsilatı Yapan Mutemmedin Adı :

Teslim Edenin Adı, Soyadı ve Adresi :

Ne İçin Teslim Edildiği :

Ç E Ş İ D İ	MİKTARI LİRA
TOPLAM	

Saymanlık Md. namına lira
tahsil edilmiştir. / /

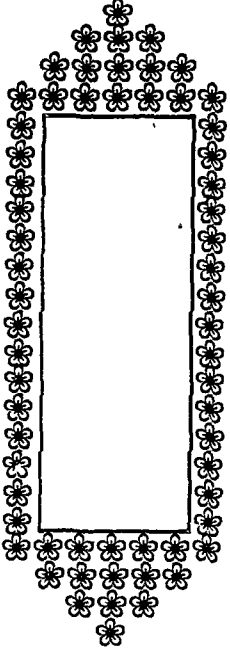
Mutemet
Adı Soyadı
İmza - Mühür

1 - Mükellef

D.M.O. Basım Müessesesi - 2002

D.M.Y. Örnek No. : 11
Ambar Ayniyat No. : 52

EK : 4

<u>Vade</u>	<u>Ödeme Tarihi</u>	<u>T. Lirası</u>	<u>No.</u>
_____	_____	_____	_____

İşbu emre muharrer senedim mukabilinde tarihinde
Sayın, veyahut emrühavale
Yukarıda yazılı yalnızT.L.
ödeyeceği bedeli alınmıştır. İhtilaf vukuunda Mahkemelerinin
selahiyetini, Avukat ücreti dahil bütün Mahkeme masraflarını ve bir senet ödenmediği
takdirde diğerlerinin muacceliyet kesbedeceğini şimdiden kabul eyleri.....

Ödeyecek:

.....

.....

İHTİYATİ HACİZ KARARI ÖRNEĞİ

T.C.

.....

HUKUK MAHKEMESİ

Sayı:

Dosya No :

Hukuk Hakimi :

Yazı İşl.Müd. :

Davacı :

Vekili :

Davalı :

Vekili :

Dava :

Dava tarihi :

Karar tarihi :

Alacak miktarı :

Haczin istinat

ettiği deliler :

Haczin sebebi : Alacağın rehinle temin edilmemesi

Haciz olunacak şeyler:

KARAR

.....nın.....dan alacağı olanTL.nin ifasının temini için mallarına haciz konulması hakkında isteği ibraz ettiği delillere göre uygun görüldüğünden , İ.İ. Yasasının 257 ci maddesi uyarınca yukarıda cins ve nevi yazılı malların İHTİYATEN HACZİNE TL. si karar harcının peşin alınandan mahsubuna ayrıca alınmamasına , taktiren % 15TL. nakti veya banka teminat mektubunun teminat olarak mahkeme veznesine depo edilmesine,teminat yatırıldığında keyfiyetin icra müdürlüğüne bildirilmesine , ilerde haksız çıkacaktan alınmak üzereTL. vekalet ücretinin de borçludan alınıp alacaklıya verilmesine.....gününde evrak üzerinde itirazı mümkün o0lmak üzere karar verildi.

Yazı İşleri Müdürü

Hukuk Hakimi

İHTİYATİ HACİZ KARARINA İTİRAZ

DAVA DİLEKÇE ÖRNEĞİ

.....HUKUK HAKİMLİĞİNE

İhtiyati hacze itiraz eden : A ... (borçlu)

Alacaklı : B ...

İstek : B ...

Deliller : İhtiyati haciz karar dosyası

İtirazın açıklanması : Alacaklı , mahkememizdengünlüsayılı ihtiyati haciz kararı alınmıştır. Kararın dayanağı günlü liralık senette alacak ödenecek duruma gelmemiştir. İkametgah sahibiyim,mallarımı kaçırma veya kaçırma hazırlığında da değilim, icra ve iflas yasasının 257. Maddesindeki şartlar doğmamıştır. Giy abımda verilen ihtiyati haciz kararının kaldırılmasını, masrafların alacaklıya yükletilmesini arz ve talep ederim.

İtiraz eden :A(borçlu)

(Teminat verilerek ihtiyati haczin kaldırılması da mahkemede istenebilir. Borçlu tarafından)